

KOL: PLAY

בס"ד. מגזין קול פליי
לתרבות ומוזיקה יהודית
ירחון מס' 10 : אייר תשפ"א

שמים
נפתחים
דודי רובינשטיין
עושה סדר
בעולם התעופה

יגאל צליק

עשרים שנה אחרי
ש"פרחי לונדון" הפסיקה
להופיע, המנצח הנודע
חושב על חידוש העיניים
המיוחדים של המקהלה

מאיר אדלר

הקלידן החסידי
הנודע ביותר, מגן
במירון סביב השעון

ח"כ הרב
ישראל אייכלר
עם ההישג יוצא הדופן
בעולם התקשורת

חילוק פרנק

כמעט 30 שנה שהוא מגן בל"ג בעומר
במירון, כולל בשנה שעברה, ומשמר את
הניגונים שאף אחד מלבדו כבר אינו מכיר.
ערב ל"ג בעומר, נזכר **חילוק פרנק** בהצעה
המפתיעה לנגן במירון בתחילת
הדרך, וגם בהצלה הנסית
מהכלא האוסטרלי בזכות רבי
שמעון בר יוחאי. וגם: מורו ורבו
המוזיקלי, מוסא ברלין, מספר
בשיחה משותפת עם חילוק על
התלמיד המיוחד ביותר שהיה לו

גדי פולק

אחרי הלהיט "א אידישע
קאפ", הצייר-אמן שועט לעבר
החידוש הבא בעולם הספרות

פנחס ביכלר

מונה רוזנבלום

הרב שלמה טויסיג

הרה"ג מאיר שטרן

מהפכת מחירי
המשקפיים
של ישראל

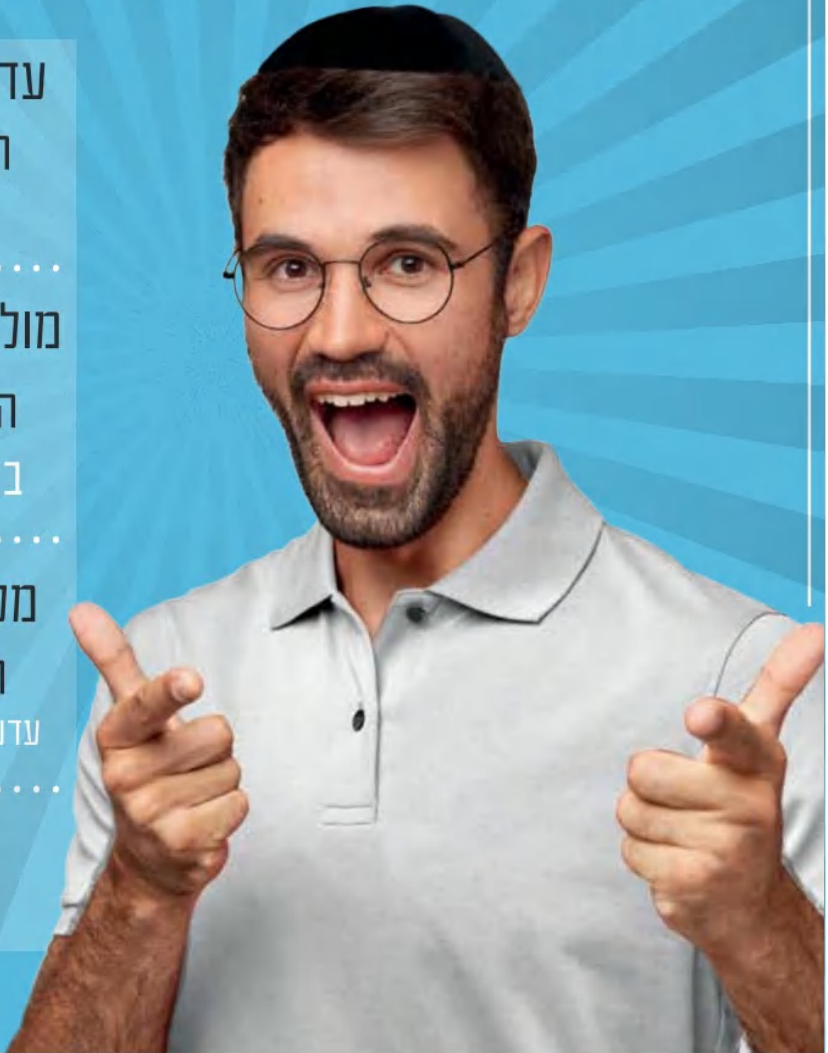
קשקפיס

עדשות מגע חודשיות
החל מ- 45 ש"ח
לקופסה

.....
מולטיפוקל כולל ציפויים
החל מ- 480 ש"ח
בעלת תו תקן אירופאי

.....
מסגרת כולל עדשות
רק ב- 100 ש"ח
עדשות 1.5 ללא ציפוי | עד 2/6

.....
עלות בדיקה
50 ש"ח

03-6518811

רחוב אהרונוביץ' 10
בני ברק

שעות פתיחה:

א' - ה' 9:00-20:00
ו' 9:00-13:00

תפתיעו אותנו!

נכון שיש הפתעות בחיים... אבל בפאגי אתם מסודרים
עם מגוון הטבות לכל שלב ולכל הפתעה
עוד לא בפאגי? זה הזמן להצטרף ולהרוויח

ובנוסף, הפתעה	חושבים על העתיד? הפתעה	סטודנטים? הפתעה	מתחתנים? הפתעה	משתדרגים? הפתעה
פטור מעמלות ל-10 שנים עמלת ערוץ ישיר ועמלת מינימום***	ייעוץ פיננסי חינם ע"י יועץ כלכלי מומחה למשפחות בנות 5 נפשות ומעלה	מענק בסך 1,200 ₪ לסטודנטים*	הלואה עד 30,000 ₪ ללא ריבית בחשבון משותף בו מופקדות 2 משכורות**	הלואה עד 100,000 ₪ בריבית אטרקטיבית בחשבון בו מופקדות 2 משכורות בסך 10,000 ₪ ומעלה**

pagi.co.il *3360

פאגי
הבנק הבינלאומי

ההטבות (למעט המענק) יינתנו ללקוח חדש בבנק הפותח חשבון פרטי (לא עסקי) ועומד בתנאים המפורטים לגבי כל אחת מההטבות. * המענק יינתן ללקוח חדש בבנק, המציג אישור לימודים לתואר במסד אקדמי להשכלה גבוהה, לאחר כניסת משכורת ראשונה שלו ו/או של שותפו בחשבון ומצטרף למבצע הטבה בעמלות. ** אין לראות בפרסום זה משום הסכמה או התחייבות לתת אשראי כלשהו. אשראי יועץ בבנק לשיקול דעת הבנק ולהמצאת ביטחונות לעביעות בסכום כולל של 3,000 ₪ ומעלה, כפוף לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל. *** מבצע הטבה בעמלות מותנה בהפקדת משכורות חודשיות רצופות • אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל. * המענק הכלכלי יינתן ע"י גורם חיצוני ואין הבנק אחראי לתוכנו ו/או לפעילות המבוצעת במסגרתו, לרבות נטילת אשראי ו/או ביצוע העסקות. ** ייעוץ פסיכוינ מותנה בחתימה על הסכם ייעוץ • ההצטרפות לתוכנית/למבצע כפופה לשיקול דעת הבנק • ההטבות כפופות לתנאים המפורטים במסמכי הבנק וכן להסדרים הנהוגים בבנק • ההטבות ניתנות לניצול פעם אחת בלבד, ובמהלך 10 שנים ממעמד הצטרפות לפאגי קצב • אין כפל מבצעים ואין מעבר ממבצע למבצע • הבנק רשאי לשנות את תנאי ההטבות או להפסיקן בכל עת.

תוכן

18: קלרינטן על הגג

מנגן כבר עשרות שנים במירון ומשמר את הנגונים הנשכחים. **חיליק פרנק** חוזר לנגן במירון עם קהל, בכל הכח | אהרן אטינגר

28: ממוסא ועד מוסא

ותיק המנגנים במירון, **מוסא ברלין**, נזכר בשנים הראשונות וקובל על היעדר הסבלנות לנגונים הוותיקים | אהרן אטינגר

30: מאירת עיניו

אורגן הקסמים שלו מרקיד עשרות אלפים בחתונות ובאירועים, אבל במירון הוא רואה את הפסגה. **מאיר אדלר** נזכר בניסים שקרו לו | דיאל שטרן

36: גליה מלונדון

המנצח המיתולוגי של "פרחי לונדון", **גאל צליק**, מספר בראיון נדיר למה כל כך הרבה שנים הוא לא הוציא חומרים חדשים | ישראל גולדמן

44: תמונה טמונה

אחרי קריירה נרחבת כצייר-אמן, **גדי פולק** המציא את עצמו מחדש כחידונאי יצירתי, ועל הדרך שבר שיאי מכירות | יונתן ריגלר

טורים

8: הגר"מ שטרן

10: הרב שלמה טייס

12: מונה רוזנבלום

14: פנחס ביכלר

מדורים

6: בקצה

50: ובאו האובדים

52: נעים להכיר

54: משרד התרבות

55: החודש בתמונות

58: בית נאה

60: ישראל שומע ומדווח

62: קפיצה לחו"ל

64: אוכל

65: יין

66: החידונים של דוליק

67: דוליק בולש

גדעון לוין נודע לימים כמפיק מוזיקלי מחונן, כמלחין עצום ("אלוקי נשמה", "אל תקצוף" ועוד), כאיש עם אוזניים חדות המשיא עצות טובות לאלו שבאים להקליט באולפנו שבני יורק, ובעוד תארים מוזיקליים רבים.

ברבות השנים, האלבומים שהפכו להכי מזוהים איתו, הם צמד אלבומי "הטובים שבטובים", בהם אירח לטובים שבלחניו את גדולי הזמר, שביצעו משיריו. אבל קורא נאמן שלח לנו את עטיפת האלבום הראשון - ככל הנראה - שגדעון הפיק והלחין. היה זה עוד תחת שמה של הלהקה שהקים ועדיין לא בקריירת הסולו שלו, להקה שזכתה לשם "חומות ירושלים", ולכינוי: "הקול היהודי החדש".

בלהקה, מלבד לוין, השתתפו שמות כמו אפרים שרייבר, אלי אזרזר ויצחק אטיאס, שרובם גם ניגנו בכלי הנגינה בתקליט. האלבום הולחן ועובד כולו על ידי לוין עצמו. אבל לא רק זה, גם בקרדיט על עיצוב עטיפת התקליט, חתום: גדעון לוין...

הספרים והפזמונים הראשונים של גדולי הזמר

ליפא שמעלצר
(שנמנע)

חיים ישראל
(שערי רצון)

יעקב שוואקי
(שנמנע)

אברהם פריד
(אף יהודי לא יישאר מאחור)

מרדכי בן דוד
(שני נגונים חסידיים)

כחה חילאים

השיר שמקפל כיסופין ותפילות

אין הרבה שירים שזוכים להצלחה ייחודית, כמו השיר "ירי ישעיה בן ר' משה" שהלחין שמשון נימן לפני מספר שנים. השיר הפייע במקור באלבום של נימן, "נחמה" שמו, בו אירח כמה זמרים, כמו אהרליה סמט ושלומי גרטנר, לשיר משיריו.

אבל דווקא הרצועה השישית באלבום, "ירי ישעיה בן ר' משה", אותה שר נימן בעצמו יחד עם מקהלת "שירה", הפכה לשיר אלמותי. בכוונה לא השתמשו במילה "להיט", כי להיט אינה המילה הנכונה לתאר את הצלחת השיר. נימן, בכשרונו, הצליח לתפוס ב-6:15 דקות השיר, אווירה מאד מיוחדת שהשתרשה סביב דמותו של הצדיק ההונגרי בשנים האחרונות, לדייק את התחושות החסידיות, ולהעביר אותן בשיר.

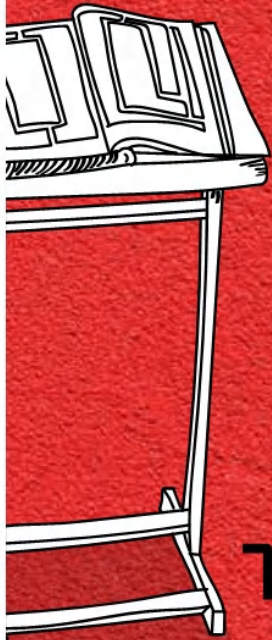
אין היום קבוצה - עם תו ירוק כמובן - שעולה לציון של ר' ישעיה מקרעסטר, שהשיר הזה אינו מלווה אותה - מתחילת המסע, עבור דרך הציון עצמו, וגם בחזור. כל הכיסופין, כל התפילות והבקשות, הכל מתמזג יחד בשיר הזה. וזו זכות ראשונים שיש לו. הרי מן הסתם היו שהרימו גבה כאשר הוא יצא. שיר חסידי בסגנון הזה, שמשתכר על שמו ושם אביו של צדיק ידוע, אינו נפוץ במיוחד. אבל ההצלחה כבר נכתבה על הקיר. וגם אם יהיו שירים נוספים שייצאו - והאמת שאפילו כבר יצאו מאז כמה נוספים - על ר' ישעיה, השיר הראשון של נימן, כבר קיבל את זכות הראשונים, וישר סביב ג' אייר (ולא רק), עוד שנים רבות.

רוצים לקבל את מסין "קול פליי" מידי חודש ישירות לוטסאפ? שלחו את שמכם ל- 051-2051076

למיני דיגיטלי במייל, שלחו מייל ל- minuy@kol-play.co.il

עורך: חנני בלייר | **עריכה גרפית:** מנדי שטר | **כותבים ומשתתפים:** הרב שלמה טייס, מונה רוזנבלום, פנחס ביכלר, ישראל גולדמן, דודי רובינשטיין, ישראל כהן, יונתן ריגלר, אהרן אטינגר, יואב שוורץ, ישראל ברגמן, אלי הלמן, יוסי אטינגר, דיאל שטרן, מרדכי רביב, הגר"מ שטרן, אבי מילר, משה ולדר, יואל צליק **מו"ל:** קול פליי - ניז ברמה בע"מ | **מנכ"ל:** עו"ד אריאל דרעי | **ייזום וניהול:** צביקה כהן **מנהל תוכן ושיווק:** עוזר דרוק | **ייעוץ מוזיקלי:** יואל דיקמן | **צלמי מערכת:** משה ביטון, נתן איביג **הפצה:** בר פוינט אוף סיל בע"מ | **בשער:** חיליק פרנק. צילום: לולו דאקו - סטודיו אברום בורשטיין | **מערכת ומנהלה:** זיבטינסקי 7, בני ברק **דוא"ר:** magazine@kol-play.co.il | **טלפון:** 05-5777782 | **אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנון**

KOL: PLAY

ללמוד
בליל שבועות
עם החברותא

אבל
ערני יותר

קפה טורקי
יש 'מצב', תתעורר

בהשגחת הבד"ץ
ירושלים
המדינה

קפה עילת

זכיתי בשנה שעברה, בה הציון שמם, לעלות להר ולשמח את המאזינים. השנה, כבר נשאב כולו מהשמחה במירון

זכיתי בכל בוקר בשנה האחרונה להגיש את תכנית הבוקר "אבי על הפליי", המביאה שמחה והתרגשות לקהל המאזינים, דרך המוזיקה הנפלאה שאנחנו מנגנים לכם. אני אמנם כבר לא מעט שנים שר באירועים ובשמחות, אבל דווקא בשנה הזו נוכחתי לראות כה מקרוב את חשיבותה של המוזיקה והשמחה.

מהתגובות שאני מקבל לשירים השונים, וגם לקטעי הקישור, אני רואה כיצד אנשים יכולים להיסחף אל מה שהם שומעים, לשמוח עם שיר קצבי או להתרגש עם שיר מעורר, וזה ממש עושה להם את היום. היום קצבי כבר נראה אחרת. במיוחד, רואים זאת כעת, כשאנחנו ב"ה אחרי ימי הקורונה העצובים. בשנה הזאת, אנשים ישבו בבתים ללא מצב רוח, כמעט שלא יצאו החוצה ולא היתה להם האפשרות "לראות" את המוזיקה בעיניים, באולמות החתונות או באירועים. אנחנו היינו אולי הדרך היחידה שלהם, לקבל קצת מנות של שמחה ורגש לנשמה, שכל כך חסרו בשנה החולפת באפיקים האחרים. ואכן, כמגיש מוזיקה ראיתי

בעיניי ושמעתי באוזניי, מתגובות המאזינים שאני נפגש בהם, כמה התכנית נתנה להם שעות של שמחה והתרגשות. רבים מהם לצערי חלו בקורונה ועברו ימים לא קלים, והמוזיקה ריפאה אותם, ניחמה אותם ועשתה להם טוב. בשנה שעברה, ממש בעיצומה של הקורונה, זכיתי לשמוח מאזינים ברדיו, הישר מציונו של רשב"י. המקום היה שומם ממש, אף אחד לא הצליח להעלות להר. ניסיתי לשיר ולשמוח את המאזינים שהתחברו להר מרחוק, מתוך אחת ממשאות השידור שהיו שם על ההר במירון. לראות השנה את העולים לרבי שמעון, אחרי תקופה כל כך ארוכה של נתק מהשמחה בהר, מעורר התרגשות ושמחה גדולה...

אני לא רואה אף יום מאחורי המיקרופון כמובן מאליו. להיפך, אני מרגיש שליחות גדולה לעשות את המצווה הגדולה הזו, לשמוח את עם ישראל, את הילדים וההורים שנוסעים יחד למוסדות הלימודים עם שיר שמח ואהוב. תפילתי שכולנו נצליח לשאוב מהימים המיוחדים האלה שמחה גדולה שתישאר איתנו לכל השנה כולה. חג שמחה שמח!

הכותב מגיש את תכנית הבוקר ברדיו "קול פליי"

מרדכי בן דוד, מונה רזנבלום, יידל ורדיגר וקן ברג'ס תופסים כלי נגינה, באולפן של ברג'ס

נתן איבגי
המלאך

משה ולדר מהיכן נובעות היצירות?

רוח אלוקית החצובה באדם, מכריחה אותו ליצור. אבל עדיין נותרת לו הבחירה בין טוב לרע

כאשר תשאלו אמן גדול "מהיכן נובעת היצירה שלך?" לעיתים יענה תשובה מעורפלת כזו או אחרת. אבל רובם יצביעו אינסטינקטיבית אל השמים ללא מילים ויחוו תנועה פשוטה של "אין לי מושג...". אמנים רבים (גם בציבור הכללי) מגדירים את האמנות כדבר הנובע מעצמו שהאמן משחק בו תפקיד כמעט סביל. כלומר, שגם האמן עצמו מתפלא על הדבר שיצא תחת ידו. היו שהגדירו זאת כ"מאובן" (חפץ היסטורי קדום שהתכסה בשכבות על גבי שכבות של בוץ וטיט במהלך העידנים שעברו עליו) שכבר טמון באדמה, וכל מה שהאמן עושה הוא בסך הכל לחפור סביבו בעדינות ולחשוף אותו... זהו דימוי מרתק שמציג את היצירה כדבר שבעצם כבר קיים בנפשו של האומן ופשוט צריך להוציא אותו החוצה.

הדברים אמורים לגבי כל סוגי האמנויות: שירים, סיפורים, ציורים. הכל נכנס תחת אותה קטגוריה של יצירה אמנותית שמביאה את האדם להתרגש ברמה זו או אחרת. כך מצאנו אצל בצלאל בן אורי בן חור, האמן הגדול שנבחר משמים לבנות את המשכן, עליו נאמר "ואמלא אותו רוח אלוקים" וכן "ובלב כל חכם לב נתתי חכמה". המשמעות היא

שאמנים גדולים מואצלים מלמעלה ביכולת אלוקית "לחשוב מחשבות" ו"לעשות בכל מלאכה".

אותה רוח אלוקית החצובה בנשמתו של האדם, מכריחה אותו בעל כורחו להמשיך ליצור וליצור. ואי אפשר שלא להזכיר בהקשר הזה את המימרה הנפלאה של הראי"ה קוק ז"ל, שכולנו נחשפנו אליה בעקבות שירו הנפלא של הזמר ירון בר (בלחן של אלי קליין) ואלו המילים: "מי שיש לו נשמה של יוצר, מוכרח להיות יוצר רעיונות ומחשבות. אי אפשר לו להיסגר בתלמודו השטחי לבד, כי שלהבת הנשמה עולה היא מאלה ואי אפשר לעצור אותה ממהלכה". כלומר, ליוצר יש מעין דחף חיצוני ליצור כל הזמן, דבר שכמעט ואין לו שליטה עליו.

וכאן צריך לומר דבר חשוב מאד: לכל אמן באשר הוא אדם, יש את כח הבחירה בין טוב לרע. הוא יכול להשתמש בכוחו ליצור יצירות טובות ומאירות אותן יחצוב מנשמתו הברוכה באור עליון, אך באותה מידה הוא יכול להשתמש בכוחו זה כדי ליצור יצירות שאינן מעלות את האדם אלא דווקא מורידות אותו לשאול התחתית של החלק הנמוך באדם ותאוותיו הפשוטות. הבחירה הזו, תהיה משמעותית עבור האנשים שיצרכו את היצירות שלו, וככל שהאדם הוא אמן יותר גדול, כך תהיה מידת ההשפעה של היצירות שלו על לבבות האנשים.

עשרת הלהיטים של
החודש ברדיו "קול פליי"

«
בקש
שלמה כהן

«
אהבת חינוך
יונתן שינפלד

«
שערי דמעות
אברהם פריד

«
יברך
שמחה פרידמן

«
שעת רחמים
יואלי דיקמן ומוטי גרינבוים

«
מידת הרחמים
מאיר גפני

«
יש אמונה
עמית ליסטוונד

«
הנה ימים באים
מרדכי בן דוד

«
הערב
יעקב שוואקי

«
מתפללים
אוהד מושקוביץ

אריאל דרעי

שנה לתדר המוזיקלי ביותר

בדיוק לפני שנה קם ונהיה הערוץ החדש, רדיו "קול פליי". פתאום יש מקום שנותן במה לפרץ היצירה האדיר שאנחנו עדים לו בשנים האחרונות

בדיוק לפני שנה, ימים ספורים לאחר ל"ג בעומר תש"פ, קם הדבר ונהיה: ערוץ רדיו חדש, מוזיקלי וצעיר, נפתח: רדיו "קול פליי", תדר ששינה באחת דפוסי התנהגות ישנים בכל הקשור לצריכת מוזיקה, לתכנים ברוח צעירה, ועולם תרבות חדש ומרתק.

אחרי שנה באוויר, עליה אנחנו כמובן מודים לבורא עולם ומבקשים על הלאה, כבר ניתן לראות כיצד התחנה הצעירה תפסה לה בסיס ומקום של כבוד בקרב כמעט כל הציבורים בישראל, דבר שניתן לראות מהתגובות הנלהבות, מאז ועד היום. התדר החדש מילא כנראה חור קיים, דבר שהיה חסר עד היום, והמאזינים הרבים הרגישו בכך, הצטרפו וצירפו יחד איתם עוד ועוד מאזינים.

הבאזז הגדול סביב התחנה, בסינתא דשמיא, מראה על עדנה שקיימת בדורנו למוזיקה החסידית ולמוזיקה היהודית. הרי היו שכבר הספידו אותה, אמרו שאין כישרונות כמו פעם או שהכל חוזר על עצמו. ופתאום, בשנים האחרונות, אנחנו עדים לפרץ אדיר של יצירה במוזיקה היהודית, פרץ שכמובן ניתנת לו במה מכובדת וגדולה מעל גבי התדר של "קול פליי": זמרים צעירים ומוכשרים, סינגלים מוזיקליים מופקים היטב, אלבומים חדשים, מופעים מושקעים - וכן, אפילו בשנת הקורונה.

התחנה גילתה למאזינים גם שדרני מוזיקה חדשים ומוכשרים, שרק חיברו עוד יותר את הקהל אל פס הקול המוזיקלי הזה. ואכן, הקהל אוהב את השירה הזאת, ולא זקוק היום לרעות בשדות זרים. זה לא המצב שהיה לפני 20 שנה.

המהלך הבא שלנו הוא להפוך את הרדיו ל"בית של המוזיקה", בית שבו מפתחים את המוזיקה החסידית והיהודית, שכל מה שקורה - קורה בו.

אנחנו נמצאים כעת בערב ל"ג בעומר, יום שבו המדורות נדלקות והשלהבת עולה, והשלהבת הזאת היא סימן של חום, חמימות והתרגשות. התרגשות מגיעה בדרך הטובה ביותר דרך המוזיקה, דרך שיר טוב, ואנחנו פה כבר שנה ובעז"ה לעוד שנים רבות, בשביל לעשות את זה.

יואלי דיקמן ממליץ לכם להשקיע האזנה נוספת

ימי סקירת החומר

סקר שערכנו בין המאזינים, גילה שגם הצעירים מכירים ומוקירים את האלבומים הוותיקים, וטוב שכך

בימי הספירה, ערכנו בתכנית "לילה מנצח" פרויקט מיוחד בשם "סקירת העומר". במסגרת הפרויקט, ביקשנו מהמאזינים לדרג את האלבומים הטובים ביותר במוזיקה היהודית, את האמנים האהובים עליהם ועוד שלל קטגוריות. ההיענות היתה מדהימה: כ-130,000 הצבעות התקבלו במערכת, מכ-70,000 כתובות IP שונות. בכמות כזאת גדולה של מצביעים, אין לנו אלא לשער שהתוצאות אכן משקפות את דעתו של כלל הציבור. ואלו היו התוצאות:

"גדול הזמר החסידי בישראל": את המקום החמישי קטף דדי גראוור, במקום הרביעי מוטי שטיינמן, בשלישי שלמה כהן, בשני זאנוויל ויינברגר, ואל המקום הראשון הגיע לא אחר מאשר אוהד מושקוביץ. "האלבומים הגדולים במוזיקה החסידית": אל המקום החמישי הגיע "וארשת" של אוהד, אל הרביעי "שמעתי" של שוואקי. במקום השלישי ניצב האלבום "התו השמיני" של יוסי גרין, בשני "חזק" של אברהם פריד, ובמקום הראשון - "משיח" של גדול הזמר מרדכי בן דוד.

אם מנתחים את התוצאות, מגלים כמה דברים מעניינים. ראשית, ניתן להניח שרבים מאד מבין המצביעים שייכים לסקטור הצעיר יותר, ועדיין, הם הצביעו לאלבומי המופת הטובים והוותיקים, ולא דווקא לאלבומים שיצאו בשנתיים-שלוש האחרונות. הרי כל אחד מעל גיל 30 היה חותם על "משיח" כאלבום הטוב ביותר, והיה נחמד לראות שגם בני העשרה ובכלל, הצעירים בני ימינו, מכירים ומוקירים, וגם מצביעים.

דבר נוסף, בכל חמישיית האלבומים שלקחו את המקומות הראשונים, המלחין יוסי גרין מעורב בצורה משמעותית, עם לחנים רבים שעשו את אותם אלבומים. זו רק הוכחה, נוספת, שיוסי גרין יהיה לדורי דורות אחד מהמלחינים הגדולים שידעה המוזיקה החסידית לדורותיה. גרין, אגב, גם הלחין שירים בולטים לכל אחד מחמשת הזמרים (הישראלים) שקטפו את המקומות הראשונים בקטגוריית הזמרים הגדולים. בעת כתיבת השורות, עוד לא פורסמו תוצאות הסקר על המלחינים הגדולים במוזיקה החסידית, אבל אין לי ספק שגם שם הוא יקח את המקום הראשון. מגיע לו.

הרה"ג מאיר שטרן רבו של מושב מירון
magazine@kol-play.co.il

רבי שמעון לכל

המילה 'מירון' הפכה לשם נרדף לשמחה והתעוררות. ל"ג בעומר במירון (צילום: שוקי לדר)

החסידות. אי אפשר להבין את הזוהר בלי ללמוד את כתבי האר"י.

בל"ג בעומר איננו יודעים מהי שינה. אנחנו נמצאים כמעט כל היום בסמיכות ל'ציון', מתפללים ורוקדים. ב"ה, בכל שנה אני זוכה לראות בציון אור חדש.

ובהקשר לכך, הנה סיפור משבחי הארי ז"ל: פעם אחת הגיע הארי ז"ל אל מירון יחד עם כל תלמידיו, ביניהם משמשו שלא נמנה עם תלמידיו החשובים. בעיצומם של הריקודים, תפס האר"י בידיו של המשמש והחל לרקוד עמו. התלמידים שהבינו במעשה השתוממו: כיצד ייתכן שרבונו רוקד עמו ולא עם ה'גדולים' שבחבורה? השיב להם האר"י: 'אם לרשב"י מתאים לרקוד איתו, גם לי מתאים לרקוד איתו'...

רשב"י נמצא במירון כל השנה, אבל ביום ההילולא, זכותו פועלת ביתר שאת וביתר עוז, וכולם מרגישים בכך ובאים לכאן. אין שום גוף המארגן שלטי חוצות, תעמולה וכי"כ כדי למשוך לכאן את הקהל; אדרבה - המצב לכאורה הפוך: יש קשיים רבים להגיע למקום, קשיי תחבורה, קשיים הנובעים מהדוחק ועוד - ובכל זאת אנחנו רואים את הקהל האדיר שמגיע הנה על אף הקשיים. שום קושי לא גורם לאדם שתכנן להגיע לכאן, להישאר בביתו. מדובר בתופעה שהיא למעלה מדרך הטבע.

וכמובן, ל"ג בעומר נחשב ליום של ישועות וסגולות. כל אדם שמגיע אל רבי שמעון וקורא את מאמריו, מתפלל ורוקד בשמחה, רואה ישועות. רשב"י לא יישאר בעל חוב. כל אחד ממבקריו יתברך בעזרת השם בשעת הכושר הגדולה המתרחשת פעם בשנה, בל"ג בעומר, וכל מי שיש לו אפשרות להביא חבר, קרוב משפחה או ידיד - מן הראוי שישפיע עליו לבוא עמו.

כשהגענו לראשונה למירון, לפני למעלה מ-60 שנה, היה צריך לחפש עשירי למניין. היינו צועקים שוב ושוב 'א צענטר' וכל שחזר אלינו היה רק ההד. היום, ב"ה יש עשרות ומאות מניינים בכל יום. בשבתות, מגיעים מאות ואלפי אורחים, ובכל ימות השנה אלפים רבים מגיעים לפקוד את הציון.

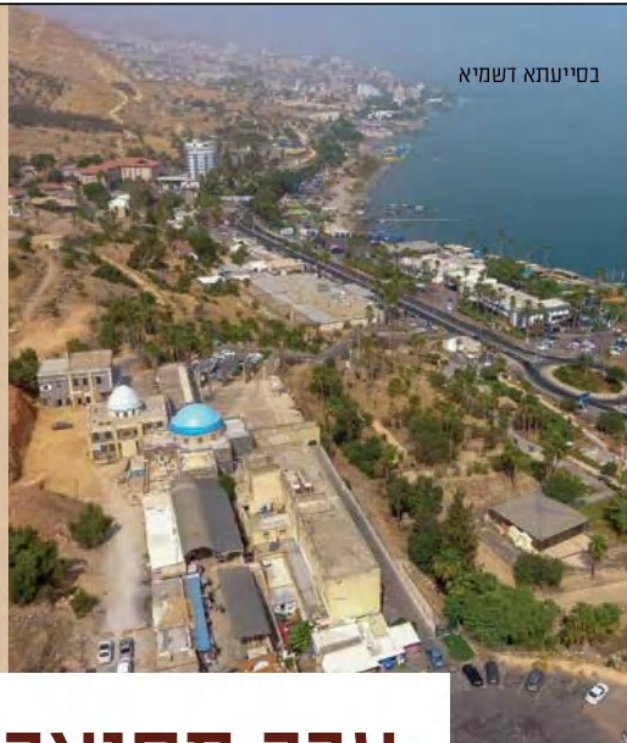
אך בימים ההם, תנאי החיים במירון היו קשים. המושב, וכמובן גם ציון הרשב"י, לא היו מחוברים לרשת החשמל והאספקה הייתה תלויה בגנרטור מקומי. בלילות קרו לעתים תכופות הפסקות חשמל והתאורה הציבורית כבתה. כבישים סלולים לא היו והדרכים היו מלאי מהמורות. ההולך הסתכן בנפילה או שקיעה בבוץ. ובכל זאת, לפעמים מתגעגעים לימים ההם.

בשנים האחרונות יש התפתחות עצומה, אך בזמנו, לא היה בציבור מושג של ביקורים בכפר מירון. מלבד קבוצות של חסידי ברסלב ואנשים פרטיים בודדים, המקום היה יחסית שומם. כמובן, אין הכוונה לל"ג בעומר, מועד שבו הגיעו המונים מדי שנה. כשלא היו עדיין 'צימרים' ואכסניות, המבקרים היו ישנים בתוככי הציון על גבי מזרנים. אף אחד לא חיפש מיטה נוחה.

האחראי לכך הוא התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. רשב"י הוא משה שבדור. ברשב"י גלום ניצוץ של נשמת משה רבנו ע"ה, ולכל יהודי יש שייכות לנשמה הזו. המקובלים בצפת אמרו שהתנא האלוקי אוסף אליו את כל נשמות ישראל, וביום ההילולא עומד על קברו ומברך את כל הבאים אליו. מכאן נובעת המשיכה הטבעית של כל אחד מישראל אל הציון.

אפילו יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות מגיעים, ולדעתי יש לכך כמה סיבות. ראשית, כל יהודי שמגיע לציון רשב"י ומרגיש את טעם ההשתייכות לר' שמעון, לא צריך שיקרה לו עוד משהו שישכנע אותו לחזור. הראיה לכך גלויה: כל מי שביקר במקום פעם אחת, חוזר לכאן שוב ושוב. הסיבה השנייה קשורה בפיתוח המקום - סלילת דרכי הגישה לציון כמו 'כביש המהדרי' המוביל אל הציון; פיתוח הכנסות האורחים הפועלת במקום בכל שעות היממה וכו'. ואולי יש גם סיבה שלישית: המושג 'מירון' נתפס כמקום של שמחה. כשאדם מאוין לניגון מירון, הוא מתלהב, כיוון שהניגון רוחני מטבעו - ובד בבד שמח ומעלה את המנגן או השומע כמה טפחים מעל הקרקע.

בשנים האחרונות פועל בציון כולל בו לומדים אברכים גמרא ושולחן ערוך, וגם את כתבי האר"י הקדוש והזוהר. למעשה, כל ספרי החסידות בנויים על כתבי האר"י והתנא האלוקי רשב"י, שנתנו רשות לגלות את הקבלה. לאחר מכן הגיע הבעל שם טוב והלביש את כל אלה בתורת

עבר מפואר עתיד נהדר

השורשים העמוקים וההיסטוריה המפוארת של העיר טבריה
הפרויקט הגדול ביותר לציבור החרדי בפריפריה
חוברים יחד להווה מגורים מושלם

הקריה החרדית בטבריה עילית

03-644-5553

משרד ראשי: רחוב רבי עקיבא 86, בני ברק

הרב שלמה טויסיג רב קהילת בעלעד, בורו פארק
shloimesinger@yahoo.com

הישועה הפלאית של אבי מורי

אמור"ר זצ"ל, האדמו"ר מבעלעד, במירון

הקדוש במירון, מהאדמו"רים הגדולים ועד לעמך ישראל, כמו שאמר הרה"ק מקרלין זיע"א, "מה הקב"ה לכל אב רבי שמעון לכל, אפילו לחיבים". לכן, מובן מאד למה המקום הקדוש הזה הוא כמו מגנט שמושך אליו רבבות גם בכל ימות השנה. כשהאור החיים הק' עלה לארה"ק, הוא עבר במשך הזמן בין קברי הצדיקים. כשהגיע למרגלות הר מירון, הוא ירד מהחמור והתחיל לטפס על ההר על ידיו ורגליו, כשהוא בוכה כל הדרך וצועק, "להיכן אני השפל נכנס? למקום שאש יוקדת שם והקב"ה וכל הפמליה של מעלה כאן. הרי כתוב בגמרא כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק (ברכות ט', ע"א), ואנחנו הרי דור של שעת הדחק, מה שנראה יותר ויותר שביאתו של רשב"י לעולם היתה בעיקר בשבילנו, הדור האחרון שלפני ביאת המשיח". ואם האור החיים הק' כבר אז אמר כך, אז בוודאי שאנחנו בדור שלנו בוודאי נמצאים בזמן של שעת הדחק וצריכים את רבי שמעון לסמוך עליו ושיגן עלינו.

אחיי ורעיי, הבה נזכור של"ג בעומר הוא לא רק יום של ריקודים סביב המדורה או יום שאפשר בו לחזור ולשמע מוזיקה, להסתפר וכו'. ל"ג בעומר הוא יום שמסוגל לכל הישועות. אומרים בשם מורן הגר"ח מוולוז'ין זצ"ל, שאם יהודי מגיע למירון בל"ג בעומר ויש ציבור ענק ותור ארוך שמשתרך עד למערה, או אפילו אם הוא לא מסוגל להיכנס פנימה - הוא עדיין יכול לעמוד בסמוך, להתפלל ולהרגיש כאילו הוא עומד עכשיו בציון ממש. הוסיף ואמר הגר"ח, שאם יהודי נבצר ממנו להיות במירון ביום זה, אם הוא בחו"ל או אפילו בארה"ק ואינו יכול לבוא מכל סיבה שהיא, אזי יעצום את עיניו ויחשוב כאילו יש תור ארוך לפניו עד לציון הרשב"י, יתפלל בכוונה, ויזכר לפעול את אותן ישועות, וכמו שאמרנו שרשב"י שם "לכל אחד ואחד", וכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק. שנזכה בזכות רשב"י לכל הישועות, אמן ואמן.

חג הפסח עבר על כלל ישראל השנה, ב"ה, בצורה הרבה יותר טובה מבשנה שעברה. וכעת, עינינו במיטות לעבר היום המיוחד הבא בלוח השנה אצל כלל ישראל, ל"ג בעומר. נכון, הוא אינו חג משלושת הרגלים או חג אחר שכתוב בתורה, אבל הוא חג יום גדול ומסוגל מאד שהתשרש בכלל ישראל, ומחכר בכל ספרי ההלכה והפוסקים, ספרי המקובלים, ספרי החסידות, וספרים מכל גווי הקשת. ל"ג בעומר הוא היום בו לפי שיטות רבות נפסקה מיתת תלמידי רבי עקיבא. ובכל מקרה, ביום זה לא נוהגים שום עניין אבלות כמו בשאר ימי הספירה, והוא יום מסוגל לישועות ונפלאות.

מירון ורשב"י בכלל, היו תמיד מושג נשגב וקדוש אצל יהודי העולם בכלל ויהודי ירושלים בפרט. רשב"י תמיד היה חרוט עמוק בכל לב יהודי, "מה הקב"ה לכל אב רבי שמעון לכל". ואם ברשב"י עסקינן, אז אשתף את הקוראים בסיפור קרוב ללב משפחתי:

כ"ק אממו"ר זצ"ל, שבכ"ה ניסן חל היארצייט השביעי שלו, היה יליד ירושלים וגדל בה, והוא היה מאד מקושר לרשב"י בעמקי נשמתו. גם כשכבר עבר לגור בארה"ב ועמד בראש קהילה משגשגת, עדיין כל כולו היה חי את מירון ורשב"י, ועיניו וליבו היו תמיד שם. לא היה ציור כזה שהוא יגיע לביקור בארה"ק - ולא יהיה במירון. כמה שנים לפני פטירתו, כשגילו אצלו את המחלה הקשה, הדבר הראשון שהיה על ליבו היה שהוא רוצה לנסוע למירון, להתפלל אצל רשב"י לישועה. ובאמת, בהודמנות הראשונה, למרות החולשה שהוא היה נתון בה, הוא קם ונסע לארה"ק כדי לזכות להיות אצל רשב"י.

אחרי שהוא הגיע למירון והתפלל שם, הוא אמר לנו, המשפחה: "אני הבטחתי לרבי שמעון לחזור לפה כדי להודות לו כשאתרפא, ואתם עוד תראו שנחזור לכאן ביחד". במשך התקופה שלאחר מכן, בכל פעם שהיה צריך לעבור טיפולים מסוימים, תמיד היה שולח לפני כן שליח מהמשפחה או אי מי מהתלמידים שלו שבארה"ק, כדי להתפלל ולהזכיר אותו אצל רשב"י. לא הרבה אחרי זה, הוכח שאכן כדאי רבי שמעון לסמוך עליו: הגיעו אז לאאמו"ר זצ"ל וסיפרו לו על יהודי חרדי מסוים משיקגו, ששכל את בן משפחתו לאחר מחלה ממאירה, והחליט לבחון את כל העניין ופיתח שיטה חדשה מיוחדת לטיפול בגידולים ממאירים. כאשר אממו"ר זצ"ל התחיל את הטיפולים הללו בשיטה הזאת, הרופאים זלזלו, אך לאחר זמן מה חלה נסיגה במחלה והביאה להתאוששות מפתיעה. כמובן שהרופאים היו בהלם, אך אממו"ר זצ"ל חזר ואמר כל הזמן: זה הכל בזכות רשב"י.

מדי שנה בל"ג בעומר פוקדים מאות אלפי בני ישראל את הציון

**ח"י רוטל
לבוני עולם
זה ילד.**

**"...שקבלה
מידם
סגולה
לחשוכי
בנים...
לנדב
ח"י רוטל
משקה"
טעמי המנהגים רס"ג**

תורמים היום!

לסגולה העצומה של ח"י רוטל משקה

1800-300-307

בוני עולם
BONEI OLAM
תמיכה וסיוע לחשוכי ילדים

ר' משה מרדכי (מונה) רוזנבלום

magazine@kol-play.co.il

הישועה בזכות רבי שמעון

השמחה במירון. דווקא מתוך הצרה, הישועה מורגשת כליכך

את אלי הכרתי במהלך העבודה על האלבום "מנחה" של שלומי גרטר, בו כתב אלי מספר לחנים, ונשארו בקשר טוב מאז. כבר אז, דרך הלחנים ששלח לנו בקולו, הרגשתי שיש פה מישהו שיש לו רגש עצום, גם בהלחנה וגם בשירה. אבל כעת, לאחר ביצוע ה"גייד" שלו, התחושה שלי רק התחזקה. אמרתי לאל: השירה שלך כל-כך נפלאה, אני רוצה שתיקח חלק בשירה, לא רק בגייד, אלא גם בשיר שייצא לאור. ואלי, ב"ה, הסכים. לשיר צירפתי גם את שלמה כהן הנפלא ומלא הרגש, שעבר גם הוא את הקורונה השנה, וההודאה לה' על הישועה הנפלאה, מתבטאת היטב בקולו.

לפני כחודשיים, כשנה לאחר שחליתי, ביקשו ממני לבוא ולשמח יהודי במחלקת הקורונה ב'מעייני הישועה'. באתי לשם עם ידידי ישראל לייזר ומשה ויינטרוב. כולנו הלבשנו סרבלים רפואיים מכף רגל ועד ראש, ונכנסנו פנימה לתוך מחלקת המונשמים. בתוך המחלקה, שרנו, ניגנו וניסינו לשמח את החולים, שחלקם היו במצב לא פשוט כלל, עם קושי גדול בנשימה, ל"ע. שבועות לאחר מכן, פגשתי את אחד החולים ששימחנו, שכמעט ולא הגיב אז, בשל מצבו. הוא אמר לי: אתה לא מבין מה עשתה לי וגם לאנשים אחרים, השמחה שהבאתם איתכם למחלקה. איזה כח זה נתן לנו.

אני יכול להעיד על כך גם מכלי ראשון. כל מי שחלה בקורונה, עבר משהו לא שגרתי. זו לא מחלה רגילה, אלא כזו המלווה בפחד מהלא נודע, ולאחר מכן בחוסר אונים, כאשר הנשימה כמעט וניטלת ממך. ודווקא בגלל ה'עת צרה', שאני ושלמה ועוד רבים מעם ישראל הרגישו על בשרם, ה'מנחה יושע' כל כך מורגש.

כעת, ערב ל"ג בעומר תשפ"א, שנה אחרי, כשאנחנו רואים כבר בחוש את הישועה כאן בארץ ישראל, השיר החדש יוצא לאור.

אכן, כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק.

ה היה לפני קצת יותר משנה, אחרי פורים תש"פ. כזכור, מגפת הקורונה היתה אז בשיאה, הפחד נכח ברחוב, וכולנו נכנסנו לסגר ופחדנו לצאת מהבתים. בוקר אחד, כשאני חוזר משחרית, פגשתי ידיד, אברך כהן שלומד בסמוך לביתי, בכולל בימי שיש בו לומדים כהנים את דיני הקרבנות. דיברנו קצת בינינו על המצב העגום, ובסוף השיחה הוא אומר לי: אל דאגה, "עת צרה היא ליעקב - וממנה יושע" (ירמיהו ל). ואז הוא הזכיר את דברי ה'לקוט שמעוני' שכותב: "שנו רבותינו: מתוך כעס - רצון. מתוך צרה - רוחה. מתוך נפילה - קימה". ומפרט: "מתוך צרה - רוחה, שנאמר 'עת צרה היא ליעקב - וממנה יושע'".

למה הפסוק בירמיהו מזכיר דווקא את יעקב? כי אצל יעקב זה בדיוק מה שהיה, שהצרה עצמה היתה לישועה, ומכירת יוסף התבררה להכנה לכל הישועה של עם ישראל, כמו שאמר יוסף: "אתם חשבתם עלי רעה, אלוקים חשבה לטובה". לפעמים, סיים האברך, יש רעה אבל היא עצמה מתבררת כטובה. אז למה להתלונן?

במילים האלה נפרדנו ופניתי הביתה, ותוך כדי ההליכה הביתה פתאום הזדמזם לי לחן בראש למילים "וממנה יושע". פזמון. ממש כמו שהיה לי בזמנו עם "אין עוד מלבדו", שהתחיל בפזמון שהגיע אלי משמים לראש. ניסיתי לכתוב את ההתחלה וההמשך ל"וממנה יושע", אך לא הצלחתי. נותר רק הפזמון, שהתנגן לי בראש כל הזמן. עברו כמה שבועות, ואז נודע לי שגם אני חולה בקורונה, מהראשונים בארץ. התפנית בערב פסח לבית החולים, ואח"כ למלוני, והשתחררתי רק בערב שביעי של פסח. בתוך עמק הבכא הזה, המשיך להתנגן לי כל העת הפזמון, וניסיתי להלחין לו קטע ראשון, אך עדיין לא הצלחתי.

כמה שבועות לאחר שהשתחררתי, ימים ספורים לפני ל"ג בעומר, מצלצל אליי בן דוד שלנו, הרב דב הלפרין ממירון. הוא אומר לי: אנחנו עושים מטעם חב"ד אירוע קטן במירון ואני רוצה שתכתוב שיר לכבוד רשב"י. ישבתי על הפסנתר, ופתאום הגיעו כל ה"אורות". מיד עלו לי המילים "כדאי הוא רשב"י לסמוך עליו בשעת הדחק", והשיר נרקם לו מהחל ועד כלה בתוך דקות.

החיבור בין "מנחה יושע" לרשב"י, הוא ברור. עת צרה ליעקב השנה, מי לא יודע, וכשיש צרה - כדאי הוא רשב"י לסמוך עליו. כתבתי עיבוד לשיר, והקלטנו אותו בתוך כמה ימים, עוד לפני שידעתי מי הולך לשיר. אמרתי לעצמי: את השיר הזה חייבים להקליט, ומי שעם ישראל יזכה, הוא יבצע את השיר. אבל יום אחד עלה לי רעיון: צלצלתי למלחין והמעבד הנפלא אלי קליין, וביקשתי ממנו להקליט גייד שירה לשיר (הקלטה המזוהה להסביר לזמר כיצד אמור להישמע השיר), אלא שכשהגיעה השירה של אלי, גיליתי שהשיר פשוט מוצלח כמו שהוא. השירה שלו - מדויקת, יפה ומכל הלב - הוסיפה ערך מוסף לשיר, וגוון וטעם מיוחד.

תדיראן ON AIR

קחו אוויר

וקבלו את האולפן הממוזג של תדיראן וקול ברמה

עם תדיראן ALPHA PRO
בטכנולוגיית AIR CARE לטיהור אוויר

חפשו אותנו במירון בל"ג בעומר!

TADIRAN

לפרטים ורכישה:
1-700-703-400

קול ברמה
FM: 92.1-104.3-105.7

פנחס ביכלר מוצא מקהלת "מלכות"
p0527645882@gmail.com

על שלושה ווקאליים...

על טהרת ההרמוניה האנושית. 'אמר רבי עקיבא' של מקהלת מלכות וזאנוול ויינברגר

קאליש, מוצרי הדגל של מקהלת 'מלכות' - 'עוד יישבו', 'פרקי אבות', 'קבלת התורה', 'נאך איין שבת', 'אמר רבי עקיבא', 'מי שברך' ועוד.

ואולם, דומני שהחן והיופי של המוזיקה הווקאלית הם אכן מיצוי הרמוניית השירה בפה, בה ניחנו בני האדם עלי אדמות, לאמור, לקחת את כח השירה הזה ולהביאו לפסגות חדשות באמצעות שירה והרמוניה אומנותית. הניסיון לקחת שירה אנושית ולהפוך אותה באילוץ רב לסקסופון־אלט או לגיטרה חשמלית (הסגנון השני דלעיל), יש בו טעם לפגם עד כדי פגיעה באינטליגנציה המוזיקאלית והאישית של העם.

שוו בנפשכם כמליצה, אילו חז"ל היו אוסרים בימים אלו את כל כלי הנגינה והשירה בפה למעט כינור, והיו 'מומחים' מוצאים דרך לקחת כינור ולהפיק ממנו צלילי תופים ומצלתיים, גיטרה אקוסטית וקרנות יער. הלא היה זה חוכא ואיטולוא! לא מינייה ולא מקצתיה!

אלקטרוניקת הווקאלי - ה'ביט' בוקס' שפשה לאחרונה, היא (לטעמי בכל אופן, וניתן לחלוק עליי...) פגיעה בכבודה של המוזיקה היהודית, פגיעה במתנת השירה האנושית שהעניק הבורא ליצוריו, פגיעה באיסור לשמוע כלי נגינה בימים אלו (...), ויותר מכך, פגיעה באינטליגנציה של אנשים מוזיקאליים. היא מיועדת למי שאין לו משמעות בטיבו ובאיכותו של צליל. מכירים את הפרסום 'לא דומה, לא כמעט'? ובכן זה בהחלט לא דומה ולא כמעט...

הכלל המנחה הוא ששירה אנושית, שירה בפה, צריכה להיות מונגשת כשירה אנושית, כשירה בפה. וכשזו מבוצעת עם הרמוניה עשירה ורבגונית ועם תפקידים שובי לב, אין לך תענוג לנפש גדול מזה. ואולם כאשר לוקחים את מיתרי הקול האנושיים ובאמצעות מוחשב מנסים להפוך אותם למכונות מקצבים, אין לך ריחות גדולה מזו. נכון שגם בסגנונות האחרים ישנם ביצועי מקהלה שנותנים תחושה של קצב, פריטה, קשת ונשיפה, אך כבודה של השירה האנושית במקומו מונח.

מי ספירת העומר הם שעתן של המקהלות. אמרת ווקאלי, אמרת מקהלה חסידית, זרקורי המוזיקה מאירים כאן באלומותיהם את ההרמוניה האנושית יותר מכל תקופה אחרת. השירה בפה תופסת את מרכז תשומת הלב, אין תזמורת שמכסה, אין תופים שמשתלטים על הקצב, אין נשפנים שמעמיסים הרמוניית בראס. בקושי זמר בפרוט. המוזיקה מתכנסת כולה לגרסה ווקאלית. חומרים חדשים וישנים, לחנים ועיבודים, סאונדים אנלוגיים ודיגיטליים, תוכנות ההקלטה, כולם עושים יד אחת ומתנגנים למתכונת ווקאלית בת כמה שבועות. מה זו מוזיקה ווקאלית? איך זה עובד? האם היא מיועדת ל'מבינים' או דווקא ל'עמם'? לאן היא התקדמה, ולאן איכשהו, לטעמי בכל אופן, היא הירדדה?

מיותר לציין כי אין אנו מבקשים להתייחס לפן ההלכתי של שמיעת מוזיקה ווקאלית, בזה יעשה כל אחד כדעת רבותיו. בשורות הבאות ננסה לעשות קצת סדר, כאשר ראשית נחלק את תעשיית הווקאלי לשלושה חלקים מרכזיים - שלושה סגנונות שמרכיבים את האוצר הווקאלי העשיר בן ימינו.

החלק הראשון הוא מה שמכונה 'אקפלה' (כנראה בהשאלה מהמונח המזרח אירופאי 'א קאפלי' - מקהלה בעגה החסידית), בו אנו מאזינים למקהלה בת כמה חברים ששרה שיר אחד, מלודיה אחת, בהרמוניה מלאה. לאמור, כולם שרים את אותו השיר ואת אותו מילים, אלא שחלק מהחברים שרים את המלודיה, את הלחן עצמו, בעוד האחרים עוטפים אותם בקול שני, שלישי וכן הלאה. סגנון זה דומיננטי בלהקות יהודיות בארה"ב, אך מקומו לא נפקד משום גרסה ווקאלית תהיה אשר תהיה.

הסגנון השני, אליו נשוב בהמשך, הוא הניסיון לייצר מוזיקת כלי נגינה באמצעות שילוב של שירה בפה ואפקטים דיגיטליים, כגון 'ביט' בוקס' - תופים בפה, שמשתלבים עם עיוותי קול המנסים לדמות גיטרות, נשפנים וכלי קשת. כל אלו מוקלטים בתוכנות הקלטה שמוסיפות להם אפקטים שמעצימים את הדמיון שלהם לכלי הנגינה. התוכנה גם משכפלת את הצליל כך שאין צורך לשיר כל הזמן ולהשמיע קולות כל הזמן, הצליל מוקלט פעם אחת ומכאן ואילך משכפלים, מעתיקים, מאריכים ומקצרים אותו לפי הצורך. סוף דבר הוא שקיבלנו מוצר שמרגיש 'כמעט' כמו מוזיקה, בהדגשה על ה'כמעט'...

הסגנון השלישי הוא זה העשוי מתפקידי מקהלה שלמים שמבוצעים במקביל לשיר ויחד איתו. בעוד שבסיס המקהלה או הסולן שרים את השיר עצמו, המקהלה תחפה עליו ותעטוף אותו בקטעים מלודיים חדשים משלה, משחקי מילים המופיעים כתשובות ללחן המקור, 'לחנים' קצרצרים מקבילים כביכול, שהופכים לחלק מהמנגינה. כאלו הם רוב ביצועי הווקאלי החסידי־אונטני, בין היתר אלבומי 'חסידישע אוצרות' מבית 'לחיים', אלבומי הווקאלי של מונה רזנבלום, דודי

מירון ולא ללמוד זזהר! לדינע נע

היכל האידרא

אור הרשב"י

על ציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי

הזמנה אישית על ידי בעל ההילולא

להיכנס להיכל האידרא

ולזכות לשפע ניסים בלימוד ספר הזוהר הקדוש

בהשתתפות מקובלי אור הרשב"י וגדולי הדור שליט"א

שימו לב!
בכל שעה עגולה
מתחילים ומסיימים
את ספר הזוהר הקדוש
בקדושה ובטהרה
וברוב עם!

הגאון הרב **יצחק כהן** שליט"א
ראש ישיבת אהלי אברהם ורב שכונת שמואל הנביא

הגאון הרב **משה בן אבן** שליט"א
רבה של גילה

כ"ק הגה"צ הרב **משה אבוחצירא** שליט"א

שר הדתות הרב **יעקב אביטן**

ח"כ הרב **יואב בן צור**

ח"כ הרב **משה אבוטבול**

ח"כ הרב **אוריאל בוסו**

כ"ק האדמו"ר רבי **יחיאל אבוחצירא** שליט"א
רבה של העיר רמלה

הגאון הרב **מסעוד אלחדד** שליט"א
אב"ד ירושלים

הגאון הרב **ציון כהן** שליט"א
רב העיר אור יהודה ונשיא מכון דורות

הגאון הרב **אליהו אילוז** שליט"א
רב העיר אור עקיבא

הגאון הרב **יוסף אלחדד** שליט"א
מרבני ישיבת פורת יוסף

מרן הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א
חבר מועצת חכמי התורה וראש ישיבת אור החיים

הגאון הרב **אליהו תופיק** שליט"א
ראש ישיבת באר יהודה

הגאון הרב **יוסף טולדאנו** שליט"א
רבה של גבעת זאב

הגאון הרב **משה פינטו** שליט"א
ראש ישיבת פאר משה וחבר הנחלת רשת בני יוסף

הגאון הרב **ישראל מאיר ביטון** שליט"א
רב העיר חדרה

3

תיקון 'שער הרהמים'
בשופרות

בכל שעה עגולה
עם סיום לימוד הזוהר הקדוש

2

תפילת שהריזת
בכוונות הרש"ש זיע"א

שעת הלימוד כליל ההילולא
מהשעה 8:00 בערב ועד הנץ החמה

1

ויה בעלות השחר

יתקיים מעמד "פדיון נפש" מיוחד
על ידי גדולי המקובלים
להמתקת הדינים וקבלת התפילות

כל זכויות הלימוד והתפילות לישועת והצלחת בני משפחת אור הרשב"י < כיבוד קל במקום > עזרת נשים פתוחה

מפת התמצאות במתחמי אור הרשב"י הענקיים בהר מירון

הננו לקבל את פניכם בשמחה ובמאור פנים במתחמי הענק העומדים לרשותכם בהאי יומא דהילולא רבא בעלותכם אל אדמת קודש, ציונו של רשב"י הקדוש

לראות את הר הרשב"י

ישיבת המקובלים בקבר הרשב"י

ציון הרשב"י

ההדלקה

מתחם תו"א

מתחם השטיבלך

חדרי תפילה רחבים וממוזגים לרווחת הציבור בכל ימי ההילולא

היכל התורה ענק

עם כל ספרי הלימוד שע"י 'אור הרשב"י' וישיבה על קברו

חדרי קפה וכיבוד קל

חדר קפה, תה וכיבוד קל יהיה פתוח בכל שעות היממה לרווחת העולים למירון

מוקד חלוקת ח"י רוטל

לתרומת סגולת ח"י רוטל מיץ ענבים/שתייה קלה חייגו: 05276-90-244

היכל 'הכנה דרבא'

היכל התעוררות ולימוד תורתו של רשב"י, מפי גדולי המשפיעים בדורנו שליט"א

אוהל הכנסת אורח הרשב"י

דעות ההילולא דולות בעולם ומתחם ענק ממוזג בכל ימי ההילולא

העולים מירונה שימו לב:

מומלץ מאוד להגיע למירון עם מפה זו

ניסים מתנגנים במירון

למעלה מ־25 שנה שחיליק פרנק, נגן הקלרינט הנודע, מנגן במירון • גם בשנה שעברה, כשההר היה ריק ממבקרים ומתפללים, בשיא תקופת הקורונה, הוא זכה לנגן – מול חצר ריקה של הציון • כעת הוא מחכה לרגע בו יראה שוב השנה את קהל החוגגים העצום למרגלות התזמורת, ויזכה לשמח אותם בל"ג בעומר • והוא לא שוכח שני ניסים גדולים שאירעו לו: ההצלה המופלאה מהכלא האוסטרלי, והאסון שכמעט קרה בכבישי דרום הר חברון

אהרן אטינגר

צילומים: עזרא טרבליס ונתן איבגי

"עצוב לגן בהר הריק"

ובחזרה לקלרינט. חיליק: "הקטע - החובבני - הראשון שניגנתי בציבור היה בחתונות במשפחה. בתחילה למדתי לבד את הנגינה על הקלרינט עם כמה חברים, ואחרי זה התחלתי ללמוד באופן מקצועי אצל מורה, רומן קונסמן ז"ל, שהיה מוזיקאי גדול, בעל תשובה שעלה מרוסיה וגר בבני ברק כמה בתים לידנו. הוא היה ענק שבענקים, ואצלו למדתי כמעט 3 שנים, ובד בבד התחלתי כאמור להופיע בחתונות של המשפחה, הופעות קטנות. אחר כך, חברים מהישיבה לקחו אותי לחתונותיהם, כתזמורת שלהם. למדתי בישיבת ברסלב בב"ב, ושם היה בעל תזמורת ידוע חסיד ברסלב - שעד היום אני חייב לו הכרת הטוב - אברהם בנדר, שהוא ברסלב'ר כמה דורות (סבו היה ר' לוי יצחק בנדר, מנהיג חסידי ברסלב בדור הקודם).

"הוא היה מתקשר אליי לישיבה ואומר: יש לנו הערב חתונה, וכך, בערבים הייתי הולך לגן איתו בחתונות, במשך כמעט שנתיים. זה היה לפני כמעט 30 שנה, כשהקלרינט עוד היה פופולרי בחתונות. גם אברהם חיים חשין וחיים קירשנבום עזרו לי בתחילת הדרך, וכמובן מוסא ברלין, שהיה המורה שלי במשך זמן רב ואצלו למדתי את מסורת הנגינה. כולם עזרו לי. היום אני שומע שיש הרבה תחרות, אך בזמן שלי זה לא היה. אולי בגלל שהייתי יוצא דופן בהתעניינות בקלרינט, כולם עזרו לי בהתלהבות".

לחיליק פרנק, כך נדמה, שלוש ידיים. טוב, אולי לא במובן הפיזי של הביטוי, אבל אם תזכרו את העובדה שקשה לתפוס אותו מבלי הקלרינט, הכלי שכל כך מזוהה איתו כבר שנים רבות, כשהוא תפוס בידו, תסכימו גם אתם עם הקביעה הזו.

מאז שגילה את נפלאותיו של הכלי הכליך יהודי הזה (שאגב, ממש אינו יהודי במקורו ומגיע דווקא מהכיוון הפרסי או הצועני של המפה), הוא לא מפסיק להתלהב ממנו ולמצוא בו פנים חדשות, של ניגונים חדשים שהוא מבצע, ושל ביצועים מחודשים לשירים עתיקים מאד, שזו בעיקר העבודה שלו במשך השנים.

"האהבה הגדולה שלי לקלרינט", מספר חיליק ערב ל"ג בעומר, היום בו הקלרינט מקבל את התפקיד החשוב ביותר, "התחילה בהילולת הרשב"י במירון בל"ג בעומר. הייתי ילד קטן ואבי היה לוקח אותי למירון, ושם הייתי מוקסם מהנגינה של הכליזמרים ובפרט מהקלרינט. אחרי כמה שנים, כשהייתי בן 15, ביקשתי מההורים שלי להתחיל לגנו, זה היה נראה להם קצת מוזר, אבל הם קנו לי קלרינט. וזהו, כל השאר היסטוריה".

פרנק (43), כיום ירושלמי בכל מאודו, גדל דווקא בבני ברק. סבא רבא שלו הוא רבה של ירושלים הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל. אביו תמיד נהג לספר לו על דמותו של הסבא, ועל סיפורים אלו גדל חיליק.

מי שמביט על עטיפות האלבומים של פרנק, למשל האלבומים 'פורים בירושלים' או 'פסח בירושלים', ישייך אותו מיד לפי התמונה של חיליק על העטיפה עם כתונת הפסים, לאיש תולדות אהרן, אך לא כך היא. "במשפחה המקורית אנחנו ליטאים כבר 1,000 שנה, ומתייחסים ממש לרש"י ולרבינו גרשום, אך אבי התקרב לברסלב והיום אנחנו חסידי ברסלב", הוא מספר. אז מה זה אם כן הלבוש שהוא לובש? חיליק מסביר: "סבא רבא שלי, הגרצ"פ פרנק, היה ליטאי בלי שמץ של חסידות וגם הוא הלך עם הלבוש הזה, שמזוהה היום עם 'תולדות אהרן' והירושלמים, כי הפרושים הלכו עם הלבוש הזה. החסידים החלו ללבוש את הבגדים האלה הרבה אחרי הליטאים.

כשה'תולדות אהרן' הראשון בא לארץ, ניגש אליו אחד מחשובי העסקנים שהיו בעיר העתיקה, וביקשו ממנו לקבל עליו את המסורת של הירושלמים וללבוש את הבגדים האלה. היום אנשים לא זוכרים את ההיסטוריה וחושבים שזה לבוש של ר' אהרל'ך, וזה לא נכון. זה לבוש ירושלמי עתיק מאד, בן יותר מ-200 שנה, מאז שעלו תלמידי הגר"א. אחר כך, היו שקיבלו אותו והיו שלא. חסידי גור למשל לא קיבלו, ואילו אנשי 'תולדות אהרן' שבאו מהונגריה והיו לבושים שחור כמו בסאטמר, קיבלו על עצמם את הלבוש הזה".

ובכל זאת, קשר הדוק היה לחיליק שנים רבות לתולדות אהרן, והוא ניגן שם פעמים רבות בסוכות, בשמחות בית השואבה. "בחלק מהאלבומים שלי", הוא מספר, "אף השתמשתי במקהלה של חסידי תולדות אהרן. אני תמיד אומר ששמחת בית השואבה שלהם היא מעין מה שהיה בבית המקדש, טעימה קטנה. זו חסידות מאד קטנה ושמרנית ופתאום הם פותחים את השערים בסוכות בלב רחב, ודתיים לאומיים, חסידי גור, סאטמר וברסלב וליטאים, רוקדים שם כתף לצד כתף, וזה מדהים ומרגש. היית מצפה שלכאורה הם יהיו יותר שמרניים, ופתאום אתה מגלה שהם מאד פתוחים".

קור מלי:
אייר תשפ"א

בצילומי הקליפ, בשנה שעברה

**"היה אדם
שהגיע לבקש
ממני, שכשאני
מנגן, אכוון עליו
שתהיה לו ישועה.
בהתחלה צחקתי,
אמרתי לו: אתה
רוצה ישועות?
תתפלל בעצמך
שתיושע"**

היום הקלרינט כמעט ולא נראה בחתונות.

"בציבור הדתי לאומי הוא עדיין מאד דומיננטי ופופולרי, אך בחרדי אכן קצת פחות, אבל עדיין יש לו מקום של כבוד בשמחות בית השואבה, בל"ג בעומר או אצל חובבי הכליזמר למיניהם, שהם ציבור די גדול. אני לא מספיד את הכלי הזה. לאנשים מבחוץ זה נראה שרוב הצעירים אוהבים את סגנונות ה'פופ' וה'רוק', אבל יש הרבה שמחפשים את המקוריות והעדינות של המוזיקה היהודית".

את ההרכב הראשון שלו, בסגנון הכליזמר, הקים עוד לפני שהתחתן. "בזמן ההוא זה היה חידוש גדול. אט אט התחלתי להיכנס לעבודה, והתקדמתי במשך השנים. זכיתי במשך הדרך לסייעתא דשמיא לא רגילה. אנשים לפעמים עובדים 60-50 שנה כדי לצבור שם, ואני הגעתי לזה יותר מהר".

במירון הוא מנגן כבר למעלה מ-25 שנים, ברציפות. "התחלתי לנגן במירון ממש ב'פוקס'. אברהם בנדר כבר הכיר אותי, כאמור, ובשנה שהתחילו לנגן במירון במשך 24 שעות רצופות, כנראה לא כל הנגנים הצליחו להגיע, ונוצר פתאום חור. לא חלמתי שאנגן אז. הייתי מאד צעיר, בן 16 או 17, אבל הוא אמר לי 'בוא תציל את המצב'.

מרכז התתי"ם
מיטב המומחים בשליש מחיר

חזרנו ובגדול **מרכז התתי"ם** פתחנו בקניון רב שפע

**חולצות
טיקט אפור**
- 100² ₪ -

**חליפות
גבר**
- 239 ₪ -

עניבות
- 50² ₪ -

מכנסים
- 150² ₪ -

המבצעים
בסניף
ירושלים
בלבד

ירושלים

קניון רב שפע קומה 1, 02-5814771
א'ה' 10:00-21:00 יום ו' 10:00-13:00

בית שמש
נחל זוהר 3
02-632-4277
א'ה' 10:00-22:00
יום ו' 9:30-14:00

קרית ספר
רחוב השל"ה 2
08-617-7930
א'ה' 10:30-23:00
יום ו' 9:30-14:00

בני ברק
רבי עקיבא 80 קומה א'
03-552-3340
א'ה' 10:00-22:30
יום ו' 9:30-14:00

נתניה
ירושלים 15
08-924-8023
א'ה' 10:00-21:00
יום ו' 9:30-14:00

הייתי במקרה במירון ודחפו לי את הקלרינט בכח. זו הייתה הפעם הראשונה, טבילת האש. ניגנתי אז 3 שעות ברציפות. לראשונה בחיים שלי".

גם בשנה שעברה, כשהיה ריק בגלל הקורונה, ניגנת במירון?

"כן, זה היה נס. בשנה שעברה כידוע ההר היה סגור, ולא התקיימה שום הדלקה חוץ מההדלקה של באיאן, באופן מצומצם עם 50-60 איש שקיבלו אישור, וההדלקה של הגר"ש עמאר. לבד מזה, לא היה כלום. אבל ב"ה, כמה עסקנים חרדים ובתוכם חונא דייטש, דאגו לכך שתהיה מוזיקה בחצר הציון, אפילו שאין קהל. הם רצו להביא את הנגנים הקבועים שמנגנים שם שנים, וכמובן שגם השם שלי עלה. לא כל כך האמנתי שהיוזמה הזאת תצליח, אבל בליל ל"ג בעומר, כששמעתי שכמה נגנים אכן הגיעו לציון, פשוט לקחתי את הרכב, העמסתי עליו את אשתי ואת הבן שלי בן ה-3, ונסעתי למירון. הגענו לשם, ובאמת האישורים התקבלו והכניסו אותנו. היה מאוד עצוב לראות את זה. חוץ מכמה שומרים וכמה אנשים שהצליחו להיכנס, ההר היה ריק, וניגנו כמעט ללא קהל. זכיתי גם לעשות חלאקה לבני במקום, ב"ה. אני חושב שהוא היה מיד 3-2 הילדים היחידים שעשו חלאקה ממש בתוך הציון".

ואיך היה לנגן כך, ללא קהל?

"עצוב מאוד. לי עצמי היה ספק גדול אם להגיע בכלל למירון. כמובן שהנטייה הטבעית היתה להגיע, אבל

כל הזמרים בדרך כלל זה אותם מעבדים ואותה מחיקה. ואילו אנחנו הבאנו למוזיקה חסידיית צבעים מיוחדים, אתניים, עם כלי נגינה מיוחדים ואקוסטיים. מוזיקה חסידיית עתיקה בכלים חדשים".

חג פסח שעבר זה עתה, מזכיר לו מידי שנה את יציאת המצרים הפרטית שלו, כאשר בזמנו "נפל בפח" עם מזוודות שהעביר לחור"ל. "היה זה לפני כעשרים שנה", הוא נזכר. "הייתי אז בגרמניה עם אשתי, והיה לי ידיד שביקש ממני להעביר שתי מזוודות לאוסטרליה. הוא ממש ביקש, אמר שמדובר בתורם שהוא חייב לו הרבה. הוא אף פתח לפניי את המזוודות וראינו שם בגדים רגילים. בשדה התעופה המקומי אמרתי שמדובר במזוודה שאני רק מעביר ושיבדקו אותה, ואכן בגרמניה עברתי בלי בעיות. אבל כשנחתנו באוסטרליה ובדקו אותנו, עצרו אותנו מיד. הם מצאו דופן כפולה, בה היו תפורים 14 קילו של חומרים מסוכנים, ומיד עצרו אותנו".

אם ברגע הראשון חשב שמדובר בטעות מצערת, מיד התברר לו שהוא אולי אכן טעה, אבל הוא הולך לשלם על הטעות הזו ביוקר רב. "הייתי עצור שם במשך חמישה שבועות, ואחרי זה שוחררתי בערבות. אחר כך היה משפט שהתנהל במשך ארבעה וחצי חודשים, ואחרי זה ב"ה זוכינו, שוחררנו וחזרנו לארץ".

מול גור הדין החמור של 'עצורי יפן' החרדים לפני כעשור, שיבו מספר שנים בכלא היפני על אותו אישום, פרנק אומר שוב ושוב שנעשה לו נס של ממש. "אין ספק שמה שקרה לי זהו נס. כל מי שרק התעסק עם הפרשייה הזו רואה שהיה

עם חברי 'הלב והמעין'

"היה אדם שהגיע לבקש ממני, שכשאני מנגן, אכון עליו שתהיה לו ישועה. בהתחלה צחקתי, אמרתי לו: אתה רוצה ישועות? תתפלל בעצמך שתיוושע"

עם בנו דוד (בכניור)

שם נס למעלה מן הטבע. בדרך כלל רק לחכות למשפט שם זה לא פחות משנה, ואחר כך המשפט נמשך במשך חודשים ארוכים ויכול לקחת אף שנתיים. באוסטרליה גם אין תירוץ כזה 'לא ידעתי'. אבל ב"ה אכן הייתה פה דרך ניסית של הצלה.

"שלחנו אז את עורך הדין שלנו לגרמניה לברר את העניין, כי הרי טענו בשדה שזו לא מזוודה שלנו, וביקשנו שיאמתו את טענתנו, שאכן אמרנו לבודקת בגרמניה שזו מזוודה שנתנו לנו להעביר ושתבדוק אותה. למרבה האירוניה, העו"ד התקבל בשדה"ת בגרמניה באנטישמיות. העובדת בשדה"ת אמרה לו: 'אני לא רוצה לעזור ליהודים, מצדי שיישבו בכלא'. אבל העו"ד ניצל את זה שהיא אמרה את המשפט הזה, למרות שכמובן ידעה את כל הסיפור האמיתי, ודווקא זה שהיא ידעה אך לא רצתה לעזור לנו, עזר לנו בטענות שטענו בבית המשפט, ועזר לנו מאוד בשרשרת הניסים".

אחרי חודשים ארוכים מחוץ לבית, טעמו בני הזוג פרנק שוב את טעם החופש, והחיים שלהם מאז כבר נראו באור שונה. "עצם זה שכן אדם חווה נס גדול ורואה את הקב"ה עין בעין, נותן לו אמונה חזקה מאוד. אני זוכר שיצאתי מבית המשפט שם ודיברתי עם אבא שלי.

מצד שני מאוד כאב לי שאנשים אחרים לא יכולים להגיע, ושאלתי את עצמי: במה אני יותר טוב מאחרים? בגלל שאני יודע קצת לנגן בקלרינט ויש לי 'חזקה'? הרי יש עשרות אלפי אנשים שכל מה שיש להם כל השנה, זה רק רבי שמעון. בסוף הרגש עלה והחלטתי להגיע. אני גם חושב שטוב שנסעתי, אחרת מה היה שם? עוד פחות יהודים. זה היה מאוד מצער וכואב".

המזוודה שהפילה בכח

לפני שנים ספורות, החל חיליק לנגן במסגרת להקת "הלב והמעין" שהקים המוזיקאי החב"די נאור כרמי, וחיליק היה אחד הציירים המרכזיים שלה. בקורונה הם לקחו קצת הפסקה, והוא מקווה שהם ימשיכו לנגן יחד בקרוב. חיליק: "הלהקה התחילה בסדרת הופעות שהתקיימה בירושלים, נאור התקשר אליי ודחף אותי להשתתף בלהקה. ההופעה הראשונה הייתה בבחינת 'טעמו וראו כי טוב' ומאז הופענו הרבה והוצאנו ביחד אלבומים. אנחנו מופיעים בתור להקה עם צבעים מיוחדים שמנגנת מוזיקה חסידיית אמיתית. היום, כשאתה קונה דיסק חסידי, אתה לא תהיה מופתע משום דבר בדיסק; אצל

קורמלי:
אייר תשפ"א

תבחר להצליח!

01121

אם גם לכם חשוב ללמוד לקראת מקצוע מכבד ומפרנס,
במכללה שחרטה על דגלה מצינות מקצועית תוך עזרה וליווי אישי,
בלי להתפשר בדרך על הערכים ועל אווירה חרדית מלאה,
מקומכם כאן, במכללת מבחר החרדית!

ההרשמה לשנת תשפ"ב בעיצומה!

השלמה לתואר ראשון בחינוך (יהדות) חינוך מיוחד / גננות גברים נשים	תואר ראשון ריפוי בעיסוק נשים	תואר ראשון מיכיו וגיא אינפורמציה גברים	תואר ראשון מדעי המחשב גברים	תואר ראשון אח אקדמי גברים	
תואר שני טיפול באמנות נשים	תואר שני פסיכו- דרמה גברים נשים	תואר שני ייעוץ חינוכי גברים נשים	תואר ראשון / שני עבודה סוציאלית גברים נשים	תואר ראשון / שני הפרעות בתקשורת נשים	תואר ראשון / שני סיעוד אחיות נשים

הזדמנות אחרונה להצטרף למכינה המקוצרת שנפתחה! **אל תפספסו שנה! הצטרפו לאחת מהמכינות הנפתחות בקרוב!**

עזרה בקבלת מלגות קיום ושכר לימוד לזכאים יועצי הלימודים כאן בשבילכם לכל מידע

03-5726104 לתיאום כגישה צרו קשר: meet@mivchar.org.il

קמפוס ראשי: רח' יהושע בן נון 2, ב"ב | קמפוס קווקור: רח' בר-כוכב 2, ב"ב
www.mivchar.org.il

זה כן משנה באיזו מכללה!

אמרתי לו שהיתה לנו מעין יציאת מצרים, כי רצו לתת לנו 28 שנים בכלא, מאחר ובאוסטרליה זה מעשה מאד חמור. ממש הייתה לנו יציאת מצרים פרטית.

"הייתי המקרה הראשון שהתפרסם וממנו הציבור החרדי הבין שלא כל העולם תמים ומתכוון לחסד. חלק מהעניין שאני מסכים לדבר עליו הוא כדי שלא יקרה עוד סיפור כזה. אני מרגיש בזה מעין שליחות, שהקב"ה אומר 'קרה לך נס, אז תזהיר אחרים', שאנשים לא יהיו תמימים. כמו שאומרים - לפני חסד עם האחר, תעשה חסד עם עצמך".

"אין כמעט תוכן בשירים החדשים"

בשנים האחרונות הקליט סדרה של אלבומי חגים עם ניגוני עתיקים וגם חדשים יותר, בביצוע הקלרינט שלו, תזמורת מלווה ומקהלה חסידית. בסדרה, אלבומים כמו "סוכות בירושלים", "פסח בירושלים" ו"פורים בירושלים". "באלבום הראשון בו השתתפתי, הייתי חלק מכליזמר. גיסי, אברהם לייב בורשטיין הוא יו"ר אגודת הכליזמרים הירושלמית, ובזמנו הייתה לו חבורה עם חבר'ה שהיו יושבים ומנגנים הרבה. הוא בא אליי יום אחד ואמר: 'חיליק, בוא נוציא דיסק ביחד'. הייתי אז בן 19, ושאלתי: איך עושים את זה? אך הוא אמר: אל תדאג, אני אעשה הכל. היה לו אולפן בסלון בביתו, שם היו כמה מיקרופונים. בהקלטות התקבצו כמה נגנים טובים, והקלטנו רק מוזיקה כליזמרית עתיקה. לאלבום הזה קראו 'בין החומות'. אחרי זה, את האלבום השני כבר הוצאתי לבד, ביחד עם הפסנתרן בעל התשובה ישראל אדלסון, שהיה מנצח בבריטניה על 120 נגנים וחזר בתשובה והתקרב לחסידות, ויחד הקלטנו תקליט שנראה 'ניגון חצות', בו נמצאים ניגונים שחסידי ברסלב נהגו לנגן בשעת חצות הליל או בעת התוועדויות של רגש. אני קורא לאווירה שיש באלבום הזה, 'אווירה של מדיטציה יהודית'".

חלק גדול, אולי אפילו רוב, מהניגונים שהוא מקליט, אלו ניגונים שהוא 'גואל' אותם לאחר שכבר נשכחו מכל לב. "אני כמובן לא יכול להכיר את כל הניגונים", הוא אומר, "מאחר שהיום במאגרים שלנו יש עשרות אלפי ניגונים יהודים עתיקים, שזה מספר אסטרונומי". את הניגונים האלה קיבצו חוקרי המוזיקה היהודית האותנטית - אחד מהם הוא השדרן יוסי גיל - שחוקרים שנים ארוכות אחר הניגונים הנשכחים. "לכל חסידות וחצר יש מסורת של ניגונים, ויש אנשים שזוכרים אותם, ואנחנו פשוט

אוספים ומלקטים אותם, מכניסים לתוך חוברות ומחשבים, מסדרים ועושים השוואות בין הגרסאות. זוהי עבודה אקדמית לכל דבר. באלבומים שלי אני מחדש את הניגונים האלה ומחזיר עטרה ליושנה, אלו ניגונים שנשכחו ועומדים על סף הכחדה והיעלמות מהשטח, ואנחנו שמים אותם בכלים חדשים ובעיבודים ובצבעים חדשים, עם מוזיקה יפה ומקהלה גדולה, וכך מצילים כמה שיותר ניגונים".

בתור חובב הניגונים העתיקים, יש לו ביקורת על המוזיקה החסידית בת ימינו. "במוזיקה העכשווית, כאשר יוצא אלבום חדש של אמן מסוים - ולא ננקוב בשמות - האלבום הראשון שלו כבר נחשב לישן מאד ואף אחד כבר לא שר את השירים הישנים שלו, וגם אין בהם כל כך תוכן. מה שאין כן בניגונים העתיקים, מלאי התוכן, אותם הלחינו צדיקים ואנשים גדולים. הרגש פועם הרבה יותר בניגונים האלה. כל אחד רואה את זה". פרנק מסייג ואומר: "יש לי קשרים טובים עם כל הנגנים והזמרים, וכל אחד שמוציא עבודה מוזיקלית ברור שזו זכותו וגם ברור שאני אעודד אותו לעשות את זה, למרות שלא כל שיר או אלבום בהכרח מוצא חן בעיניי. גם עליי יש ביקורת ואני מקבל את זה באהבה ממי שאומר את זה באמת".

מצאת ניגונים עתיקים גם לפורים?

"בוודאי. הרגשתי צורך להוציא דיסק לפורים, כי כשהייתי מגיע למסיבות פורים או למסיבה המשפחתית, הייתי שומע רק מוזיקה פרועה, ופורים הצטייר עם מוזיקה ללא תוכן יהודי. וכך עלה הרעיון שאוציא אלבום לפורים. אז הלכתי לאולפן ולאט לאט הוספתי עוד חומר והגעתי ללמעלה מ-20 ניגונים בארבע מחזורות, חלקם ידועים וחלקם לא. הייתי בהלם שאחרי שבועיים מצאת האלבום, צלצלו אליי המפצים, ואמרו לי שבקרוב אני זוכה באלבום זהב (הניתן לאלבום שמכר 20,000 עותקים), וכל זה בתוך ארבעה שבועות בלבד! אני לא מייחס את זה לעובדה שאני זה שהפקתי את האלבום, אלא לדעתי הוא נמכר כך רק בגלל שאנשים היו צמאים לשמוע את המוזיקה היהודית היפה של פורים".

באלבום לפסח, היה לו קשה עוד יותר למצוא את הניגונים הנשכחים, כי האדמו"רים בכל החסידויות, עורכים את ליל הסדר בחיק משפחתם המצומצמת והניגונים פחות נפוצו. אך גם בזה לבסוף הוא הצליח. "אני באמת אוהב ללכת על הדברים הפחות ידועים והפחות מוכרים, זה מאד בנפשי. בפרויקט של פסח, אני מניח שאדם ממוצע לא מכיר בין 50 ל-60 אחוז מהניגונים שבאלבום. כמובן שיש שם גם ניגונים מוכרים רבים, כדי להתחבר לקהל. אבל מה שחשוב הוא שהמאזין נחשף לדברים נדירים שהיו לפני שמונים ומאה שנה בחסידויות, דברים יפים. זה פרויקט שמרגש אותי, כי אלו דברים שנשכחים עם השנים".

הרכב החליק והתהפך

ערב ל"ג בעומר, נזכר פרנק באחת החוויות שחווה מבימת התזמורת במירון. "היה פעם אדם שהגיע לבקש ממני, שכשאני מנגן, אכוון עליו שתהיה לו ישועה. בהתחלה צחקתי, אמרתי לו: אתה רוצה ישועות? תתפלל בעצמך שתיושע בזכות רבי שמעון, או שתלך לרב שהגיע למירון. אבל אחרי זה הבנתי שעניין השמחה אצל רבי שמעון, הוא בעצמו פועל ישועה. השמחה אינה שמחה פרטית של אדם שזכה להיות במירון, אלא משהו שהוא חלק מהכלל שעולים למירון. יש לשמחה ערך בפניה עצמה. האחדות שאתה רואה במירון, אין לה אח ורע בשום מקום אחר. הרי כל

"שמחת בית השואבה של 'תולדות אהרן' היא מעין מה שהיה בבית המקדש, טעימה קטנה. אז חסידות מאד קטנה ושמרנית ופתאום הם פותחים את השערים בסוכות בלב רחב"

יסוד צדיק

מוקדש לזכרו של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א
לרגל יום ההילולא שיחול החודש ביום שבת, כ"ו אייר

קצרה הצליח להסתתר מעיני הציבור הירושלמי, אולם תייר שהגיע מזוועהיל זיהה את הרבי הקדוש והחל צועק ונחרד למראה העניות של הרבי.

רבני ירושלים מיהרו להכיר את האוצר של אהבת ישראל, של צדיקות ופרישות, של מסירות נפש. הם היו אחוזי התפעלות מכוח רצונו, מביטול הרצונות האישיים. הרבי לא דאג לעצמו למאום, רק לזולת. רק לעם ישראל. רק ללומדי התורה.

הרבי עסק ללא לאות בעשייה גדולה עבור בני הגולה המבקשים לעלות ארצה. ואכן רבים זכו לעלות לארץ הקודש ולחונן את עפרה.

הרבי לא פסק מעשייה קדושה עבור הערכים עליהם עומד העם היהודי. טהרת המשפחה, לימוד התורה בטהרה. הרבי הקים מקוואות לטובת כלל הציבור, בגופו ממש הלך וחילץ ילדים מציפורני המיסיון. הרבי ביקר מצורעים, החיה נפש אלמנות ופיזר ממון רב עבור תלמידי חכמים היושבים על התורה ועל העבודה ובכך העניק לאברכי המשי את האפשרות ללמוד ללא כל עול. את ענייני הכספים וחתונת הילדים נטל על כתפיו העמוסות.

חזונו הגדול של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א היה להקים ישיבה עבור לומדי התורה, המובחרים שבעם.

מטרתו של הרה"ק רבי שלמה הייתה להשאיר צינור בעולם הזה שדרכו יוכל לפעול ולהוריד השפעות טובות ולהרבות בעם ישראל אמונה וביטחון בבורא העולם.

זכה הרבי להקים את הישיבה הקדושה 'בית מרדכי' - זוועהיל' הקרויה על שם אביו הגדול. מיום שהקים את הישיבה, הייתה רוחו חופפת עליו כל היום. הרבי רצה שהישיבה שהקים תמשיך להתקיים לתפארת עד ביאת גואל צדק, וכך התבטא בלשון קדשו:

"הרצון שלי, הלב שלי, ההשתוקקות שלי - היא הישיבה".
לפני שהלך לעולם שכולו טוב, חשש הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל שהישיבה עליה השתדל כל כך תיזק בצוק העתים. הרבי פחד שמא יחסר את השפע האלוהי, שדרכו הפיץ אמונה וביטחון. לכן בצעד חסר תקדים, באופן שנוגד לחלוטין את אורח חייו והליכותיו - ביקש הרבי בפעם הראשונה והאחרונה דבר מה.

הרבי לא נהנה במאום מטובות העולם הזה. הוא סירב לקבל דבר מחסידי. הרבי חי בצניעות מופלגת, בעניות דוחקת. לא רצה דבר לעצמו, עד רגעיו האחרונים... אז ביקש רבי שלמה מזוועהיל לשמר את המפעל הגדול שהקים.

אז, התחנן על משוש חייו, רצונו ותשוקת לבו - הישיבה שייסד ע"ש אביו, ישיבת 'בית מרדכי' - זוועהיל'.

"יהודים!" פנה הרבי בתחינה, "אם תעזרו להעמיד ולהחזיק את הישיבה שהקמתי לכבוד שמו יתברך, הרי שערב אני לכם ומבטיח אני: אהיה למליץ טוב בזה ובבא לכל המסייעים למוסדותיי" - כלשונו הקדושה.

האם יש בנמצא אדם השומע את זעקתו של הרבי הממשיכה להדהד עד ימינו אנו, את תחינת הרבי על מפעל חייו, משוש לבו - ויישאר אדיש?

כולנו מנסים לחיות חיים שיש בהם... חיים של טובה וברכה, בריאות ופרנסה. חיים של נחת יהודי, שלווה ושקט. מי מאתנו לא מתחנן על הדברים האלה, מי לא משתוקק לסייעתא דשמיא בכל העניינים, להארת פני מלך בכל דבר ועניין.

כדי לזכות לכך צריך מלאך מליץ יושר שיגיד לאדם יושרו. בשביל לזכות לשפע של ברכה והצלחה ראוי שיהיה לכל אדם פרקליט מהימן. הרי לא נמצא אדם שייגש לבית המשפט ללא פרקליט מוצלח ומיומן הידוע ברבים בפועלו ובהצלחותיו, ואם בבית משפט כך, על אחת כמה וכמה מול הדיין האלוהי. כל יהודי באשר הוא צריך פרקליט שיבוא וידפוק על שערים ועולים, שיעמוד ויתחנן לפני כיסא הכבוד עבורו ועבור קרוביו ויקיריו. פרקליט שיורה לנו את הצינור הנכון להורדת השפע האלוהי.

והנה צדיקי וגדולי הדור ראו בהרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א פרקליט מהימן. כדאי הוא רבי שלמה לסמוך עליו...

רבי שלמה שחי את חייו מתוך ענווה ושפלות הרוח, מתוך התמסרות גמורה לעם ישראל, מתוך אהבה גדולה לכל הברואים. דווקא הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א, דווקא הרבי הקדוש שהרגיש את עם ישראל. שהיה לו אכפת מכל צרה וקושי של כל יהודי באשר הוא. דווקא רבי שלמה שגדולי הדורות כולם - מכל גווני הציבור ומכל הקהלים, אנשי מחשבה ומעשה, קדושי עליון ויושבי על מדין העידו עליו שהוא חד בדורו. שצדקותו נדירה, שקדושתו וטהרתו מגיעות עד כיסא הכבוד, שאמריו ועצותיו ממקום גבוה מורדים לעם, שעיניו צופיות למרחוק. דווקא הוא ראוי שייגש כשליח ציבור עבורנו.

הפעם לא מדובר בעוד סגולה ובטח שלא בקסם. מדובר בהבטחה אותה נתן הרבי הקדוש, מורם מעם, קדוש וטהור טרם פטירתו. ההבטחה שנתן לא נאמרה כלאחר יד, עומד מאחוריה סיפור החיים של הרבי הקדוש. חיים של השתוקקות וכמיהה להקים ישיבה קדושה בארץ ישראל. חיים בהם הקים במסירות נפש עצומה מפעל חיים העוסק בעם ישראל, בתורת ה' ובטהרת העם.

הרבי הקדוש התמסר לתלמידי הישיבה 'בית מרדכי' - זוועהיל שייסד ושלחק תחת חסותו, העניק להם כל צרכם, המציא להם פרנסתם בכל חודש, סייע בידם לחתן את ילדיהם בכבוד והכל ללא פרסום וללא בקשת כבוד חלילה.

הרבי ביקש שישבו על התורה ועל העבודה מתוך פניות הנפש ושלוות הרוח והוא מציא להם כל צרכם. בעת שהיה הרה"ק רבי שלמה בארץ ישראל, אף זכה למופת מופלא שמעולם לא אסף כספים אלא בכל פעם שנזקק למעות, היה פותח את מגירת שולחנו - וראו זה הפלא, המעות הנדרשות המתונו לרבי שייטלן ויעניקן לנצרכים. "אין זה כי אם אליהו הנביא המספק צרכיו", אמרו צדיקי הדור.

למעשה, סיפור ההבטחה הגדולה לא החל בשעת פטירתו של הרבי הקדוש. אלא קרוב למאה שנים קודם לכן, בעיר זוועהיל שברוסיה. בבית צנוע שבמרחביה הקפואים של רוסיה נולד תינוק קטן לרב העיר, הלא הוא הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל זיע"א. הרך הנולד נקרא בשם 'שלמה'.

בבית גדול זה גדל והתגדל הקדוש מרחם רבי שלמה הצעיר ולאחר פטירת האב, קיבל עליו את עול הרבנות והוא בן 31 שנים בלבד. שמעו נפוץ בין הערים והעירות הפזורות ברחבי רוסיה, מסירותו המסה את הלב היהודי הקפוא תחת עול הבולשביקים. אהבתו היוקדת חיממה את לבם של המעונים תחת זרועו של לנין העריץ ומשטרו האפל. כשעלה הרבי לארץ ישראל, ביקש להישאר אנונימי, במשך תקופה

הפרטואר החדש כדי לשמור על עצמם בשוק ולקבל אירועים, אבל אני עדיין שומר אמונים למוזיקה העתיקה, וזו הייחודיות שלי. כמו שחזן לא הופך לזמר פופ, ולא נראה את הלפגוט קופץ על במות, גם אני מרגיש שהעניין שלי הוא לא להיות נגן פופ שמלווה זמרים, אלא לתת את הצבע שלי, את 'הדבר' שלי".

חלק מילדיו של פרנק, מנגנים גם הם. בנו דוד, שהתחתן לא מזמן, הפך בשנים האחרונות לכנר מצליח, והוא מנגן עם חיליק בקביעות, וגם עם עוד תזמורות רבות. "אנחנו עושים קומיזיצים ביחד, ויש לנו גם מופע משפחתי. בפסח האחרון הופענו כמשפחה, בכמה מקומות. אני מספר ומנגן, וגם שלושה מילדיי מנגנים - בכלי הקשה, גיטרה וכינור - ויש אווירה מיוחדת ומשפחתית".

בשנה שעברה, כשמירון היתה סגורה על מסגר ובריה, הוציא פרנק קליפ ייחודי עם ניגוני מירון, עם תזמורת שלמה וגם חברות רקדנים חסידיים, מה שנתן לציבור קצת טעם מירון. כשלא היה ניתן להגיע לדבר האמיתי. לאחר צילום הקליפ, אירע לו נס נוסף, שני במספר בכתבה הזאת. חיליק: "יש לי חבר טוב שכבר שנים מלווה אותי בכל מיני פרויקטים מוזיקליים, מוטי קרויס. שיש לו חברה להסעות תיירים. בשנה שעברה ישבנו יחד בתקופה הזאת. הקורונה אז השתוללה והוא לא עבד, כי אין תיירות, וגם אני לא עבדתי בימים האלה כמוכון. ימי הספירה, פלוס קורונה. אנחנו יושבים יחד ומדברים על מירון, ורואים איך ל'ג בעומר מתקרב,

החיים שלנו הם פלגנות: למי אתה מצביע, לאיזו חצר אתה שייך, מי האדמו"ר שלך ולאיזה רב אתה נשמע. עסוקים במחנאות. ופתאום, משהו אחר. אף אחד לא שואל מי אתה ומה אתה, איזה חסיד אתה או מאיזו עדה אתה. כולם מתערבבים, וכולם שמחים ומרגישים שזה המקום שלהם. בעצם, זאת התורה של ר' שמעון. איך כתוב בחסידות? 'מה הקב"ה לכל, אף רבי שמעון לכל'. כי רבי שמעון הוא זה שמאחד את עם ישראל. המאחד היחיד שנמצא מעל המקום ומעל הזמן, הוא רבי שמעון. הנקודה במירון היא נקודה של שמחה, שמעלה אותנו באמת למקום של אחדות שאי אפשר להבין ולתפוס בשכל הרגיל. זו עת רצון, ואנשים עוברים שם חוויות מדהימות. אני מכיר עשרות מקרים של חולים שהתרפאו ושל משפחות עקרות שזכו לישועה בזכות הצדיק".

מלבד "הלב והמעיי", להקה שכאמור בקורונה הפסיקה בינתיים להופיע, מנגן (וגם קצת שר) חיליק באירועים ובשמחות, עם ההרכב שלו, "אזמרה" שמו, שרץ עם חמישה נגנים. "אנחנו מנגנים מוזיקה שורשית", הוא אומר. "אני יודע שהיום יש מוזיקה אחרת באירועים. המוזיקה החסידית של ימינו הפכה למאד תעשייתית ומהירה, וכל הזמן יוצאים עוד ועוד דברים חדשים. אבל אני, באירועים שלי, נותן את הסגנון האותנטי, את הניגונים היותר עתיקים, וב"ה, יש אנשים שאוהבים את הסגנון, ויש מקומות שרוצים דווקא את זה. אני קורא לעצמי 'שמורת טבע' למה שהיה פעם.

"בשלב מסוים, באחד הסיבובים, הרכב פשוט החליק על הכביש, נתקע בחוזקה בסלע, והתהפכו עם הרכב, אני וכל הילדים"

"נס עצום". חיליק יוצא מהדלת הצדדית, והרכב ההפוך בדרום הר חברון

יש סגר ואין כלום. אז נולד בנו החשק לנסות להביא לאנשים לבתים את האווירה של מירון. עם ישראל ישב בבית, וחשבנו שמגיע לו טעימה קטנה ממירון. ואז מוטי העלה את הרעיון ליצור קליפ עם ניגוני מירון. נסענו לצלם את הקליפ הזה בסוסיא, מקום שמוטי הכיר ככובע שלו כמארגן טיולים לתיירים. הזמנו לשם את כל הגנים וצילמנו קליפ מדהים שזכה לתגובות מיוחדות.

"ישבנו וניגנו שם במשך כמה שעות, כשאנחנו מצלמים עוד זווית ועוד זווית. לקראת הערב נסעתי בחזרה לירושלים, עם הילדים והמשפחה שהצטרפו אליי לצילומים. התחיל גשם מטורף, ומי שמכיר את כבישי דרום הר חברון, יודע כמה הם סיבוביים ולא בדיוק מתאימים לנהיגה במזג אוויר שכזה. בשלב מסוים, באחד הסיבובים, הרכב פשוט החליק על הכביש, נתקע בחוזקה בסלע, והתהפכו עם הרכב, אני וכל הילדים.

"ברגעים הראשונים, חשבתי לעצמי: רגע, אני חי. מי עוד חי? הילדים היו בהלם, ואפילו לא הגיבו. היתה דממת אלחוט של כמה שניות שנדממה כנצח, ואז שמעתי את הילדים בוכים, סוף סוף. ב"ה, ובנס גמור, חוץ מכמה שריטות ביד של הבת שלי, יצאנו כולנו דרך הדלת הצדדית, שלמים ובריאים כאילו לא קרה כלום. זה היה נס עצום".

"היום נכנסה מוזיקה מודרנית וחדשה, ואני רואה זאת אפילו על הילדים שלי - חלקם מוזיקאים בעצמם - איך שהם מכירים את השירים החדשים, שמתחלפים כל שלושה חודשים. את המוזיקה הוותיקה, כמעט לא תמצא בחתונות ובאירועים, היא נעלמה. אבל יש לה קהל משלה. כמו שיש חובבי חזנות, יש אוהבי מוזיקת כליזמר, 'המוזיקה העתיקה'. דווקא בציבור הדתי לאומי, נכנסה אמנם גם המוזיקה החסידית החדשה, אבל עמוד השדרה בחתונות שלהם הוא המוזיקה היותר ישנה, והלהקות שם נראות אחרת. כשנכנסתי לתחום, חוץ ממורי ורבי מוסא ברלין ואני, כמעט ולא היו להקות בסגנון, והיום כמעט בכל ישיבת הסדר יש להקה שמנגנת בחתונות של הישיבה עם קלרינט וכינור".

ואם לקוח יזמין אותך ויבקש שתנגן גם שירים חדשים?

"אני לא נעול על שום דבר בעולם. אני יכול לנגן דברים כאלה, אבל באופן אישי קשה לי ללמוד מוזיקה שעוד חצי שנה כבר לא תהיה רלוונטית. כמובן שיש דברים מאד פופולאריים שנשארים תקופה ארוכה ואני כן יכול לנגן אותם, כמו למשל 'הטוב הטוב' שחודש לאחרונה, שהלחין בנציון שנקר, או 'ניגון באבוב' וניגוני חב"ד השונים, שאמנם מוציאים היום בעטיפה חדשה, והם עולים ויורדים אחרי תקופה. יש קלרינטיסטים צעירים שמנגנים את כל

"אהיה למליץ טוב בזה ובבא לכל המסייעים למוסדותי"

מתוך הרחבה
ורב נחת,

ובזכות המצווה הגדולה הזו
תזכו לגדל בניכם
לתורה ולמצווה

ותנצלו
מפגעי הזמן

פועל יצועות

• שיחת טלפון אחת • הבטחה אחת • תקווה גדולה

יום הילולת הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א
שבת, כ"ו אייר, יסוד שביסוד
זה היום בו יפתחו שערי שמים עבורכם

הצדיק לא ינוח ולא ישקוט עד
שיתמלאו משאלות לבכם לטובה כפי שהבטיח

1800-35-35-60

משה (מוסא) ברלין יציין השנה לא כחות מ־60 שנה של נגינה על ההר במירון. הוא גאה בתלמיד חיליק פרנק, ומסביר כי יותר ממה שחשובה הטכניקה של הניגון, חשובה המסורת: מה לנגן, איך לנגן, וגם מה לא לנגן. בשיחה משותפת עם חיליק, הוא מספר על המורה שהיה לו עצמו לנגינה במירון, מדוע לא הסכים לקפוץ למים ולנגן לבד, לפני שעבר חפיפת נגינה מסודרת, ומאיפה הגיע השם מוסא?

נגן הקלרינט הוותיק משה (מוסא) ברלין, מנגן במירון כבר עשרות רבות של שנים, עוד מעט תשמעו כמה, וחיליק פרנק רואה בו את מורו ורבו המוזיקלי. בשיחה משותפת, ביקשנו לשמוע מהם על העבודה זה לצד זה ועל הניסיון לשמר את ניגוני מירון, רגע לפני שהם נשכחים.

חיליק פרנק: "אני זוכר את מוסא מאז שאני ילד קטן. זה היה מירון שלנו, להגיע ולראות שם את מוסא ברלין מנגן. בז' באדר במירון, לפני כ־30 שנה, ראיתי אותו בפעם הראשונה, ורק אחר כך, כשהתחלתי ללמוד קלרינט, פגשתי אותו פנים אל פנים. כבר אז, מוסא מאוד עודד אותי לבוא לנגן, ואף העלה אותי על הבמה ונתן לי בפעם הראשונה לנגן במירון. אחרי זה נקשרנו מאוד, ולמעשה אצלו למדתי את המסורת של הנגינה. היו לנו הרבה מאד שעות במכון לחקר המוסיקה היהודית של האוניברסיטה העברית בירושלים, שעוסק בשימור הניגונים, וגם בשיחות אישיות ובפגישות. אמרתי כמה פעמים לנגנים צעירים, שכמו שבתורה - להבדיל - יש לימוד תורה ויש 'שימוש', גם בנגינה יש לימוד נגינה ויש שימוש בנגינה. כדי להעביר את מסורת הנגינה במירון וללמוד את הניגונים, צריך לחוות את החוויה עצמה של מירון. לדעת מה היה לפני 50 שנה".

מוסא, לימדת רבים במהלך השנים, ראיית משהו מיוחד אצל חיליק?
"קודם כל, זה כבוד גדול בשבילי שחיליק רואה עצמו כתלמיד שלי. ואת האמת, הוא נפל עלי כמו שהוא מהשמיים, כלומר לא הייתי צריך להשקיע הרבה, והוא פשוט תפס את הניגונים שלי מדתי. זה שהוא רואה עצמו תלמיד שלי, זה עבורי המחמאה הכי גדולה שיכולה להיות. אני גם מסכים עם מה שחיליק אמר, שהעברת המסורת של נגינה כמו זאת של מירון, צריכה להיעשות בחפיפה. גם אני חפפתי את זה שהיה לפני, אברום סגל שמעתי אותו ולמדתי, וגם בשנים לאחר מכן, כשהתחלתי לנגן, הקפדתי שיבוא לנגן איתי ולא ניגנתי לבד. ממש הכרחתי אותו לבוא, גם כשלא רצה. רק לאחר מכן, כשכבר לא היה לו כח והוא הפסיק לבוא, המשכתי לבד. אבל כל הזמן יש לי בראש את מה שרכשתי ממנו, וכך צריכה לעבור הנגינה מדור לדור. לחיליק יש את אותו דבר, אותה מחשבה, חזן הדרך הנכונה. משה רבנו העביר ליהושע את תפקיד המנהיג לאחר שהסתלק, אבל יהושע לא סתם הגיע מהרחוב להנהיג את ישראל, אלא היה לפני כן משמשו של משה."

"ה'בעיה' של חיליק היא שלצערי יש היום כל כך הרבה נגנים, שלא בולטת הייחודיות שלו בעניין הזה כמי שמעביר את המסורת. היום התחום קצת פרוץ, וכל אחד שחושב שהוא קצת יודע לנגן, לא יודע שהוא צריך לדעת עוד דברים על מה שקורה במירון כשצריך לנגן - איך לנגן

משמרים את

מ

ומה לנגן. למשל, אחד לוקח ניגון מסוים ומנגן אותו במהירות יותר גדולה ממה שנהוג לנגן, וזה לא מה שצריך להיות. לי היתה זכות שכשאברום סגל הפסיק לנגן, אני הייתי היחיד שניגנתי. עוד לא היו מתחרים. כמו כן, בזמן שאברום ניגן, עוד לא היה מכשירי הקלטה נפוצים, ואילו בזמן שאני התחלתי לנגן, הם כבר כן התחילו להיות נפוצים, ואז אנשים התחילו להיות מרוכזים בכך שבמכשיר שלהם יהיה כל החומר, ולא היו מרוכזים במה שקורה בשטח, ואז בשנה הבאה ביקשו שאנגן את מה שחסר להם בהקלטה משנה שעברה..."

אוצר בלום של ניגונים

מוסא, לימדת את חיליק גם את הניגונים עצמם, את הניגונים הרבים של מירון?

"היחס שלי לחיליק אינו כמו היחס שהיה לי עם אברום סגל. עם אברום

הניגונים האלה. יש כמובן את פרויקט השימור שהזכרתי של האוניברסיטה ויש עוד, אבל אני מדבר על שימור אמיתי, דרך הקהל, דרך הציבור עצמו שהיה עולה למירון ושומע ושר את הניגונים האלה. יש עשרות ואולי מאות ניגונים שהולכים ומשתכחים, ניגונים כמו ה'טרקישע' ניגונים ועוד דברים, שהיום כבר אין היכן לנגן אותם, ואם תנגן, אף אחד לא יבין מה אתה בכלל מנגן".

מוסא: "רק ברבי יוחנן הסנדלר, בל"ג בעומר, עדיין נשאר קצת את הדברים האלה".

חיליק: "נכון, רק ברבי יוחנן עוד יש את הדבר הזה, וגם שם, בשנים האחרונות אמנם מנגנים שם את עמוד השדרה של הניגונים הוותיקים, אבל אני בהחלט יכול לומר שמה ששמעתי ממך מוסא אצל רבי יוחנן הסנדלר לפני 30 שנה, היום אני כבר לא אשמע שם. אולי רק אם נעלה יחד שנינו לשם לנגן, ויצטרף אלינו מ'ס' חשין ועוד כמה מבינים, אולי הם יידעו על מה אנחנו מדברים. וזה כואב לי שהדברים האלה נעלמים. חלק מזה 'אשם', במירכאות, ריבוי הציבור שמגיע למירון בשנים האחרונות, שלא מאפשר לנגן דברים קצת יותר מורכבים, אבל אולי יגיע היום שמוסא ואני נשב וננציח את הניגונים האלה, שלפחות יישמרו היכן שהוא, שאנשים יזכרו לעתים שאי פעם היו כאלה ניגונים".

מוסא: "אבל תסכים איתי, חיליק, שבמצב שקורה כיום בחצר, אי אפשר לעשות דברים כאלה. אי אפשר לנגן את הניגונים הללו. כל זמן קצר הציבור מתחלף וכל אחד שמגיע כבר רוצה שננגן את 'ואמרתם' ו'בר יוחאי'".

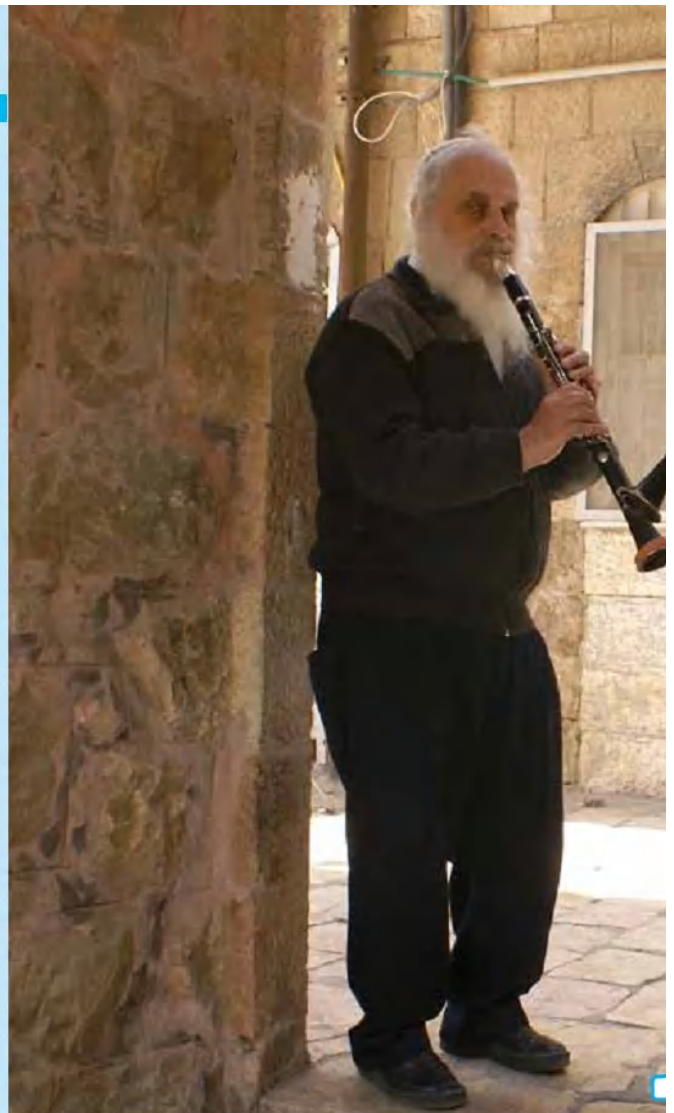
מוסא ברלין, אם תהיתם, יציין השנה - כך הוא מספר - 60 שנה רצופות של נגינה במירון. "באתי לשם עוד לפני 70 שנה, כילד קטן, אבל לנגן התחלתי בשנת תשכ"א", הוא אומר.

במהלך השנים, כמובן, יצא לו לנגן יחד עם חיליק, גם במירון (חיליק: "אני לא חושב שהיתה שנה בה לא ניגנו ביחד") וגם במקומות נוספים. מוסא: "רצינו לא מזמן להפיק ביחד תכנית תחת הכותרת, 'כליזמר בא לעיר', אבל זה עדיין לא הסתייע. ואני חייב להוסיף: בלימוד של הכלי, לחיליק היה מורה מצוין, מה שלי לא היה, ומהבחינה הזאת, אני חושב שחיליק עולה עליי".

לסיים, אולי תספר לנו מאיפה בעצם הגיע השם "מוסא"?

"יש לי הרבה סיפורים על זה. מישאו פעם אמר לי, ש'מוסא ברלין' (עם א', כפי נכתב בערבית) זה בגימטריה 'קלרינט' (399)... כך שזה יצא משמים. למעשה השם דבק בי כשהייתי בצבא. כשיש כמה 'משה' בפלוגה אחת, מתאימים לכל אחד שם להבדיל אותו מהאחרים, ואני קיבלתי את השם 'מוסא'. אמנם זה יכול היה להיפסק לאחר הצבא, אבל יחד איתי למד באוניברסיטה חבר מהגדוד שהמשיך לקרוא לי 'מוסא'. החברה' אהבו את השם וכך הוא מלווה אותי עד היום. כשניגנתי פעם בשמחת בית השואבה אצל הרבי מסדיגורא זיע"א, הוא קרא לי לחדרו ושאל אותי מה זה 'מוסא'? אמרתי לו: משה. אבל הרבי אמר לי שזה לא שם עברי וביקש שאשתמש מעתה בשם משה. עניתי לו שבשם משה לא יכירו אותי... הגענו לפשרה, אותה אני שומר עד היום: אני משתמש בעיקר בשם משה, ורק אם אין ברירה אני כותב 'מוסא' בסוגריים, אבל אף פעם לא מוסא ברלין לבד, אלא משה (מוסא) ברלין".

■ אהרן אטינגר

סורת הנגינה

לא הייתי במגע יומיומי, רק נפגשנו בשמחות ובמירון, ואילו עם חיליק אני בקשר כמעט יומיומי. החלפנו דעות וחוויות, ונגענו בנושא של איך צריך לנגן וגם איך צריך לא לנגן. בשיחות ובמפגשים בינינו, לא סתם היינו מנגנים, אלא גם מדברים וחווים את הדבר הזה של הצורה הנכונה של הניגון, וזה מה שצריך לעשות כליוזמר שרוצה לנגן מעבר ללימוד הטכניקה של הנגינה. להבין מה יושב לו בראש כשהוא מנגן, מה רוצה לעשות עם הנגינה שלו. פשוט צריך לשאול את עצמו, 'האם רואים את הקולות?', כלומר האם הוא מנגן לפי מה שיש לו בראש ויודע להתפתח עם המצב? האם הוא רואה את ה'עוילים' רוקד ומתרגש ומנגן לפי זה? זה ההבדל בין נגן אחד לשני. מה הוא רואה, מה יש לו בראש".

חיליק: "מוסא הוא אוצר בלום של ניגונים, ובמשך השנים למדתי ממנו עשרות אם לא מאות של ניגונים. לצערי הגדול, ואני אומר זאת בכאב גדול, היה לי כל השנים רצון גדול לעשות משהו לשימור

מאירת ענינו.

בעבר היו נהוגות שעות בודדות של נגינה בחצר ציון רבי שמעון בר יוחאי • אבל בשנים האחרונות הנגינה והשמחה לא מפסיקות מציון הרשב"י במשך 24 השעות של ל"ג בעומר • הקלידן החסידי הנודע, ר' מאיר אדלר, מי שהמציא סגנון נגינה משלו, מלווה בנגינה את החוגגים כבר 27 שנים • ערב ל"ג בעומר, הוא נזכר בשנים הראשונות ומה השתנה מאז, מספר על היהודי שנחשב ל"שמש של בעלי המנגנים" במירון וחושף את הנס האישי שאירע לו בזכות רבי שמעון, שמאפשר לו לנגן עד היום

דניאל שטרן

צילומים: העולם החרדי ושוקי לרר

ר' מאיר אדלר הוא ממציא הנגינה החסידית העכשווית. כמעט כל מה שאתם שומעים היום בחתונות - החסידיות, אבל לא רק - בקרב הקלידנים: המקצבים, הסגנון, מהירות השירים והסאונד המיוחד - הכל בנוי על מקצבים וסגנונות שהוא המציא, במשך השנים. לא מעט קלידנים חסידיים אומרים בפה מלא ש"מאיר אדלר הוא הרבה שלנו בנגינה", מי בפועל, אלה שקיבלו עזרה יחידנית ממאיר, ומי בזכות הסתכלות עליו בכמה אירועים בהם הוא מנגן, למידה והפנמה של הסגנון. אין ספק: מאיר, הקלידן החסידי הנודע והמצליח, החדיר לעולם המוזיקה החסידית סגנון מיוחד, משמח וקופצני.

אבל גם מאיר מודה שלמרות אינספור אירועים בארץ ובעולם, בהם הוא זוכה לנגן לאורך השנים, ביניהם חתונות ואירועי ענק, אין כמו האווירה של ל"ג בעומר במירון, שם הוא מנגן כבר עשרות שנים ברציפות.

"אני מנגן במירון כבר 27 שנים", מספר מאיר אדלר בראיון ראשון שהוא מעניק לעיתונות החרדית, באמצעות מגזין "קול פליי". "המעניין הוא שבתחילת הדרך היינו מנגנים למטה, ממש קרוב לציון. בשנים ההן היו כמובן הרבה פחות אנשים מהיום, כך שניגנו ממש צמוד לקיר הציון".

מתי עלייתם, הנגנים, לנגן למעלה, מהמרפסת?

"זה היה בערך עשר שנים אחרי שהתחלתי לנגן במירון, לפני כ'17-18 שנה. התחיל כבר להיות עומס די גדול ליד הציון, ואנשים עמדו ממש בצמוד אלינו וחלקם נפלו על הבמה בשל הדוחס, ואז נפל הרעיון לאחד מהמארגנים במירון, שהתזמורת תנגן מלמעלה, מהמרפסת העליונה, שחלקה נבנה ממש במיוחד בשביל התזמורת בל"ג בעומר".

מי הביא אותך לנגן שם?

"קודם כל, עבורי כל נושא מירון היה דבר חדש, כי אני אמריקאי במקור, ולא הכרת מספיק את ההילולא הגדולה בל"ג בעומר במירון. יש לי חבר וידיד בשם ר' אברום בנדר, שמנגן שם כבר חמישים שנה, ושאלתי אותו

באותה שנה, לפני 27 שנים, אם יתנו לי לנגן קצת במירון כשאגיע לשם בל"ג בעומר, והוא אמר לי: בשמחה. וכך היה".

איזה ניסיון בנגינה היה לך אז?

"כבר ניגנתי אז באירועים, אבל אני לא יודע כמה הייתי טוב. בפעם הראשונה שהייתי, עוד לא ניגנו שם במשך כל היום, רק זמן קצוב, כמה שעות. אבל מאז, בכל שנה ושנה האריכו את זמן הנגינה, עד שהיום התזמורת מנגנת בחצר במשך 24 שעות יום ההילולא, עם נגנים מתחלפים, וגם אני מנגן שם במשך כמה שעות, בדרך כלל בשעות אחריצההריים. במשך היום מתחלפים כל הנגנים - הקלידנים, הקלרינטיסטים, נגני כלי הנשיפה והזמרים. אחרי שאני מסיים לנגן בציון, אני מלווה את ההדלקה העוצמתית של 'תולדות אהרן', מלאת הרגש והשמחה המיוחדת".

גם בשנה שעברה, שנת הקורונה, זכית לנגן בציון?

"כן, בסיעתא דשמיא. בשנה שעברה אנחנו, הנגנים הקבועים, היינו כמעט היחידים שזכינו להיות במירון. קיבלנו אישור מיוחד,

וניגנו שם במשך היום (בלילה המשטרה לא אישרה לנגן) - בלי קהל. בבוקר התחלנו לנגן, וניגנו בציון במשך שעות, עד שאירעה הפריצה המפורסמת של הציבור למירון. עד אז, ניגנו מבלי שאף אחד רקד. המשטרה נתנה רק לכמה אנשים בודדים להגיע לציון, וגם זה לדקה וחצי. אבל אחר הצהריים כבר היו קצת 'התגנבויות' של אנשים שאיכשהו הצליחו להגיע, נכנסו לציון, רקדו ריקוד קטן ויצאו. אבל באופן כללי, ניתן לומר שבשנה שעברה, ניגנו ממש רק לרבי שמעון".

ואיך היה לנגן כך, בלי קהל?

"אני אומר לך את האמת: עוד לא היתה לי כזאת שנה עם כל ה'ברען' שהיה לי בשנה שעברה. כי עם כל המצב הלא פשוט, הרגשתי שיש לי זכות ענקית שקיבלתי אישור להגיע למירון ולנגן ולא להפסיק את המסורת הזאת. ובאמת, הרגשנו שאנחנו שליחים של המון אנשים שלא זכו להגיע. המעמד גם שודר לכל העולם ואנשים התחברו אליו מכל מקום. זה גם הזמן להודות לעסקן ר' חונא דייטש שארגן השיג לנו הנגנים את האישור להיכנס".

אזעקה באמצע הריקודים

אדלר זוכר סיפורים רבים שאירעו במשך השנים בל"ג בעומר במירון, סיפורים שהכיר מכלי ראשון. "יש היום המון ילדים שקוראים להם 'שמעון', שאני עוד זוכר את האבות שלהם מגיעים לבמה ומבקשים שיכריזו במיקרופון את השם שלהם, שיזכו לילדים. לא פעם,

בשמחה, עם מרן האדמו"ר מיידיץ שליט"א

במחיצת כ"ק מרן האדמו"ר הי"שונות משה" מיידיץ זצ"ל

לא פעמיים ולא שלוש, ראיתי את אותם אנשים מגיעים בל"ג בעומר אחרי 3 שנים, לרקוד ולעשות חלאקה ל'שמעון' שלהם, לילד שנולד להם בזכות רבי שמעון ובזכות ל"ג בעומר. היו לא מעט דברים כאלה.

"אני זוכר איך לפני כעשור, כאשר נעצרו מספר בחורים חסידיים ביפן, בכל כמה דקות הפסיקו את הנגינה וביקשו שיתפללו עליהם. כל כמה דקות ביקשו מאיתנו לעצור מלנגן, ואנחנו חשבנו שזה בגלל משהו שנפצע או התעלף וצריך לקרוא להצלה, אבל לא, רק רצו לבקש שוב ושוב מיהודים להתפלל עליהם. אני זוכר גם ילד שהיה מאד חולה והחלים בזכות התפילה במירון, ושנה לאחר מכן ביקש לעלות לנגן בקלרינט לכבוד רבי שמעון. זה היה מאד מרגש. בכלל, היו הרבה אנשים שרצו לנגן או לעשות משהו כדי לשמח את הקהל, עקב ניסים גדולים שהיו להם".

והשמחה המשיכה, גם בשנים לא פשוטות. "היתה שנה אחת עם מצב בטחוני מתוח, ול"ג בעומר יצא בדיוק בזמן הזה. באמצע הריקודים החלה להישמע אזעקה. אבל השמחה והריקודים המשיכו,

את הכלי שלהם.

"אני חייב לספר לך משהו בהקשר הזה: יש יהודי מתוק מארה"ב בשם הרב ברנט, שהשנה היחידה בה הוא לא הגיע למירון מאז שהוא היה בחור - זו השנה שעברה, בגלל הקורונה. היהודי הזה נמצא שם כל הזמן, באזור התזמורת, וכשמחליפים נגנים, קורה שלפעמים חסר נגן לאחד הכלים, כי משהו התעכב ועדיין לא הגיע, ובכל פעם שחסר נגן כלשהו - הוא זה שמחליף אותו. הוא יודע לנגן בכל הכלים: בתופים, בקלרינט, באורגן ובסקסופון, והוא המחליף בכל פעם שצריך. הוא נמצא שם, מעין 'השמש' של הנגנים, על כל צרה שלא תבוא. הוא נכנס למרפסת של התזמורת בערב ל"ג בעומר, ויוצא משם במוצאי ל"ג בעומר".

"ניגוני מירון" התחילו מהנגנים הערביים

סיפרת שאתה מנגן בעיקר ניגונים חסידיים בציון. באיזה סגנון? גם דברים חדשים יותר?
"לא, מנגנים את השירים הישנים והוותיקים. ככלל, לא את כל השירים אפשר לשיר שם, רק שירים עתיקים וישנים, ואנחנו כמובן גם עושים

**"בשנים האחרונות
אנחנו, הקלידינים,
גם נותנים טון
בנושא הנגינה,
וזה כי השתדלתי
במשמרת שלי
לחתוך את
הניגונים שהם
ערביים במקור, כי
אני לא חושב שהם
אלה שצריכים
לקבוע את הטון"**

אני לא חושב שהיה אפילו משהו אחד שהלך".

איך הכרת את כל "ניגוני מירון"? זו תורה שלמה.

"בזמנו, מי שהכניס אותי לזה היה נגן הקלרינט הנודע חיים קירשנבום. הוא זה שלקח את ההובלה של התזמורת בעת שהגיע הזמן של ניגוני מירון, וגם הכיר לי רבים מהם. אבל עם הזמן נהיתה מין חלוקה, שהשתרשה בשנים האחרונות: יש בציון כמה שעות בהם מנגנים רק ניגוני מירון, בסגנון הדבקה וההורה, ואז אלה שמובילים את הטון הם מוסא ברלין וחיליק פרנק. כשאני מנגן, אני אמנם נותן פה ושם טאצ'ים של ניגוני מירון, אבל מנגן בעיקר ניגונים חסידיים וניגוני לייבעדיג רגילים, כמו באירועים החסידיים האחרים.

"דבר מעניין שנכנס בשנים האחרונות, הוא שעוצרים כמה פעמים את מחרוזת שירי השמחה, ומנגנים ושרים כמה שירי רגש, כשכל ה'עולם' מצטרף איתנו מלמטה לשירה. זה התחיל לפני כמה שנים, כשהתחלנו לשיר את 'ויהיו רחמיך מתגללים' באמצע הריקודים, ואנשים השתפכו ברגש, וזה הצליח מאוד. בשנה שעברה שרנו את 'ר' ישעיה בן ר' משה' עם מילים על רבי שמעון, כמה פעמים. יש גם קטעי תפילה שהתחלנו לעשות

במעונו של מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

עם כ"ק האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א

הרבה הורה. וגם בהורה זה מתחלק: יש את ניגוני הורה מירון, ויש את סגנון ההורה היותר ערבי, ואנחנו עושים מזה ומזה. וכמובן, בכל שעה עגולה שרים את כל הפיוטים על רבי שמעון, כמו 'בר יוחאי' נמשחת אשירי', 'ואמרתם כה לחי' ו'אמר רבי עקיבא'. בדרך כלל, מגיע הרב מאיר בלוי (שנדמה לי שנוכל על במת התזמורת...), והוא זה ששר את הפיוטים. הוא מגיע כמעט בכל שעה עגולה לשיר את הפיוטים.

"גם מבחינת המקצבים זאת לא הנגינה הרגילה שלי המוכרת משאר האירועים - בהם בדרך כלל אני מנגן לבד. וזאת משום שבמירון אני מנגן עם תזמורת מלאה, כך שזה לא עם המקצבים שיש באורגן שלי. בדרך כלל, הנגנים שמלווים אותי בכל שנה הם המתופף נחמן פרנק, הקלרינטיסטים אברמי קלצקין ונחמן צוקר ועוד נגנים.

"וכמובן, מי שבדרך כלל מלווה אותי בחצר הציון בשירה המיוחדת שלו, הוא שותפי המתבקש מאליו שיוביל את הניגונים בשירה המיוחדת שלו, אהרל'ה סמט. הוא מוביל את השירה ב'משמרת' שלי, ומרבה מאוד את השמחה, עם השירה הייחודית שלו. אהרל'ה הוא בכלל איש של ר' שימעי' כל השנה. הוא נוסע בכל שבוע להתפלל במירון.

מהימים נוראים, שירי רגש ופיוטים שונים. אבל בעיקר, אנחנו מנגנים ניגוני לייבעדיג ושמחה.

"בקווים כלליים, אפשר לומר שניגוני מירון בסגנון הדבקה, מנוגנים בעיקר בליל ל"ג בעומר. בשעות שאני מנגן בהן - אחר הצהריים - אנחנו נותנים חצי שעה לניגוני מירון, אז הקלרינט מוביל את הנגינה, ולאחר מכן עוברים לשירים החסידיים השמחים. ולשאלתך איך אני מכיר את ניגוני מירון השונים, ובכן, אחרי כל כך הרבה שנים של נגינה במירון, טבעי שכבר אכיר אותם".

אגב, איך זה עובד טכנית? אתה מגיע עם האורגן שלך? כל נגן מביא איתו את הכלים שלו?

"אז כאן מגיעה התודה לאברהם בנדר, שבכל שנה מגיע לפני ל"ג בעומר ומביא לבימת התזמורת את האורגן שלו, וזה האורגן שנמצא שם במשך כל היום. כולם מנגנים על האורגן שלו. אותו דבר עם התופים ושאר כלי הנגינה: הם נשארים שם כל היום, ורק הנגנים מתחלפים. אלה שמנגנים בקלרינט, להם כמובן יותר קל להביא איתם

והוא כמובן מוביל גם את השירה האדירה בהדלקה של תולדות אברהם יצחק".

אתם יושבים יחד בכל שנה מחדש על הרפרטואר של השירים שיתנגנו בציון?

"בדרך כלל לא, כי למעשה השירים הם די קבועים, ומה שמשתנה על המקום הוא רק סדר השירים. ועדיין, בכל שנה מנסים להכניס חידוש, אבל חידוש עתיק, כלומר לחדש שם שיר ותיק. הרבה גם משתנה לפי המצב, לפי הקהל ולפי הדרישה".

והוא נזכר איך בכלל נכנסו הניגונים הערביים, בסגנון הדבקה, לרפרטואר המירוני. "הרי איך הכל התחיל, בזה שהיו מגיעים ברגל מצפת למירון בל"ג בעומר, בתהלוכה גדולה. בזמן ההוא עוד לא היו נגנים משלנו, וכל הנגנים שליוו את התהלוכה היו ערבים, ומה הם ידעו לנגן? ניגוני הורה ודבקה. כל שירי ההורה, הם שירים ערביים במקור. ואיך הגיע הקלרינט למירון? מאותה סיבה. כי בתהלוכות האלה, לפני עשרות שנים ויותר, לא היתה הגברה מן הסתם, וכלי הקלרינט נשמע למרחוק, וכך יצא שהוא הכלי שליווה את התהלוכה והפך לסמל של ל"ג בעומר במירון.

"עם השנים, יהודים למדו לנגן את הניגונים האלה בקלרינט, שהוא בכלל צועני במקור, ואז התחילו לנגן בעצמם בתהלוכות, או במירון. ואחר כך, כדי שיהיה עוד יותר גישמעק, הוסיפו גם תופים, ועם השנים התזמורת גדלה לעוד כלים. אבל עד היום, אין ספק שה'בוס' האמיתי של מירון מבחינת כלי הנגינה, הוא הקלרינט. כשאתה אומר 'ניגוני מירון', הכוונה לקלרינט. בשנים האחרונות אמנם אנחנו, הקלידנים, גם נותנים טון בנושא הנגינה, זה כי השתדלתי במשמרת שלי לחתוך את הניגונים שהם ערביים במקור, כי אני לא חושב שהם אלה שצריכים לקבוע את הטון. אני זה שיוזמתי שלא יהיו בציון רק ניגוני מירון כל הזמן, אלא גם שירים חסידיים מבית קרלין וחב"ד וכל החסידיות".

בזכות ההשראה של ל"ג בעומר במירון, הלחין מאיר אדלר גם מספר שירים לכבוד ר' שמעון. "בין השאר הלחנתי למיכאל שניצלער את השיר 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו', בדרך בחזור ממירון, כשאנחנו מרגישים את כל ההשפעות של היום הקדוש הזה".

ואפילו נס אישי אירע לו בל"ג בעומר במירון, נס שבזכותו הוא מצליח לנגן, עד היום. "היה לי מקרה באחת השנים במירון, שאני מחשיב כנס ממש, בזכות רבי שמעון. באותה שנה ניגנתי שם כבר מליל ל"ג בעומר, עד שעות הערב למחרת. כמעט 24 שעות. היה מאד חם, ובשלב מסוים רצתי לבניין סמוך כדי להתרחץ ולהפיג מעט את החום הגדול שחשתי, אחרי נגינה בשמש הקופחת כליכך הרבה שעות. מרוב בהלה, נפלתי בדרך על היד, אך מהלחץ לחזור ולנגן, התרחצתי מהר וחזרתי מיד לנגן.

"אבל זמן לא ארוך לאחר מכן, הרגשתי שאני לא מסוגל להזיז את היד, וכמובן הפסקתי לנגן. פחדתי, לא ידעתי מה קרה לי. בבוקר שלמחרת הלכתי לרופא להיבדק, ואז התברר שנקרעו לי שלושה גידים מרכזיים בכתף, והרופא אמר לי שאני חייב ניתוח דחוף, 'ניתוח של דם, יזע ודמעות', לפי לשונו. סיפרתי לו על המקצוע שלי ואיך שניתוח כזה יכול לגרום שלא אוכל לנגן, אבל הוא רק הפחיד אותי יותר, ואמר: 'אני לא מאמין שתוכל לנגן אחרי הניתוח הזה במשך שנה. חודשים ארוכים היד תצטרך להיות מקובעת, וגם יהיו לך כאבים עזים ביד לאחר הניתוח'.

"אבל אז אמרתי לעצמי: הרי לא קורים דברים כאלה בל"ג בעומר במירון, ור' שמעון יעזור לי. בדיוק יום לאחר מכן, מישוה סיפר לי על יהודי שמטפל במקרים כמו שלי, בעזרת טיפול מסוים בחשמל. הלכתי לאותו יהודי, טופלתי אצלו, ואמנם מספר שבועות לא יכולתי לנגן - שיצאו בדיוק בימי הספירה, בהם לא נהוג לקיים חתונות - ולאחר חג השבועות, כשהתחילה עונת החתונות, חזרתי לנגן כרגיל, כאילו לא קרה כלום. רציתי לפגוש את הרופא, ולהגיד לו שרבי שמעון חזק יותר מכל כללי הרפואה. עד היום, כשאני עושה לעתים צילום רנטגן, רואים שיש לי 3 גידים קרועים ביד, ואף אחד לא יודע להסביר לי איך היד מתפקדת". ■

עם שותפו המוזיקלי, אהרלי' סמט

משורר, במרפסת הנגינה במירון

בכל אחד מכ- 67,340
התיקים שניצחנו בהם

ניצחנו עבור סיפור אנושי.

החברה המרכזית
למימוש זכויות

מובילים בזכויות. מובילים באחריות.

לתיאום פגישה: ***5700**

• מס הכנסה • חברות הביטוח
• ביטוח לאומי • קרנות הפנסיה

LONDON SCHOOL

את חלק גדול מאד מהצלחתה, חייבת המוזיקה היהודית ליגאל צליק, מי שהתחיל את הכל – עם "פרחי לונדון" • צליק הפיק שירים שמושרים עד היום, עשרות שנים לאחר צאתם, והופיע עם המקהלה בכל העולם • אבל יותר משהיו חשובים לו השירים והמוזיקה, הדבר העיקרי אליו חתר הוא המסר העולה מהמילים המיוחדות אותן בחר ללחניו • רגע לפני שחווה אירוע רפואי (יגאל ישראל בן בלומה גיטל לרפוי"ש) העניק לנו צליק ראיון נדיר ומרתק

THE

*בית
הספר
הלונדוני

ישראל גולדמן

צילומים: אריאל הרשור
ומתוך רשות השידור ההולנדית

ליגאל צליק יש תעודת כבוד גדולה ומכובדת בקיר הוירטואלי של תעודות ההוקרה של המוזיקה החסידית. מי שהיה המנצח של מקהלת "פרחי לונדון" במשך שנים, הביא לפס הקול של המוזיקה החסידית להיטי ענק בלתי נשכחים, שהפכו לנכסי צאן ברזל. די אם נזכיר את "מראה כהן", "שמעו מלכים", "אשירה לה' בחיי" ועוד רבים רבים.

אבל אלו לא רק הלהיטים, אלא גם פס הקול של התקופה ההיא. המבוגרים מבינינו שמאזינים לעתים לאלבומי פרחי לונדון - כן, אלה שבהם כלי הנגינה לעתים נשמעים קצת חורקים ועייפים מרוב שנים - חוזרים ברגע אל התקופה ההיא, חווים נוסטלגיה של ממש. ועבור הצעירים? זאת הזדמנות לשמוע מוזיקה אמיתית, של פעם.

אבל כבר שנים רבות שצליק לא הוציא לחנים או אלבומים חדשים. לפני כשנה גם חווה, ל"ע, שני אירועים רפואיים, ובערב פסח האחרון - אירוע רפואי נוסף, כך שאת החודשים האחרונים הקדיש להתאוששות ולמנוחה.

בצעד די נדיר, בשיחה טרנס אטלנטית מלונדון, הסכים צליק להתראיין ולספר על הימים ההם, ולספר למה בעצם כליך הרבה שנים לא שמענו ממנו חומר חדש. נדיר, מאחר ובכל עשרות שנות פעילותו המוזיקלית, ניתן לספור על אצבעות כף היד את מספר הפעמים בהן העניק ראיונות. אבל כעת, התרצה המנצח המיתולוגי לראיון עבור מגזין "קול פליי", שנערך זמן קצר לפני שחווה את האירוע הרפואי האחרון (אנא התפללו לרפואת יגאל ישראל בן בלומה גיטל).

למה בעצם כליך הרבה שנים לא הוצאת משהו חדש? לא יצא לך להלחין עוד שירים מאז האלבום האחרון של פרחי לונדון?
 "דווקא כן, יש לי לחנים לא מעטים שהלחנתי מאז. נכון שכל הוצאת אלבומים כבר לא מעט שנים, אבל גם בשנים האחרונות אני מנצח על מקהלת ילדים מקומית פה בלונדון, ואנחנו שרים גם לחנים חדשים שלי.

"לפני שנה וקצת, אושפזתי בבית החולים, אחרי אירוע רפואי, ושהיתי שם כחודשיים. חודשיים לאחר שיצאתי מבית החולים, כבר הקמתי מחדש את מקהלת הילדים כאן בלונדון, וכבר היו תאריכים למספר קונצרטים, אלא שאז הגיעה הקורונה וכבר לא היו קונצרטים בכלל, נאסר לקיים כאן הופעות. רק הופעה אחת עוד הצלחתי לעשות בערב פורים בשנה שעברה, לפני שנתקנו התקנות שאסרו זאת. אני היום כבר בן 76, ועדיין, אם יזיתי עוד להיות פה איתכם, אשמח מאד לעשות עוד הופעות כאשר יתאפשר. במשך שנים הופעתי עם

המקהלה בארץ, והיום אנחנו מופיעים כאן, בלונדון".

ומה אתה מבצע עם המקהלה? שירים חדשים, או את הישגים של פרחי לונדון?

"הכל, גם חדשים וגם ישנים. יש הרבה שירים שהלחנתי בשנים האחרונות, ויש כאלה מהתקופה ההיא. נשארתי לחלוטין גם עם כל הרפרטואר שלי מאז, ואנחנו מבצעים את השירים ההם על הבמה".

יצא לך להלחין גם עבור המשפחה? עבור חתונות הנכדים?

"האמת היא שהם לא צריכים אותי, הם מוזיקליים בפני עצמם. אני מגיע לחתונות ואני פשוט נדהם מהנכדים שלי, ממה שהם מבינים בשבילי באירועים האלה ומהשירה היפה שלהם".

יש מהבנים שלך כאלה שהמשיכו את הדרך המוזיקלית?

"יואל הוא מלחין גדול, הוא הלחין לפרחי לונדון כמה שירים, לאברומי פלאם ועוד, וגם הוציא אלבום בעצמו עם ידידים יקרים. שאר הבנים מוזיקליים, אבל לא הוציאו חוצה חומר מוזיקלי, רק במסגרת פנימית של המשפחה".

"ייתכן שהשירים האלה יהיו פה עוד 40 שנה"

מורשת מוזיקלית של ממש הותר יגאל צליק מהשנים בהן היה פעיל מוזיקלית: שירים מיוחדים מאד, עיבודים מדויקים, וכמובן הופעות שזכויות במיוחד בשל המנצח האנרגטי שהיה חלק בלתי נפרד מהופעת מקהלת הילדים, כשהוא רוקד, שר וממש חווה עם הקהל כל שיר ושיר והופך כל שירה לחוויה.

בשונה מיוצרים ואפילו מנצח מקהלות ילדים אחרים, ניתן לומר שאת כל הפעילות המוזיקלית שלו - קרי לחנים, ניצוח והופעות - עשה צליק אך ורק במסגרת מקהלות הילדים שברשותו. לא תמצאו לחנים מקוריים שלו אצל זמרים אחרים, ואנחנו ניסינו להבין למה.

את כל השירים שלך כל השנים, הלחנת רק ל"פרחי לונדון". מדוע לא הלחנת גם עבור זמרים אחרים?

"כי אני לא מחפש את זה, ואני אפילו בורח מזה. נכון שהיו לא מעט שביקשו לחנים במהלך השנים, אבל השבתי את פניהם ריקם. כשאני מלחין שיר, אני יודע מה אני רוצה שיהיה מהסיפור של השיר, מהחיים של השיר, ואיך אני רוצה שהוא יישמע בדיוק. אם אני עושה את זה אני יכול להיות בטוח איך השיר ייצא ואיך הוא יתפתח. וב"ה, השירים של פרחי לונדון, עם הרוח שלהם, זכו להצלחה. ייתכן שגם עוד 40 שנה השירים האלה עוד יהיו פה".

אתה מעודכן במה שקורה היום במוזיקה? שומע מה שיוצא?

"ודאי שאני שומע. אני שומע גם כי בני משפחתי, הילדים שלי והנכדים שלי, שומעים ויוצרים ומספרים וגם משמיעים לי. כמובן שלכל אחד יש דעה, ונדמה לו שהוא יודע מה הכי טוב. אבל לשמוע אני בהחלט שומע ומעודכן".

צליק מספר כי בתקופה האחרונה, היה מי שהציע לו להקליט מחדש, עם עיבודים מעודכנים, את השירים הישנים והאהובים של פרחי לונדון, וזה כמעט קרה. "לפני כמה חודשים הגיע אליי אדם מסוים שיש לו אולפן, ואמר שהוא החליט

קורונה. מסיכה. אזכרים!?

נכון, ב"ה התחלואה בירידה וניתן פטור מעטיית מסיכה בחלל הפתוח,
אבל עדיין במקומות סגורים היא חובה.

שמרו את המסיכה איתכם!

בשטיבלאך, במכולת, באוטובוס, ברכבת, באולם השמחה, בבנק,
במעלית, בסניף הדואר ובכל חלל סגור - **המסיכה תמיד איתו.**

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

קו המידע-מטה ההסברה למגזר החרדי
03-509-7000

להקליט בשבילנו את השירים הישנים שוב, לעשות הכל מחדש עם ביצועים ועיבודים חדשים.

"חשבנו על זה, והגענו להתייעצות על כך כולנו, כל המשפחה, וכולנו יחד החלטנו להגיד לו: לא, תודה. וזאת כי לא היינו בטוחים כיצד זה ייצא. אף אחד מאיתנו לא הרגיש בטוח שאותו בן אדם יחדש את השירים בצורה הכי טובה. היינו צריכים כמוזן למצוא תירוץ טוב, כי הוא הגיע עם כוונה טובה מאד, וגם עשה דברים יפים לאחרים. אבל לפעמים עדיף להשאיר את הדברים כמו שהם".

ובכל זאת, מגלה צליק, בתקופה האחרונה עבד יחד עם בנו יואל ועוד אנשים, על עיבודים חדשים לגמרי לשירים הישנים והיפים של "פרחי לונדון", עם תזמורת מלאה, כמעט פילהרמונית. "מדובר על אלבום שלם ומיוחד עם כמה מהשירים הטובים של אז בעיבודים חדשים, והוא כבר כמעט מוכן", הוא מגלה.

"לחנות מוזיקלית את הדרמה"

יגאל צליק נולד בתל אביב בשנת תש"ד, למשפחה גוראית שעקרה ללונדון. כבר בילדותו הרגישו הוריו כי הוא מחונן בכישרון מוזיקלי. "האמת", הוא אומר, "אמנם אני מוזיקלי אך הכישרון המרכזי שלי אינו מוזיקה, אלא כוח הדמיון. אני לא מלחין שירים, אלא 'יוצר אירוע', מפיק אירוע. מי שראה ושמע אותי על הבמה, יודע ששיר אצלי אינו שיר אלא אירוע שלם המעביר חוויה שלמה, עולם שלם. אני רואה את עצמי כמבין תכנית שלמה, לא רק כמלחין וכמוזיקאי".

זה התחיל, הוא מספר, כבר מילדות. "כשהייתי ילד ראיתי מחזה על יציאת מצרים ומתן תורה, והייתי מאוד מאוкоב ממנו. באתי הביתה ואמרתי לאבא: 'כשאהיה גדול אעשה מחזה אמיתי, עם נגיעה יהודית אמיתית לפי המקורות. מזה נולד השיר 'שמעו מלכים, האזינו רוזנים' משירת דבורה הנביאה. הפסוק מספר על מעמד הר סיני. מי ששומע את השיר ומי שראה אותו מבוצע על הבמה, יכול לחוות, לדמיין ולחוש ולו במעט את הדרמה וההתעלות של מתן תורה. או למשל השיר 'וכי ידיו של משה עושות מלחמה'. מי שראה אותנו פעם שרים אותו, ראה בעיני רוחו את האירוע של מלחמת עמלק בעם ישראל, את משה רבינו מרים את ידיו וכו'. השיר, המילים, המוזיקה והמקהלה, הכל יחד מחייה את האירוע".

הלחן הראשון המשמעותי שהלחין, הוא מספר, היה השיר "מה נאוו על ההרים". "המילים פשוט שרות לבד. אתה שומע את הפסוק, והמנגינה פשוט עוטפת אותו. באותה תקופה הלחנתי עוד שירים. ידעתי שהם בסדר, שהם נחמדים, אבל לא שיערתי שיצליחו כל כך. זו הייתה תקופה מיוחדת. כשאני התחלתי, מה כבר היה? לא היו כמעט אלבומים עם מוזיקה יהודית, אולי קצת שירים של החזן יוסף רוזנבלט".

ואיך קמה "פרחי לונדון"? צליק מספר: "הייתי מחנך בבית הספר 'יבנה' בלונדון. זה היה בית ספר למשפחות שרובן היו רחוקות מהיהדות, ואנחנו עסקנו בקירוב של הילדים ליהדות. לימדנו אותם תורה, יהדות והלכה. בבית הספר היה כלל שבהפסקה כל הילדים חייבים להיות בחצר, ולא להישאר בכיתות, כאשר המורים היו חייבים לשאת בתורנות ולהיות אחראים בפיקוח על הילדים בהפסקה. באחד הימים היה זה תורי, וערכתי סיור בכיתות, לוודא שכל הילדים בחוץ.

"הגעתי לכיתה אחת שם היה פסנתר, ואני רואה ילד צעיר

יגאל צליק ובנו יואל, במהלך מסע מיוחד ליהדות רוסיה, רגע לפני נפילת מסך הברזל

במפגש השנתי עם בוגרי פרחי לונדון ופרחי ירושלים

"המטרה שלי לא הייתה מוזיקלית אלא חינוכית. רציתי להחדיר לילדים יידישקייט, וברוך השם היו הצלחות"

עם מנדי גרופי, לפני חתונת אחד מנכדיו

עם מרדכי בן דוד, בביתו של צליק בלונדון

יואל צליק

נקודת האמת של אבא

להסתכל בעומק של השיר, ולבדוק: האם הוא מספיק איכותי, או לא.

לדעתי, אבי הוא אחד מהיהודים הכי חשובים במאה השנים האחרונות, מבחינת ההשפעה על היהדות החרדית. ההשפעה שהיתה לו בעולם, היא השפעה נדירה. כל מה שאנחנו שומעים היום בעולם המוזיקה היהודית, כל המושג של הופעות והפקת שירים, הגיע משלושה אנשים: ר' יגאל צליק, ר' שלמה קרליבך ומרדכי בן דוד. הרעיון לקחת מילים מתנ"ך, ולהלחין עליהן שירים גדולים, זה הכל מאבי.

יואל צליק מנצח על פרחי לונדון

ננדו של צליק מנצח על מקהלת ילדים, כשצליק מתמוגג בקהל

ואני רוצה לומר עוד משהו: בבית, היינו מאוד שותפים להשראה של אבי, אבל לא הרגשנו שאנחנו גדלים בבית של סופרסטאר. גדלנו בבית של אבא רגיל. אני זוכר שבאמת הפעמים כשעשינו הופעה, לקראת סיום האירוע ניגש למיקרופון בעל האולם, גוי, ואמר לקהל: "אני מבקש סליחה כי אני לא אמור לדבר, אבל אני רק רוצה לספר לכם משהו שעוד לא ראיתי כאן מעולם. באולם הזה, סיפר, 'הופיעו כל הזמרים הבינלאומיים הגדולים ביותר. על הבמה הם כוכבים, אבל כשהם חוזרים לחדר האמנים מאחורה, הם אנשים רגילים, והם אף פעם לא מנקים אחריהם את החדר, ומשאירים שירי מזון ושתייה ועוד כלכלים. הפעם, לראשונה, גיליתי את חדרי האמנים בה השתמשה המקהלה - כשהם נקיים לחלוטין". זה כל כך אבא שלי.

אבא אדם רוחני מאוד, מתפלל כל מילה בקול רם. גדלנו בבית שבו המוסר ופיתוח האישיות היו חשובים מאוד. אבי אמנם נהנה מעניין המקהלות ומההופעות, אבל המוזיקה היתה רק כלי להעביר מסר מסוים. פעם ניגש אליו אדם בשטיבל של גור בלונדון, בו אבא התפלל, ואמר לו: 'הו, יגאל צליק! והתחיל לקשור איתו שיחה, במהלכה אמר לו את המשפט: מוזיקה זה החיים שלך! אבא סיפר לנו אחר-כך על השיחה, כשהוא המום, ושאל: כך הוא חושב? שמוזיקה זה החיים שלי? ממש לא, אם לא היתה מוזיקה, היה משהו אחר!

יש כמה דברים שמייחדים את השירים שחיבר אבא, יגאל צליק. ראשית, הלחנים עצמם, שהם תמיד ניגונים מעניינים ויפים באוזן. אין לאבא שיר שהניגון שלו אינו ניגון יפה. היום, יש שירים קצביים כחול היום, אבל רבים מהם אינם מוצלחים, ואת חלקם אי אפשר לשיר בחתונות ובאירועים יותר מפעמיים. אבל אצל אבא, אין שיר בו הניגון עצמו אינו יפה.

דבר נוסף, המילים שאבא בחר לשיר עליהן במשך השנים, הן מילים שנותנות משהו למאזין, שעושות לו משהו. רוב השירים שיצר, אינן על מילים מוכרות מהסידור. בחלק גדול משיריו אתה שומע את המילים ושואל: רגע, מה שרים כאן? כלומר, המילים מדברות בזכות עצמן. אבא תמיד אומר, שהזכות הגדולה שהיתה לו, היא שהוא 'נפל' על המילים הנכונות. הוא אמר לי הרבה פעמים: איזה עוד יוצר היה נתקל במילים כמו "שמעו מלכים" ומחליט להלחין עליהן שיר? אבל אבא ידע לבחור מילים מיוחדות, דרכן אנשים התחברו לשיר, ויותר חשוב מזה - למסר, לסיפור של המילים. עד היום, אני מייחס לאבי את התחושה שירשתי ממנו, להבדיל בין מה נכון מוזיקלית לעשות, ומה לא. מה נחשב לאיכותי, ומה לא.

כשאירע לו האירוע הרפואי הראשון, הוא לא יכל לראות במשך תקופה, דבר שכמובן היה מאוד קשה לו. באותה תקופה הוא ישב באחד הימים אצל אחי, ופתאום פתח בשירה, פשוט בא לו שיר, משהו שיצא מן הלב. כולם מסביב, כמובן, התחילו להתרגש. הוא הלחין משהו חדש, ואז פנה לאחד הבנים ואמר: נו, תמשיך, תלחין אתה חלק נוסף לשיר (דבר שבזמנו היה עושה איתי הרבה). אך באותו מעמד, לא הסתייע ולא יצא חלק נוסף. כמה שבועות לאחר מכן, אחי שלח לי את קטע הוידאו בו אבא שר את הקטע החדש שהלחין, ואמר: 'עוד לא הצלחנו להלחין לזה חלק שני. מה אתה מצייע?' אמרתי לו: אתם טועים, כי אתם חושבים שאבא הלחין חלק ראשון לשיר, ואתם מנסים להלחין חלק שני לשיר. אבל לפי מה שאני שומע, אבא הלחין את החלק השני, את הפזמון, וכעת רק צריך להלחין לו חלק ראשון.

אחרי השיחה, חשבתי על המילים, ועל סגנון השיר, וב"ה יצא לי פתיח וחלק ראשון, שמתאים לסגנון. כמה חודשים לאחר מכן, בערב פורים בשנה שעברה, הגעתי ללונדון, להשתתף במופע של אבא עם מקהלת ילדים, לאחר שהחלים. בחזרות עם הילדים, ישבתי וניגנתי בפסנתר. כשהסתיימו החזרות, יצאו כולם מהחדר, ונשארו רק בני המשפחה, יחד עם אבא. אמרתי לו: אבא, אתה רוצה לשמוע שיר חדש? והוא השיב: בוודאי. הוא עצם עיניים, ואני מנגן. מנגן את הפתיח והחלק הראשון שהלחנתי לאותו שיר, כמה פעמים. ואז, עברתי לנגן ולשיר את החלק השני, זה שהוא עצמו הלחין לפני כמה חודשים. ואני רואה אותו זו, לאות שהוא מכיר ומוזהה את זה. אבל לא אמרתי מילה. סיימתי, והוא ביקש: תנגן שוב את השיר. חזרתי שוב לנגן את הכל, ואז אבא מסתובב אליי ואומר: "יפה מאוד, מאוד חכם". הוא הבין מה עשיתי. אבל אז הסתובב לכולם ואמר: "זה לא באמת שיר טוב, נכון?" ... וזה הרי שיר שהוא הלחין מתוך כאב ומתוך צער, אבל נקודת האמת לא עזבה אותו אפילו כעת, והוא אמר: "השיר הזה לא מספיק טוב, לא הייתי שם אותו באלבום שלי". זה אבא, איש האמת, שידע

להחיות את השירים מחדש

לי במיוחד, וכעת אנחנו רואים זכות בהפקת שיר ראשון מהלחנים שיגאל הביא לעולם. השירים של יגאל, אינם סתם שירים, כי אם שירים המרימים את האדם מעלה. הגרש"ז אמר כמה פעמים, שמה שקובע את אופיו של השיר, זאת המהות שלו. האם זה סתם אקט מוזיקלי, או שיר שמרגישים בו עבודת ה', ואצל יגאל זה היה מאד בולט.

"אנחנו עובדים כעת עם המעבד יואלי דיקמן, על שיר ראשון, שאני מקווה שיתפתח לפרויקט שלם - השיר 'שמעו מלכים', ששר במקור אבי מילר מפרחי לונדון. זו יצירה מדהימה המתאימה לחג השבועות, והתקווה היא שנסיים להוציא אותה לקראת שבועות. אגב, יגאל לא יודע מזה עדיין, וזו הפתעה גמורה בשבילו, מתנה שאני רוצה להגיש לו לחג השבועות. החשק לעשות את זה התחיל אצלי כאשר יואלי השמיע לי מקהלת ילדים לונדונית שהוא הקליט לא מזמן, וכששמעתי אותה, לא האמנתי. הרגשתי שאני נמצא עם פרחי לונדון. הרעיון בהקלטת ילדים לונדונים בדווקא, היה ניסיון להביע את הצבע והסאונד הייחודי הזה, שהוא משהו שקשה לשחזר אותו. ייתכן שנוכל להשתמש במקהלה הזו גם לשיר החדש.

"אני מקווה מאד שהשיר יהפוך לפרויקט. אני מרגיש שהשירים של יגאל יכולים לקרב יהודים. אני זוכר זאת מההופעות בהן הופענו איתו, במיוחד באלה באירופה וארה"ב, בהן ראינו את השפעת הסגנון של השירה שלו על הציבור, איך היא עשתה פלאים".

הרב דודו נדב (מימין) עם יגאל צליק, במפגש הבוגרים האחרון שנערך

הרב דודו נדב היה מהסולנים הבולטים במקהלה של צליק, "יד בזמר צברים - פרחי ירושלים". הוא שותף פעיל מאד במפגשי הבוגרים, שם הוא נותן חלק בשירה. עד היום הוא שומר על קשר אמיץ עם יגאל צליק, ובימים אלה הוא בעיצומן של הקלטות לקראת הפקת שיר מפורסם שהלחין צליק, בעטיפה חדשה. "השירה של יגאל והמקהלה היא אהבת חי", אומר הרב נדב. "כי יגאל, מלבד שהוא אמן, הוא יצר חיבור אמיתי עם הילדים ששרו אצלו. הוא היה כמו אבא רוחני שלנו, הילדים. אפשר לומר שהוא עיצב המון מהאישיות של אלה שהיו במקהלה, במודע או שלא במודע.

"אני מלווה אותו עד היום, ובקשר איתו, ומגיע בקביעות למפגש השנתי של הבוגרים, שהוא אירוע מדהים. בכל פעם שאנחנו נזכרים בשירה שלו, אנחנו מבינים שזה סוג שירה שחסר לנו בדור שלנו, ואני מרגיש, לפחות כלפי הילדים שלי, מעין חובה להעביר את זה לדור הבא. לתת להם לחוות עוד צבע בשירה היהודית-חסידיית, שיגאל הנחיל לדורות. והחלום שלי הוא להחזיר אותה חזרה, לעשות קאמבק לשירים האלה ולצורה בהם נעשו, ובמיוחד למילים. כי המילים שיגאל בחר, הן לא המילים הנדושות שכולם שרים עליהן. זה היה האיש, ולנו יש ממש חלום לשחזר את זה.

"מרחי הגרש"ז אויערבך זצ"ל אמר לי לפני שנים רבות: שמעתי שעזבת קריירה מוזיקלית, ואני מבקש ממך - אל תעזוב. בשבילי, זו צוואה שעדיין לא מימשת, חלק יקר וחשוב

"מרחי הגרש"ז אויערבך זצ"ל אמר לי לפני שנים רבות: שמעתי שעזבת קריירה מוזיקלית, ואני מבקש ממך - אל תעזוב. בשבילי, זו צוואה שעדיין לא מימשת, חלק יקר וחשוב

כל השנים ראיתי בעצמי קודם כל מנחם ועסקתי שנים ארוכות בתחום. ב"ה, אפשר לומר שמהמקהלות שלי יצאו בוגרים שהם יהודים יראים ושלמים".

"שמעת פעם שיר נוסף על 'קוציפור'?"

חובבי המוזיקה הנוסטלגית, סופרים 8 אלבומים שהוציא יגאל צליק במשך השנים, רובם תחת המותג "פרחי לונדון", בהם אלבום שיצא בתחילת הדרך עם ילדים מירושלם, תחת השם "יד בזמר צברים - פרחי ירושלים". באלבומים ההם השתתפו, כילדים, שמות כמו ישראל רנד, הרב דודו נדב, דודי ליבוביץ' ואבי פלד. לא רבים יודעים שיש אלבום נוסף, The Return שמו, ממנו יצאה גרסת ניסיון של כמאה עותקים בלבד, ולאחריהם החליט צליק לגנוז את האלבום. רק השיר "ירושלים" מתוכו, זכה לביצוע חדש, באחד מהאלבומים הבאים. שאר השירים,

ומחונן בשם רלף קליין, כשהוא מנגן על הפסנתר וסביבו קבוצת ילדים, והם שרים שירים. באותם ימים צעירי אנגליה הלכו כולם עם שיער ארוך, כשהם מושפעים מלהקות הרוק. אותם ילדים יהודים לא חרגו מכך וזה מה שהם שרו שם. ובכן, נכנסתי והם הביטו בתימהון על המורה החרדי, שהגיע מגייטסהד. אבל לי לא הייתה בעיה. ניגשתי ישר לפסנתרן ואמרתי לו: אתה מכיר את השיר היהודי הזה והזה? כמוכן שהוא לא הכיר, אז לימדתי אותו ואת שאר הילדים שם שירים יהודיים שהכרתי. בהמשך, עשיתי איתם מקהלה וגיליתי אצלי כיסוי ניצוח שלא ידעתי שקיימים בי. כך הכל התחיל, חו גם הסיבה ש'פרחי לונדון' נקראה, בתרגום מאנגלית, 'בית הספר הלונדוני לשירה יהודית'.

"למעשה", מסביר צליק, "המטרה שלי לא הייתה מוזיקלית אלא חינוכית. רציתי להחזיר לילדים יידישקייט, וברוך השם היו הצלחות. למשל אותו רלף קליין, הפסנתרן המחונן, הפך לאברך ירא שמיים שהקים משפחה לתפארת, וכך גם ילדים נוספים במקהלה. באמצעות השירה והחינוך שהחדרנו בהם, הם התחזקו והיו ליהודים טובים יותר.

**"היו לא מעט שביקשו לחנים
במהלך השנים, אבל השבתי
את כניהם ריקם. כשאני מלחין
שיר, אני יודע מה אני רוצה
שיהיה מהסיפור של השיר"**

נשארו ידועים לידועי ח"ן בלבד.

אבל השירים הללו מושרים בהזדמנות מאד מיוחדת, שאנחנו חושפים כאן: מידי שנה, כבר שנים רבות, מתקיים בארץ מפגש שנתי, בדרך כלל בחנוכה, של בוגרי "פרחי ירושלים" ו"פרחי לונדון", חלקם אנשים שכבר עברו את גיל ה-60. במפגש, הם מעלים זיכרונות, מספרים סיפורים מאז, ובעיקר - שרים. שרים את השירים שלא נס ליחם. במפגשים האלה, מושרים גם השירים של יגאל שמעולם לא פורסמו. אלה שהוא הכין עם המקהלה, אבל לא נכנסו לאלבום, או שירי אותו אלבום גנוז. אחד מהשירים האלה ("הצבי ישראל") בוצע בהמשך על ידי "פרחי עציון", בניצוחו של הרב דודי ליבוביץ', בוגר "פרחי ירושלים" של צליק.

צליק עצמו השתתף בלא מעט ממפגשי הבוגרים האלה, בהתרגשות רבה, וחזר עשרות שנים אחורה, כשהוא מנצח על השירה ועל הנגינה, והפעם עם מקהלת המבוגרים, או - אם תרצו - מקהלת הילדים שהפכו למבוגרים. אפילו בחנוכה האחרון, בשנת הקורונה, התקיים המפגש השנתי בהשתתפות יגאל, והפעם בשל הנסיבות, דרך ה'זום'.

שירים רבים פרי כתיבתו של יגאל צליק פרצו במשך השנים את הגבולות והפכו לנכסי צאן ברזל, וביניהם שיר אחד ששנים רבות לאחר צאתו - הפך ללהיט ברחבות החתונות. זהו כמובן השיר "מראה כהן".

את "מראה כהן" שהלחנת בגרסה שקטה, על הכהן הגדול ביום הכיפורים, הפכו היום ללהיט חתונות קצבי שמכנים חתנים לרחבת הריקודים. אתה אוהב את זה?

"ראשית, כן, במאה אחוז! מאד! שנית, זה לא נכון, אין כזה הבדל בין השיר האורגנילי לבין השיר כפי שהוא מושר היום. סך הכל זה משהו יפה, ואני שמח שאנשים אוהבים את השיר. השיר, כפי שהוא מבוצע היום, הוא בהחלט לא יותר מידי מודרני או יותר מידי לא מתאים. זה בסדר גמור".

איזה שיר של פרחי לונדון אתה אוהב במיוחד?

במקום תשובה, צליק מתחיל לפזם את השיר "כי יקרא קן ציפור לפניך". "אף אחד לא חשב לחדש את השיר הזה", הוא אומר, "כי אין סיבה. הוא עוד יפה כמו שהוא היה כשהלחנו אותו".

היו לך לא מעט מילים מיוחדות שהלחנת עליהן, כמו "קן ציפור", או "למה ישבת בין המשפתיים".

"ברוב המקרים היו לי מילים שלמדתי או שנתקלתי בהן והחלטתי להלחין אותן, וב"ה הקב"ה צירף את הרצון שלו לשלנו ונתן לי את המנגינה. אבל נכון שהיו שירים עם מילים מיוחדות. שמעת פעם שיר אחר על 'קן ציפור'?"

מי לדעתך הממשיכים שלך בדורנו?

"אני צריך לחשוב על זה. ולא מפני שאני לא רוצה להגיד, אלא שאם היה כזה דבר הייתי אומר את זה בפה מלא. אני לא בטוח שיש לנו 'ממשיכים' בדור הזה".

איזה זמר או שיר מהדור שלנו אתה אוהב?

"אני לא חייב דווקא לשמוע דווקא זמרים מהדור החדש. אני מרוצה ממרדכי בן דוד, יש לו קול יפה והוא שר מאד יפה, אני אוהב לשמוע גם את אברהם פריד. אני מכיר גם כמה זמרים צעירים יותר אמנם, אבל אני פחות מאזין להם. מה שיצא היום באופן כללי פחות מעניין אותי, ובעיניי גם לא מספיק מיוחד. יש הרבה אנשים שיודעים כיצד לשיר ואיך לבצע, ובכל זאת לא מביאים את הסגנון הישן והיפה של המוזיקה החסידית".

”צויר צריך להיות גם איש חינוך“

למעלה מ־50,000 עותקים מכר ספר הלהיט שהוציא, "א אידישע קאפ" • הוא המציא סגנון חדש לגמרי בעולם הספרות החרדית: ספרים המשלבים איורים שנעשים ביד אמן, יחד עם חידות יהודיות המאמצות את המח וטמונות בתוך הציורים • כעת, גדי פולק חובק ספר חשיבה חדש וייחודי, ונזכר במסלול החיים המרתק שעבר – מהילדות ברחבי ברית המועצות ולימודי הפסנתר, ועד לצמרת ציירי הציבור החרדי • וגם: מה דעתו על החקיינים הרבים שקמו לסגנונו, ומתי ייצא סוף סוף החלק הבא של "א אידישע קאפ"?

יונתן ריגלר

גדי פולק זכה למה שלא הרבה ציירים חרדים וכו' לו: סביב הספרים שהוציא, המפורסמים שבהם הם כמו: ספרי "א אידישע קאפ", יושבים מידי שבת כל בני המשפחה, מנסים לרדת לעומקם של ציורים, למצוא עוד פרט שלא מצאו עד עתה, להבין למה עצם מסוים צויר כך ולא אחרת, וכמובן - לפתור את החידות שבבסיס חלק גדול מהספרים שהוציא בשנים האחרונות.

ואל יהי הדבר קל בעיניכם, החידות, הטמונות בציורים בספרי "א אידישע קאפ", מקיפות מגוון רחב מאוד של נושאים: משאלות היגיון ותשומות לב לתמונה, עבור דרך השוואה בין הציורים השונים בספר, ועד שאלות הלכתיות וידע יהודי. הכל הכל טמון בציורים המושקעים האלה, שמניבים שעות רבות של הנאה להורים ולילדים גם יחד.

ולא מדובר בסתם ציורים. גם מי שלא מבין בנבכי עולם הציור, רואה שלפניו ציורים מאד מושקעים שמאחוריהם מחשבה רבה, ושנעשו באמנות. קצת שונה מעולם הציורים החרדי של 2021.

במשך השנים חבר פולק שם עולמי בציור, וספריו מתורגמים היום לשפות רבות ומופצים בכל העולם. אז איך הכל התחיל?

"נולדתי באוקראינה, וגדלתי בכל מיני פינות נידחות של ברית המועצות", מספר גדי פולק. "אבי היה קצין בצבא הרוסי, ובגלל זה עברנו ממקום למקום. הייתי ילד רגיל, ובגיל 6 הלכתי ללמוד פסנתר בבית ספר למוזיקה. כל המשפחה שלי מוזיקאים, וזה היה תחום שהגיע אליי כמעט בטבעיות. אבל אחרי 4 שנים, בגיל 10, עזבתי את המוזיקה, והלכתי ללמוד ציור. תמיד היתה לי משיכה לזה, והרגשתי שאני מעדיף להשקיע את הזמן שלי בציור ולא בלימוד מוזיקה".

יש עוד סיכוי שנשמע עליך גם בתחום המוזיקה?

"אני לא חושב. למדתי פסנתר בסך הכל 4 שנים, כשקורס מלא לוקח 7 שנים, ואז עזבתי ללמוד ציור בבית ספר לציור. אחרי כמה שנים בביה"ס לציור, כשהייתי בן 15, ניסיתי להתקבל לאקדמיה לציור, אך לא התקבלתי. שנה לאחר מכן ניסיתי שוב, ואז התקבלתי, ולמדתי שם במשך 4 שנים, מגיל 16 עד 20".

לאחר הלימודים באקדמיה לציור, שירת בצבא הרוסי במשך שנתיים (כגריפקאי בעיתון צבאי), ותקופה לא ארוכה לאחר שסיים את השירות הצבאי, חזר בתשובה בעקבות סיפור מעניין. "בגיל 23 התחלתי להתעניין ביהדות, וזה היה תהליך שלקח שנה וחצי לפחות, כשבסימו, בגיל 25, עליתי ארצה, ובעקבותיי עלו גם הוריי".

את ההתעניינות ביהדות, הוא מספר, החל בעקבות כומר נוצרי שפנה אליו וביקש שיאיר לו קומיקס על סיפורי התנ"ך. "בכלל לא ידעתי במה מדובר", אומר פולק, שגדל כילד מנותק לגמרי מיהדות. "ואז הכומר הזה הביא לי הרבה חומר נוצרי, בתרגום לרוסית. התחלתי

לעבור ולקרוא, והתעוררו אצלי המון שאלות על מה שכתוב שם. כדי לצייר, הוא מסביר, "צריך להיכנס לעומק של הטקסט, ונכנסתי, ואז ראיתי הרבה סתירות בין מה שנכתב. שאלתי שאלות, אבל לא קיבלתי תשובות. הסיפור עוד ארוך ומורכב, אבל בקצרה, תקופה לא ארוכה לאחר מכן, בהזדמנות מסוימת, פגשתי ביהודים חובשי כיפות 'הפצצתי' אותם בשאלות, וקיבלתי תשובות. לאט לאט, התחלתי לשמור מצוות, ומדברים קטנים לדברים גדולים יותר, וכשעליתי ארצה כבר חבשתי כיפה והלכתי ללמוד בישיבה, ישיבת 'אהבת אהרן' של הגאון רבי שלמה אדלשטיין, אחיו של הגאון רבי גרשון אדלשטיין".

ומה היה עם המשפחה שלך?

"זה מעניין, כי גם הוריי חזרו בתשובה, אבל לא בעקבותיי, אלא סיפור בפני עצמו, שקרה בו זמנית עם החזרה בתשובה שלי, ובלי קשר אליי. הוריי היו אז בכלל בשווייץ ואילו אני במולדובה. להם היתה דרך משלהם לחזרה בתשובה, ולי היתה דרך משלי, ולא אמרנו אחד לשני שום דבר, כי פחדנו מהתגובות ההדדיות. וכשנפגשנו, פתאום התברר שכולנו התקרבו ליהדות..."

וכשהגעת לישיבה, עזבת את הציור?

"בהתחלה עזבתי לחלוטין. אבל כמה שנים לאחר מכן, לקראת סוף הישיבה, ואני כבר בחור מבוגר, חיפשתי תעסוקה לכמה שעות ביום שתביא לי פרנסה. אז התחלתי לעבוד בחברת מחשבים, כמאייר. עשיתי עבור החברה אנימציות והדמיות לתוכנות למידה, עבור ילדים שמתקשים בלימוד. אבל עדיין הרגשתי שזה לא המימוש שלי. אז הלכתי לצייר המפורסם יוני גרשטיין, הראיתי לו תיק עבודות שלי, וביקשתי שיביא לי קליינטים, אם יש לו. ואז הוא עשה את השידוך ביני לבין הרב ברוך צ'ייט, איתו עבדתי על כמה ספרים".

"כעשתי ביהודים חובשי כיפות, 'הפצצתי' אותם בשאלות, וקיבלתי תשובות. לאט לאט, התחלתי לשמור מצוות, ומדברים קטנים לדברים גדולים יותר"

"אסור להזניח כזה כישרון"

אז יוני גרשטיין, הצייר הנודע, היה הראשון בציבור החרדי שהכיר בכישרון הגדול, ומיד הפנה אליו לקוחות. פולק: "כשהייתי בישיבה, כבר ידעתי מי זה יוני, בגלל הקריקטורות שהוא מפרסם ב'תד נאמן'. בפגישה הראשונה בינינו, כשהוא ראה חומרים שציירתי, הוא מיד אמר שבאמת מדובר ברמה מאד גבוהה מקצועית, ואני ממש חייב לעבוד בתחום. 'אי אפשר להזניח כזה כישרון', הוא אמר, ואז הוא סיפר לי שיש מישהו שהוא עבד איתו, הרב ברוך צ'ייט, עבורו הוא אייר את הספר 'ל"ט מלאכות שבת'. הוא סיפר שלרב צ'ייט יש רעיונות לעוד ספרים, אבל אין לו כבר זמן לאייר אותם, ואז הוא שידך בינינו. ואכן, עשינו ניסיון והתחלנו לעבוד ביחד. לעבוד 'ביחד', זה לא אומר שעובדים בראש אחד, ממש לא. מתווכחים הרבה על דימויים ועל רעיונות, עד שמהטלפון יוצא עשן. אנחנו עובדים בחברותא. אישה טובה תמיד אומרת: 'כן, כן', ואילו חברותא טוב תמיד אומר: 'לא, לא...' אבל התברר לנו שאנחנו עובדים טוב ביחד בצורה הזאת, והספרים שהוצאנו הצליחו מאוד".

שלב אחר שלב: כך מתפתח ציור של גדי מולק, מציור "א אידישע קאפ"

איך היה לעבוד עם הרב צ'ייט, שכולנו מכירים בעיקר מהכובע המוזיקלי שלו?

"הרב צ'ייט הוא אדם מאוד יצירתי, ויש לו רעיונות בלי סוף. הבעיה היא שגם לי יש רעיונות בלי סוף, וכשאנחנו נפגשים מתחיל להיות חם מאוד... אז סיכמנו כבר בהתחלה, שכל רעיון שיש לי או לו, אפילו הכי טיפשי במבט ראשון, צריך לפחות להיאמר. את העבודה המשותפת התחלנו עם סדרת ספרי המידות, והסדרה הזו היא דוגמא איך לא צריך לעשות ספרים."

למה?

"כי לא התכוונו מלכתחילה שהספר יהפוך לסדרת ספרים. חשבנו על ספר אחד, ושאר כך נראה הלאה. כשהתחלנו, לא היתה אף תכנית עבודה מסודרת, רק נושא, בלי פירוט כלל. התחלנו לעשות כמה תמונות בנושא אחד, ואז באמצע הלילה התקשר הרב צ'ייט ואמר: לא, משנים את כל הכיוון, והתחלנו לעבוד בכיוון אחר. וכשיימנו, התברר שיש מספיק חומר לשני ספרים, אז הוצאנו שניים. ואז אמר לי ר' ברוך שצריך המשך, אז הוצאנו חלק שלישי. כשהחלק השלישי היה בעימוד, הייתי בחו"ל, ופתאום, בדקה ה-90 לפני הדפוס, הגרפיקאי מתקשר לר' ברוך ואומר: יש דף ריק בסוף, מה עושים? אמר לו הרב: תן לי חמש דקות לחשוב. ואז חזר אליי ואמר: שים שם פרסום על החלק הרביעי שייצא בקרוב. וזה בלי להודיע לי בכלל... מאז כבר עברו 20 שנה, וכל הזמן שואלים אותי היכן נמצא החלק הרביעי שפורסם, מבלי שיש ספר כזה..."

אחרי הספרים עם הרב צ'ייט, מספר גדי, "הרגשתי שאני כבר יכול לנסות להוציא משהו לבד, ואז הוצאתי את הספר 'פורים שפיל', שהיה הספר הראשון שלי. אחרי הוצאתי את סדרת המשלים עם הדמות של פישל, שהפכה מאוד מזוהה איתי."

איך אתה מתאר את הסגנון הייחודי שלך?

"אין לי סגנון מסוים. בכל פרויקט אני משנה את הסגנון בהתאם לפרויקט. אינו דומה פישל ל'פורים שפיל', ולא פורים שפיל להגדה של פסח! שהוצאתי, ולא כל אלה ללכת אחרי במדבר. תמיד, הנושא של הספר הוא זה שמכתיב לי את הסגנון, ואני אוהב לשנות בין הסגנונות."

רוב ספריו באים לתאר, במשלים ואיורים נאים, רעיונות רוחניים גדולים. זה במכוון?

"בהתחלה בכלל לא חשבתי להוציא ספרים בכיוון הזה. אבל אז, פנתה אליי אישה שכתבה סיפור, וביקשה שאאייר לה אותו. קראתי את הסיפור שהיא שלחה אליי, והודעתי. היא כתבה דברים שהיא לא מבינה בהם כלל. היא היתה אישה ילידת הארץ שכתבה אישהו סיפור על רוסיה, מבלי להכיר את המציאות שם. כמוכן שסירבתי לעבודה הזאת, אבל אז גם חשבתי לעצמי, למה שאני אעבוד כמאייר לסופרים שממציאים דברים שהם לא מבינים בהם בכלל? אני הרי יכול להיות מאייר לחז"ל! וחז"ל הרי כתבו דברים נהדרים, כמו משלים, שיכולים להתאים שאעבד אותם לספר. זה גם משעשע ומצחיק, וגם מלמד, ועם הרבה עומק בדברים. אז למה שלא אאייר את הדברים האלה? וכך התחילה סדרת המשלים, ואז הגדה של פסח וכל השאר. הכל בנוי על מקורות חז"ל, עד כדי כך שהדבר היחיד שבאמת כתבתי בעצמי, הוא

ספר על כבשים... ('שבע כבשות לבדנה'). וגם זה לא המצאה מוחלטת שלי, כמובן, כי הכבשה היא דימוי לעם ישראל, שמשול לכבשה בין שבעים זאבים. אבל את הסיפור של הספר, אני המצאתי."

"כל הסיפורים האחרים שאני כותב, כמו הסיפורים שהופיעו ב'א' אידישע קאפ 3', הם סיפורים אמיתיים. אני לא סומך על אנשים שממציאים סיפורים שהם כאילו אמיתיים. אין אף סופר שיכול להתחרות בסיפור אמיתי, שהקב"ה עצמו 'המציא'."

הריאיון נערך לרגל הוצאת ספרו החדש של גדי, "תחשוב טוב דו צדדי", והוא אומר שגם בסיס הספר הזה, אמיתי לחלוטין. "לקראת תחילת העבודה על הספר, פרסמנו בעיתון שאנחנו רוצים סיפורים אמיתיים שאנשים דנו בהם לכף זכות וצדקו, וקיבלנו המון מכתבים. מתוכם ביררנו כמה סיפורים טובים, עליהם ביססנו את הספרים."

החבר התיאוש, ואז הגיע הרעיון

אבל כמובן, הספר שמזוהה יותר מכל עם גדי, הוא "א' אידישע קאפ", סדרת ספרי החידות המאורות, שהביאה איתה סגנון חדש ומיוחד שהפך ללהיט עצום. חכו שתשמעו כמה מכרו הספרים הללו. כשאני אומר לגדי, שהיה זה בעצם הספר הראשון שלו שפנה גם למשפחה כולה ולא רק לילדים, הוא לא מסכים. "כבר מהספר הראשון שהוצאתי לבד, 'פורים שפיל', כיוונתי לכולם. היו לי אז הרבה ויכוחים עם המו"ל, יעקב פלדהיים. הוא טען שהספרות הזאת מיועדת לילדים, ואני סתם הולך על רף מאוד גבוה של ציור, כי ילדים לא מבינים ואין טעם להשקיע כל כך. אבל אני טענתי, שברגע שחושבים על הילדים בלבד, מפסידים את המבוגרים. אבל אם עושים כמה רבדים בספר, מרוויחים גם את המבוגרים. ובאמת, כל ספריי, למעט כמה שאיירתי לאחרים, מיועדים למבוגרים, וגם ילדים נהנים מהם. הפוך, זה לא עובד."

מאיפה הגיע הרעיון להוציא את א' אידישע קאפ?

"היה לי אז ויכוח עם אחד מחבריי. הוא מאוד התיאוש מהמצב של הציבור. הוא טען שהציבור מידרדר מבחינת החשיבה, ואילו מדפי חנויות ספרים מתמלאים בחומר זול וטיפשי, ובקומיקסים וזלים שמצוירים ויוצאים לאור בתוך זמן קצר, ברמה נמוכה. הוא שאל: מה יהיה הלאה עם הדור החדש שגדל על הדברים האלה? אז אמרתי לו: בוא ננסה לעשות משהו שדורש חשיבה, ונראה אם זה יילך. הוא אמר לי: אתה יכול להוציא דבר כזה, אבל אף אחד לא יקנה."

"חשבתי מה לעשות, ופתאום נזכרתי שכשהייתי ילד, הגיע אלינו פעם בשבוע עיתון ילדים, עם כל מיני חידות וסיפורים. באחד מהגיליונות, נזכרתי, היה דף אחד עם ציור שחור-לבן, שתאר כמה ילדים שיצאו לפיקניק, והיו שבע שאלות על הציור. למשל, היכן נמצא צד מזרח והיכן הצפון, לפי רמזים שהיו בציור; כמה ימים הם כבר נמצאים בטיול, והאם יש כפר לא רחוק מהם. היה צריך בצורה לוגית להגיע לתשובות, שאגב, לא צורפו לגיליון. מאד נהניתי בזמנו לשבת על זה, וכעת זה עלה לי בזיכרון ואמרת: אפשר לעשות ספר שלם עם

כשהמציאות עולה על הדמיון

ספרי חשיבה מאוירים נוספים שהוציא, כאמור, הם שני ספרי "תחשוב טוב", שהשני שבהם, "תחשוב טוב דו צדדי" שמו, יצא ממש בחודש האחרון. בספרים, רואים הקוראים סיטואציות מצוירות מכעיסות, והם צריכים לנסות ללמוד זכות על גיבורי הציורים, ואז הם מוזמנים לקרוא מה באמת עמד מאחורי ההתנהגויות המקוממות, שמתבררות כסיפור אחר לגמרי לאור הנתונים. הספר החדש מורכב בעצם בשני צדדי משתי כריכות קדמיות, ללא כריכה אחורית, וניתן לקרוא משני הצדדים, כביכול מדובר בשני ספרים נפרדים, כששני החלקים מתחברים האחד לשני ועונים זה לזה על הסיטואציות שבכל אחד ואחד מהם.

"זה התחיל כשפנה אליי אדם שמוציא עיתון אמריקאי ביידיש לילדים, וביקש שאעשה קומיקס עם המשכים. אמרתי לו, שעבורי לאיר קומיקס זה משעמם, וגם יש מספיק ציירים לסיפורים מטופשים מעין אלה, ואני מוכן לעשות משהו אחר. זה היה בדיוק בחודש אלול, בו יש לנו עניין מיוחד של 'בין אדם לחבר', והצעתי לו לאיר סיטואציה שבועית של מקרה שהקוראים צריכים לדון את גיבוריו לכף זכות, ובשבוע הבא נספר להם למה באמת הבן אדם מהציור התנהג כמו שהתנהג. ואכן, הפכנו את זה למדור שבועי, כשבכל שבוע הקורא נשאר בשאלה, ויש לו שבוע לחשוב על התשובה. כשהיה מספיק חומר, הוצאתי את החלק הראשון בעברית ובאנגלית.

"גם ספרים אלה התקבלו בהתלהבות. כי זה לא ספר שהקורא יושב, קורא ושוכח, אלא ספר אינטראקטיבי, שמאלץ אותו לחשוב. ב'תחשוב טוב', הקורא מנסה להמציא כל מה שהוא יכול כדי להצדיק את הסיטואציה. והמעניין הוא, שכשהקוראים נחשפים לתשובות האמתיות - שכאמור כולן מבוססות על מקרים אמיתיים - הם רק מגלים שהמציאות עולה על כל דמיון, שמדובר בדברים שהם כלל לא חשבו עליהם."

ומה עם המשך ל'א אידישע קאפ', חלק רביעי?

"יש לי איזה רעיון לספר הבא בסדרה, אבל אני רוצה שהציבור קצת יתגעגע ויירגש רעב לזה, זאת בגלל שהחלקים הראשונים יצאו אחד אחרי השני, מה שאולי נתן קצת תחושת שובע."

ובינתיים, יצאו לסגנון הזה גם לא מעט חקיינים, שניסו להוציא ספרים עם מוטיב דומה, של חידות מאוירות.

"אכן, אחרי 'א אידישע קאפ', התחילו להגיע כל מיני חיקויים לסגנון הזה, ולכן אני רוצה שקצת יתגעגעו ל'א אידישע קאפ' לפני שאוציא חלק נוסף. האמת היא שאני יושב ומחכה שמישהו יעשה ספר בסגנון הזה יותר טוב ממני, ואז אני אשמה. אבל כרגע, החיקויים האלה סתם מנסים לתפוס טרמפ על 'א אידישע קאפ'. כעיקרון, יש עניין של קופירייט וזכויות יוצרים, אבל אני לא הולך לתבוע אותם. יש לי רק שאלה אחת אל החקיינים: אם אתם כבר עושים חיקוי, תעשו משהו יותר טוב ממני! למה אתם עושים מוצר יותר גרוע? הרי כולם יודעים של מי הרעיון המקורי ויודעים מאיפה זה בא, אז למה שתציגו את עצמכם כמעתיקים ועוד עם מוצר גרוע?"

אחרי 'א אידישע קאפ' והחידות המאוירות, יש כבר רעיון לחידוש אחר, נוסף?

"חושבים כל העת. אתה חייב לחשוב כל הזמן על חידושים, כי

שאלות לוגיות המבוססות על הפרטים בציור. התחלתי להמציא שאלות שונות בכל מיני סגנונות, ואז חיברתי אותן לקבוצות שונות לפי נושאים, וכתבתי סטורי בורד (תכנון גרפי) לגבי כמה ציורים יהיו בפרויקט. יצאו לי 15 תמונות, כל אחת בנושא אחר."

ואז הספר הראשון יצא לאור, וזכה להצלחה מסחררת...

"א' אפשר להאמין. בדרך כלל, בזמנים טובים, ספר טוב מדפיס 5,000 עותקים במהדורה ראשונה. אחרי המשבר הכלכלי ב-2008, התחלנו להוריד כמויות ולדפיס 3,000 עותקים במהדורה. ב'א אידישע קאפ', המו"ל אמר לי: אני מאמין בספר, בוא נדפיס 15,000 עותקים מיד, במכה אחת. אמרתי לו: השתגעת? הרי אף פעם לא מכרנו 15,000 ספרים במכה אחת. אם אתה חושב שזה יילך, בוא נדפיס 5,000, כמו פעם, ואם נצטרך, נדפיס אחר כך עוד. אבל הוא התעקש. שותפיו איכשהו שכנעו אותו למספר ביניים,

7,000 עותקים. אחרי יומיים מצאת הספר, כל 7,000 העותקים אזלו, ומיד התחילו להדפיס עוד 2,000 עותקים ועוד 3,000. הבן הגדול שלי מירושלים, שלח לי אז צילומים מחנויות הספרים, מודעות בהן נכתב: 'א אידישע קאפ נגמר, נא לא לשאול בנושא'... ממש התחיל בלגן, היה ביקוש עצום. אפילו הגיעו אליי ודפקו אצלי בדלת כדי לבקש לקנות עותקים. בינתיים, בעלי החנויות שאלו: מה עם עוד מהדורה? עוד מעט ישרפו לנו חנויות... כי צריך להבין שהדפסה של עוד מהדורה, היא לא עניין של יום אחד. כי גם ההדפסה לוקחת זמן, וגם הכריכה, ואז ההפצה וכו'. בסוף, בעלי החנויות עצמם הגיעו לכריכה באשדוד, ו'חטפו' ארגזים שלמים ישר משם כדי למכור. מהספר הראשון, ב'ה, מכרנו כ-50,000 עותקים, רק מהמהדורה בעברית. מיד אחר כך יצא הספר בתרגומים לאנגלית ויידיש, שגם הם הצליחו. אחרי כל זה, אמר לי אותו חבר שבעקבותי התחלתי לעבוד על הפרויקט, שהחזרתי לו את האמון בדור החדש של הציבור. זה ספר ששבר את שיא המכירות בהיסטוריית הספרות החרדית."

כמה זמן עבודה לוקח ספר כזה?

"לוקח כמה חודשים רק לבנות את רשימת השאלות והתשובות. עבור זה, בכל פעם מחדש, ניתקתי טלפונים כדי להתרכז, והתנתקתי מכל מה שסביבי. אשתי פטרה אותי בעת העבודה הזאת מכל הטיפול בילדים ובבירוקרטיה. כמובן שבמשך העבודה שיניתי חלק מהשאלות כמה פעמים, אם שאלה מסוימת לא היתה בעיניי מספיק ברורה או משכנעת. לאחר כל זה, איור של כל נושא בספר (שמורכב מכ-15 נושאים שונים), לקח לי שבוע-שבועיים עבודה."

אגב, מי שמתעמק באיורים, מגלה שהספר אמנם בעברית, אבל האווירה שלו מאד אמריקאית. למשל, בכיתובים באנגלית בתוך האיורים, ועוד.

"יש לזה כמה סיבות. ראשית, ספר כזה צריך להיות אוניברסלי, כי ישראלים מכירים את ההוי האמריקאי יותר מאשר הפוך, ולכן ניסיתי למצוא את המכנה המשותף הרחב. אבל בספר השלישי בסדרה, שניים מתוך שלושת הסיפורים מתרחשים בארץ. מעבר לזה, כשמזמינים ממני בארה"ב ספרים, הם רוצים שהאיורים יהיו עם ההוי אמריקאי. למשל, ב'תחשוב טוב' הראשון, די ברור שכל מה שקורה שם, קורה בבורו פארק. בקיצור, ניסיתי לשלב בין העולמות ושיהיה בספרים גם זה וגם זה."

קודים משלו, גם לגבי פוליטיקלי קורקט או לגבי הלבוש, דברים שאני לא אתפשר עליהם. ולבד מכל זה, יש עוד עניין: התעסקתי הרבה ב'קירוב' ואני יודע מה זה נוער חילוני. הוא מאד נחמד ותוסס, אבל התסיסה שלו מביאה לכך שאף נער כזה לא יכול להחזיק את המח יותר מ'10 דקות, ואצלם זה פשוט לא יילך. אצלנו, שרגילים לחזור שעות על הגמרא, לשבת שעות על ה'א אידישע קאפ' זה טבעי, אבל אני לא מאמין שחילונים שיש להם מדיה ומשחקי מחשב, ספר כזה לא יעניין אותם".

מכל מה שהוצאת עד היום, במה אתה הכי גאה?

"אני מדמה את השאלה הזאת, לשאלה ששואלים אבא או אימא, איזה ילד אתם הכי אוהבים. התשובה האמתית היא שכל הורה אוהב את כל ילדיו באותה מידה. הוא יכול לומר איזה ילד הכי חכם, הכי משקיע, או מי הכי בעל מידות. לכל אחד יש את הנקודה שלו, אבל אף הורה לא יענה לך מה הכי ילד הוא הכי אוהב. גם אני, יכול לומר לך מה הכי מכר - אתה כבר יכול לנחש מה - או במה השקעתי יותר, אבל אין ספר אוהב יותר מחברו".

ומה עם ציורי אמנות, כמו נופ וכדו', יוצא לך לעשות?

"אין לי זמן לזה. כשהייתי צריך קצת אמנות, כדי להשביע את עצמי, עשיתי את הספר 'לכתך אחרי במדבר' עם כל הידע שלי, וגם הוצאתי את הספר 'על ספרים וציורים' שם אני מלמד איך עושים את זה. בכל ספר אני מנסה להביע את עצמי, אבל אין לי זמן ליותר מזה. אפילו בשביל משפחה, לאירועים ושמחות, כולם יודעים שלא אצייר משהו במתנה, כי אין לי את הזמן והפנאי לזה".

אתה רואה ממשכיים לסגנון שלך בין הציירים הצעירים יותר?

"היום, ב'ה, הצלחנו להרים את הרף בציורים בספרים החרדים. אני מאמין שיש לי קצת חלק בזה, כי בזמנו פתחתי קורס ציור לתלמידות, והיום הן מלמדות בעצמן, ואפילו תלמידות שלהן כבר מלמדות הלאה. לעתים אני נתקל בציור של תלמידה של תלמידה, ורואה שאכן מפנימים את הידע. יש הרבה אנשים שיש להם מוטיבציה וניסיון לעבוד בצורה מקצועית, הבעיה היא שהם עובדים לאט ואז אתה פחות רואה את האיכות הזאת בספרים השונים, כי הציירים ה'חאפרים' עובדים מהר, בתוך חודש כבר מוציאים ספר, והספרים האלה לצערי, הם אלה שממלאים את החנויות. אבל בהחלט, הציבור התחיל ללמוד מה דבר אמתי ומה לא, ואני אופטימי. כשעליתי ארצה, הספר הרציני היחיד עם איורים מקצועיים, היה 'ל"ט מלאכות שבת'. היום כבר תראה ספרי ילדים לרוב, וחלק די גדול מהם ברמה מקצועית. העניין הוא שלא רק הציורים עצמם צריכים להיות ברמה מקצועית, אלא גם המסר שלהם. חינוך ילדים זה דבר שצריך לשים אליו לב בפניצטה לא לקלקל, כי לקלקל אפשר בתוך שנייה, ואילו לבנות לוקח המון זמן. צייר, חוץ מלהיות איש מקצוע, צריך להיות גם איש חינוך". ■

"כל אחד מדמין אותו אחרת". גדי פולק

הציבור מחכה למשהו שהוא יותר מכבר עשית, ואתה לא יכול להוריד את הרף. ב'ה יש לי כל הזמן רעיונות, אבל אני כמובן לא אגלה כאן..."

שער הספר החדש

"שכל אחד ידמין אותי בצורה אחרת"

את הכתבה הזאת מלווים איורים וציורים אבל תמונה אחת בולטת, לא מלווה אותה - תמונת המרואיין עצמו, גדי פולק, גדי (51), תושב מודיעין עילית, ידוע מאז ומעולם כמי ששומר בקנאות על פרטיותו, וכבר בזמן השיחה הראשונה לקראת הכתבה, התנה אותה באיפרסום של תמונתו, בדיוק כפי שעשה בראיונות קודמים בעבר.

מה בעצם הסיבה לפרטיות הזאת? בדרך כלל, ציירים ואמנים אוהבים הכרה.

"אם הייתי זמר או פרזנטור, תאמין לי שהפרצוף שלי היה מופיע בכל מקום. אבל אני בסך הכל צייר, ורוצה שהציורים שלי יופיעו, ולא אני. לא רוצה שיהיו אותי בשמחות או ברחוב, כי בסך הכל אני אברך רגיל, שגם מצייר. אני גם מעדיף לא לצמצם את הקורא, ושכל אחד ידמין אותי בצורה אחרת, איך הוא חושב שאני נראה. יש כאלה שחושבים שאני מאד צעיר, ויש שמדמיינים אותי כאדם מאד זקן עם צעיף סביב הצוואר".

אבל זה גם יכול למנוע ממך לתת הרצאות, בגלל הקנאות לפרטיות.

"אני נותן מידי פעם הרצאות, אם כי אני לא מרבה לעשות את זה. מה שמפריע לי זה לראות את הפרצוף שלי מרוח בעיתונים או מסתובב ברשת. אם בן אדם טורח ומגיע להרצאה שלי, אז מגיע לו לראות אותי ולשמוע את מה שיש לי לומר".

אתה חושב שספר כמו 'א אידישע קאפ', יכול היה להצליח גם בציבור הכללי?

"אחרי שיצא החלק הראשון, באמת קיבלתי טלפונים מהוצאות חילוניות שאני חייב להוציא ספר כזה גם לציבור הכללי. אבל יש לי סיבות משלי שאני לא עושה זאת. למשל, כי אם אני מוציא דבר כזה, אני צריך להיכנס לתוך הראש שלהם, ואת זה אני לא רוצה. אני הרי במרחק של כמעט שלושים שנה משם. דבר נוסף, לציבור הכללי יש

ובאו האובדים

יונתן ריגלר

שלומי דקס

מוציא סינגל חדש אחרי עשור

ישראל. התזמורת בסיום הש"ס הגדול בארה"ב באצטדיון 'מטלייף', היתה התזמורת שלי, וצילמנו במהלך האירוע כמה קליפים שאני מקווה שחלקם כבר פורסמו ואחרים נפרסם בקרוב. אחד הוא כאמור 'שמע ישראל', והשני הוא קליפ לשיר 'תורה ציווה לנו משה', אותו כבר פרסמנו. מדובר בשירים מוכרים שעשינו להם עיבוד חדש ומיוחד.

"מעבר לזה, אני יכול לספר שממש בקרוב, אני מוציא עם בני דוד, שהוא זמר מצליח בפני עצמו ששר מדהים, סינגל חדש משותף, בשם 'כבוד את אביך', בלחן ועיבוד של גדעון לוי ודני גרוס, שהוא היום אחד המפיקים המוזיקליים המצליחים ביותר כאן בניו יורק, שעובד גם עם בני פרידמן וזמרים רבים נוספים, ועוד נשמע עליו רבות. בני דוד, שהוא היום כבר אבא בעצמו, הוציא לאחרונה גם הוא קליפ חדש, לשיר 'אם אשכחך' שהלחין שלמה יהודה רכניץ. זה קליפ מיוחד שצולם בחתונת בתי, לפני חמישה חודשים. דוד שר בחתונות שלי ואירועים גם עם התזמורת שלי, כמובן, אבל גם עם תזמורות רבות נוספות. בארה"ב זה נהוג כך; אנשים יכולים לקחת את התזמורת שלי אבל להזמין זמר אחר, או לבקש אותי כזמר, לשיר עם תזמורת אחרת. אבל לרוב אני שר עם התזמורת שלי."

מה לדעתך הלהיט הכי גדול שלך עד היום?

"בארה"ב, אין ספק בכלל, זהו השיר 'המלאך הגואל' אותי' שהלחין ישראל בורוכוב. מבחינת שיר קצבי, אז השיר שהכי הצליח הוא 'כאיש אחד בלב אחד' מתוך האלבום בשם הזה, וגם 'יערב נא' בלחן של איצי באלד זכה להצלחה ענקית ועד היום מושר באירועים. גם השיר המפורסם 'חמול על מעשיך', מוכר בארה"ב וגם בישראל הרבה בזכות הביצוע שלי, באלבום 'קומה ה'."

הופעה זכורה במיוחד מכל השנים?

"בישראל, אני זוכר הופעה מיוחדת מאד שהתקיימה לפני כ-20 שנה ב'גן הפעמון' בירושלים עם מרדכי בן דוד ודודי גראוור, הופעת ענק בהשתתפות 50,000 איש, שהיתה מיוחדת מאד. גם ההופעה בסוכות בחברון עם מב"ד וליפא שמעלצר זכורה במיוחד. בארה"ב, אלו כמובן מופעי 'האסק' ו'אוהו' שזכיתי להופיע בהם מספר פעמים."

שלומי דקס הוא אחד הזמרים המזוהים ביותר עם דור הביניים של המוזיקה החסידית. דקס בלט ביותר בשנות ה-90 ובתחילת שנות ה-2000, יחד עם חבריו, הזמרים האמריקאים הצעירים בדור ההוא - מנדי וואלד, ישראל וליגר וגם יידל ורדיגר.

מאחוריו חמישה אלבומים מקוריים, שזכו להצלחה רבה, ועוד אלבומים רבים בהם השתתף כאורח, פעמים כסולן יחד עם מנדי וואלד (במספר אלבומים, כמו ב'ליסטיג אנד לעבדיג'), או עם זמרים אחרים, וגם כמה אלבומים שהוציא עם התזמורת שלו, "שלומי דקס אורקסטרה".

דקס הופיע באירועים רבים, עם דואטים מיוחדים ושירים שסחפו את הקהל, גם בארץ, פה הופיע בין השאר בהופעות החגים בחברון, בירושלים, וגם ב'מצעד הזמר החסידי' שנערך בזמנו בהיכל התרבות בתל אביב.

אולם בשנים האחרונות, הקהל בישראל כמעט ולא שמע עליו, זאת מאחר והאלבום האחרון שהוציא דקס, "ה' אחד", יצא כבר לפני למעלה מעשור (בו פרסם דקס בין השאר גם דואט מפתיע עם הזמר חיים ישראל, לשיר "גדל", אותו הפיק גדעון לוי), ומאז לא יצאו סינגלים בולטים. בשיחה איתו מארה"ב, מספר דקס (52) שבארה"ב הוא ממשיך להופיע בכל הכח - אבל אלבומים מקוריים, לפי שעה, הפסיק להפיק.

אז מה עיקר העשייה המוזיקלית שלך היום? שאלנו. דקס: "יש לי את תזמורת 'שלומי דקס', שמופיעה ב'ה כל הזמן, בחתונות, בר מצוות, דינרים ואירועים. אבל אלבום, כרגע לא נראה באופק. לא כדאי היום להוציא אלבום. הפקת אלבום עולה הרבה מאד כסף, ובגלל ההתקנות מפסידיים את כל ההשקעה. אז אני מתמקד היום בשירה באירועים, בעיקר עם התזמורת שלי. למעשה, יש לי שתי תזמורות: 'שלומי דקס אורקסטרה', והרכב תזמורת נוסף בשם 'core' לאלה שרוצים רמה יותר גבוהה. בכל מקרה, אני שר כמעט ערב-ערב בחתונות, בחופות, דינרים ושאר אירועים."

ומה עם חומרים משלך?

"אני עובד כעת על וידאו-קליפ לשיר בשם 'שמע

היום יומאלה

קול פליי חוגג שנה להקמתו

והנתונים פשוט... **חתנגנים**

19 שעות
של מוזיקה
בני חדשות
בני פרסומות

סקר מכון אסקריא אפריל 2021 קובע:

37%

ממאזיני הרדיו החרדיים מאזינים
לקול פליי 107.6 FM

בשם ה' נעשה ונצליח

KOL
PLAY

107.6 FM

קול פליי
תמיד צעיר

האברך שמנפיק להיטי ענק

עבר

רגיל, קלאסי, ולא השקעתי בלצאת החוצה, וגם עוד לא היה לי יכול של לחנים, כך שעצמתי במשך 4 שנים, עד שחשתי שזהו, שלא אלחין יותר ולא ישירו יותר משירי, ואז התחנתי, ושנה לאחר מכן פתאום התחשק לי שוב להלחין ולפרסם שירים. הלחנתי כמה דברים, אבל לא הצלחתי לשווק אותם לזמרים. הבנתי שאם אני רוצה להתקדם בתחום, אני צריך קצת לשנות סגנון. כי אישית, הלחנתי יצירות יותר מורכבות, בסגנון השיר "ברכו", אבל הבנתי שכעת יש פחות ביקוש לכאלה שירים, ואז גם למדתי שיותר מסובך להלחין שיר קליט ולהיט מאשר יצירה מורכבת יותר. אבל ניסיתי.

אחרי תשעה באב באותה שנה, ישבתי על הפסנתר בבית, ובער בי להלחין משהו, שיהיה קל לעיכול ולא מורכב. ואז יצא לי השיר "אם ישמרו כל עם ישראל שתי שבתות". חשבתי לעצמי: אוקיי, יש לך שיר, ומה יהיה איתו? נשיר בבית? כמה ימים לאחר מכן נקלעתי לחתונה בה שר רולי דיקמן, שעדיין אפילו לא הכרתי. ניגשתי אליו ואמרתי: אתה מחפש שירים? והוא אמר: לא, האלבום כבר סגור. אמרתי לו: אני שולח לך שיר ותשמע, מה אכפת לך. רולי שמע, התלהב, אמר שהוא לוקח וכבר באותו שבוע התחיל לעבוד על השיר. והשיר אכן נכנס לאלבום חכה להצלחה, ב"ה. הצלחת השיר גרמה לי להבין, שהשירים שלי כן יכולים לעבוד ולהצלח, שגם אני יכול. ואז כבר היה לי יותר קל להתקדם הלאה. מאז, הדרך יותר קלה עבורי, לא דווקא כי הצלחתי 'לדחוף' את השיר לרולי, שגם זה כמובן עזר ויש לי הכרת הטוב אליו, אלא בגלל האמונה בעצמי בזכות הצלחת השיר, שגם סוג הלחנים האלה שלי, יכולים להצליח.

ההתחלה הרשמית היתה באחד ממחנות הקיץ של 'בני תורה'. במסגרת המחנה מתקיימת מידי שנה תחרות המלחינים הידועה, משם יצאו הרבה שירים מוכרים, כמו 'שמעה תפילתי' של שמי סגל, 'מלאך' של גרם כהן ו'חמול' של הרב המניק. כשהגעתי למחנה, כבר היה לי לחן ששכב במגירה שנתיים, "ברכו". זה היה עוד לפני שידעתי שאני יודע להלחין. פחדתי שישמעו את השיר ויצחקו עליי, אז הלכתי לאולפן והקלטתי אותו בצורה רצינית - אבל שמרתי אצלי, בנגן שלי. במחנה, חבר טוב שלי שמע את השיר בנגן שלי ושאל: מה זה? סיפרתי לו שזה לחן שלי והזהרתי אותו לא לגלות, אבל הוא מיד אמר: אין מצב, אני מכניס את השיר הזה מחר לתחרות המלחינים. השיר אכן הושר למחרת בתחרות, וגם ניצח. היו לו הדים גדולים בישיבה בה למדתי, 'עטרת ישראל'. גם ראש הישיבה, הגרב"מ אזרחי, שר אותו, וכמובן גם בני הישיבה, במשך שנה שלמה. שנה לאחר מכן, השיר מצא את עצמו מבוצע על ידי 'המנגנים'. מפיק התזמורת, שלום וגשל, שלא הכרתי אישית, הפיק כמה חתונות לבחורים מהישיבה, והם סיפרו לו על השיר הזה, שמושר בישיבה. הוא צלצל אליי יום אחד ואמר: החלטנו לבצע את השיר. התרגשתי מאוד מעצם העניין, אפילו לא ביקשתי כסף. הייתי אז עדיין בחור ישיבה ולא רציתי פרסום מיותר, ולכן על העטיפה נכתב: לחן: בני תורה. עד היום לא הצלחתי לשנות באקו"ם את הקרדיט לשם שלי...

בשנים לאחר "ברכו" לא המשכתי עם פרסום לחנים. הייתי בחור ישיבה

הווה

Light
Avi Ilson it Up

מאז השיר הראשון, פורסמו כבר 35 שירים שזכיתי להלחין בשנים האחרונות. יש גם כמה שירים שלי שכבר הוקלטו אצל זמרים שונים ועדיין לא יצאו, כך שהוקלטו כבר כ-50 שירים. הלהיט הכי גדול שלי עד היום, ללא עוררים, הוא "תן לי אור" ששר אבי אילסון, אבל באופן אישי אני הכי מחובר ל"ברכו" מתחילת הדרך, שיר שמכיר כמעט כל ישיבה בוחר, ושיר שמלווה רבים בשבתות. גם השירים "בנשול" של מאיר גרין, "שיר פשוט" של משה קליין, "כוכבים" של איציק דדיה ו"הלוך ושוב" של נמואל הרוש, מאד הצליחו.

עתיד

בתקופה הקרובה ייצאו בעז"ה שירים נוספים שהלחנתי, כמו "ישועה בקרוב" ועוד שירים ששר חיים ישראל, ולחנים נוספים אצל בני פרידמן, אבי אילסון, ארי גולד, נמואל הרוש ועוד. גם עם יעקב שוואקי נפגשתי כאן בארץ, והלחנתי עבורו כמה שירים.

כרגע הלחנים שלי מגיעים לזמרים אחרים, האם אשיר בעצמי בעתיד? אולי. כרגע זה לא על הפרק. השאיפה שלי במחיקה, היא לזכות להלחין כמה נכסי צאן ברזל, שיישאו לעולם.

MORI/A

היום יומאלצות

קול פליי חוגג שנה להקמתו

והמספרים פשוט... **מְהֵרָה פְּעִים**

רק
מודיקה
טובה

סקר מכון אסקריא אפריל 2021 קובע:

41.3%

מקרב מאזיני הרדיו החרדיים בגיל 18-29 מאזינים
לקול פליי FM 107.6

בשם ה' נעשה ונצליח

KOL:
PLAY

107.6 FM

קול פליי
תמיד צעיר

אירוע זכור במיוחד?

זעקותיו של ר' נחמן שטרקס מאומן, סבא של יוסליה שוחמכר, בחצר שלנו במאה שערים, בעת מעצרו האכזרי על שניסה להציל את נכדו מידי הקומוניסטים.

זמר אהוב עליך במיוחד?

הרב ירמיה דמן ומשפחת בריער, האב והבן.

דמות שמעניקה לך השראה.

כ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א, אשר זכיתי לשהות בחדרו למעלה מארבעים שנה. כל מה שיש לי - משלו.

שיר שמושר אצלכם בקביעות בשולחן השבת?

הניגון "ק-ה ריבון" של בלאזיוב, המושר אצל רבי'אהרלך, אותו ספגתי בילדותי אצל סבי, רבי דוד לוי, שהיה מתלמידיו הראשונים בארץ ישראל של רבי אהרליה, בעל השומרי אמונים.

משרד התרבות

ישראל גולדמן

הישג שלך בתחום התרבות.

עשור שנים הייתי דמות כמעט יחידה בסלון החילוני, באמצעות תכנית 'פופוליטיקה' ששודרה בערוץ הראשון והיחיד, שצבר רייטינג של שמונים אחוזים. עורך התכנית אמר: "אייכלר שבר את הסטריאוטיפ החרדי בעניי החילונים".

מי ניגן בחתונה שלך?

ה'פויקער' האגדי, ר' פסח קרישבסקי (המתופף).

השאיפה הבאה שלך?

שזכויות האדם החרדי בארץ ישראל יהיו כדבר המובן מאליי.

הרב ישראל אייכלר

66. חבר כנסת מטעם 'יהדות התורה' והעורך המיתולוגי של 'המחנה החרדי'

שיר אהוב עליך במיוחד?

השיר הראשון שאהבתי הוא "יעקב" של ר' יום טוב עהרליך ז"ל.

תחום התרבות האהוב עליך?

היסטוריה. מי שידוע לקשר את רצף האירועים ההיסטוריים של עם ישראל, יודע להבחין בין תרבות טובה לתרבות רעה.

אם לא היית בתחום, שאתה עוסק בו היום, במה היית עוסק?

כתיבת ספרי היסטוריה על 'היהודי הנודד'.

קולגה שאתה מעריך במיוחד.

מנכ"ל הכנסת לשעבר רונן פלוט, המכהן כיום כראש עיריית נוף הגליל. בולדוזר של עשייה, שלא נכנע לגלי ההסתה, וקורא לחרדים לבוא לגור בעירו.

מה משמח אותך בתפקיד?

בסיפור 'מנקה הרחובות הגיבן' מצטט קרליבך את הרבי מפיאסצנה שנספה בשואה: "קנידערלאך, הדבר הגדול ביותר הוא לעשות טובה ליהודי".

מופע הענק "ישיבישיר 3"

בחוה"מ פסח התקיים מופע "ישיבישיר" ענק של רדיו "קול ברמה", שלישי בסדרה, בהשתתפות אלפים. בין הזמרים שהופיעו: ישי לפידות, רולי דיקמן וארי היל. על הניצוח והניהול המוזיקלי: יואלי דיקמן. נשא דברים: ראש העיר ירושלים, משה ליאון

קול פליי בדרכים

תכניתו של יואלי דיקמן, "מאסטר פליי", שודרה בפסח מארבע כנפות הארץ, ובין השאר במערת המכפלה, ירושלים וטיילת טבריה

מופע 'מסוגלים' לילדים מיוחדים

מופע מיוחד לכבוד ארגון "מסוגלים" התקיים בחוה"מ פסח, בהשתתפות זאנוויל ויינברגר, מקהלת מלכות, תזמורתו של אריק דביר, חיים ישראל, ישי לפידות ושמחה פרידמן

הכנה מוזיקלית בעיר התורה

בהפקת מחלקת קהילות וצעירים של עיריית ב"ב, השתתפו אלפי בני ישיבות גדולות באירוע הכנה לליל הסדר. השתתפו: זאנוויל וינברגר, יוסי ברגר, ילד הפלא מנדי רוט ומקהלת נשמה המורחבת, בליווי תזמורת פיינר. צילום: שוקי לרר

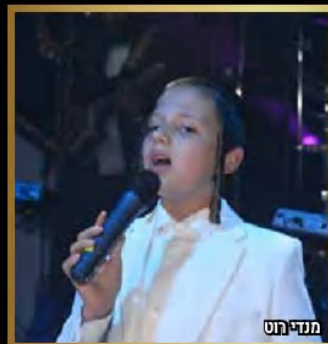
מקהלת נשמה

בתג'וויינברגר

ראש העיר הרב אברהם רובינשטיין במעמד

מנדי רוט

שמחת הילדים המיוחדים

בחווה"מ פסח התקיימה בירושלים "שמחת חג" לילדים המיוחדים של "בלב אחד" ובני משפחותיהם. על השמחה הופקדו הקלידן מוטי כהן יחד עם הזמרים: רפאל מלול, פני כולק, שרוליק קלצקין ושרולי רוזנטל. צילום: קובי הר צבי

חוגגים פסח בחיפה

ערב פסח נערך מעמד הכנה תורני-מוזיקלי בחיפה. שרו: ארי היל, קובי גרינבום, דודי קאליש, מקהלת נשמה ועוד, בליווי תזמורתו של יהודה גלילי. צילום: מנחם מור

"טיהר את עיר טבריה"

טבריה של השנים האחרונות היא פיתרון מושלם למצוקת הדיור החרדית עם מחיר ממוצע של פחות ממיליון לדירה, תנופת פיתוח חסרת תקדים וגידול מדהים במספר המשפחות החרדיות שבחרו בה כמקום מגוריהן • שניים מחברי מועצת גדולי התורה שליט"א שבאו לבקר בשכונה החדשה 'נוף כנרת' בעיר לא יכלו להסתיר את התפעלותם מהשכונה החדשה • הפתעה בטבריה

דרבין שליט"א למקורביו בעת ביקורו במקום. מאות משפחות כבר מתגוררות בקריית דגל התורה וזו רק הולכות ומתרחבות. פעם אחר פעם חווים התושבים גלי אכלוס לאחר בין הזמנים. משנה לשנה הולך וגדל מספר המתעניינים.

את ההסבר לכך תולים ב'נוף כנרת טבריה', החברה היומית שמאחורי השכונה, בעובדה שכל שישן יותר משפחות, ישנם יותר מבקרים ואורחים שנדהמים ממראה עיניהם וממהרים להעביר את הבשורה הלאה... קצב הגידול של טבריה הולך וגדל משנה לשנה. מספר תושבי העיר גדל בתוך עשור כמעשה אחוזים. בשנים האחרונות, עם התפתחות המהירה של ההתיישבות

החרדית בעיר, מתרחשת עלייה מתמדת באחוז הגידול הטבעי לשנה שצפוי לטפס עוד ועוד ככל שיגדל מספרן של משפחות חרדיות "גדולות" שבחרו לעבור לטבריה.

יש עוד משהו, המהיר... מחירה הממוצע של דירה בטבריה עומד על פחות ממיליון שקל וזו כבר סיבה טובה עבור מי שרוצים דירה משלהם או מי שרוצים להמיר דירה צפויה בדירה מרווחת יותר. מחיר השכירות הממוצע בעיר עומד על 2,300 שקלים. ובתוך עשור טיפס מחירה הממוצע של דירה בעיר מכחצי מיליון שקלים ל-900 אלף. זאת למרות תנופת הבנייה המרשימה. חברת 'נוף כנרת פוריה' שבונה את השכונה החדשה בעיר, מרווחת על התעניינות שיא בחודש האחרון. סיור בשכונה בה מתגוררות מאות משפחות, עשוי להעיר על כך שטבריה היא בחצלת פיתרון מניח את הרעת למצוקת הדיור החרדית.

להצטופף במרכז הארץ כשיש להם פה מקום תורה כליכך מרווח", תהה בקול.

גם ראש ישיבת בית מתתיהו, הגאון רבי ברוך ויסבקר שליט"א, שכמעט לא יצא ממקומו בשנתיים האחרונות בשל מצבו, ביקר בשכונה החדשה. הגר"ב, כמו כל מי שמגיע לשכונה, התפעל מכמות התושבים, מהגיבוש הקהילתי ומקול התורה שממלא את השכונה החדשה. הוא אף ביקר את התושבים כי יוכלו לראות ברכה במקומם החדש וכי יהיה זה מקום של תורה ויראת שמים.

באחרונה התקינה העירייה שלט לרחוב חדש - רחוב רבורה הנביאה. ברחוב זה שוכן בית הכנסת הגדול והמרכזי של השכונה והוא מצטרף לשני רחובות קיימים: רחוב מרון ורחוב הרב אלישיב. "חשבת" שנראה פה שלושה בניינים. לא העליתי בדעתי שיימצאו כאן שלושה רחובות", אמר הגר"צ

"ואמרתם כה לחי, רבי שמעון ברי'אחא" קשר לטבריה או לא? ברור שכן. "טיהר את עיר טבריה" נכתב בפיוטו של מורנו הבן איש חי זצ"ל. טבריה ידעה כמה גלי התיישבות והתחדשות במהלך אלפי השנים שהיא קיימת. אך דומה שבשנים האחרונות הייתה לה עדנה.

טבריה שהייתה אחת מארבע ערי הקודש הולכת וחוזרת למקומה ומעמדה המסורתי עם גידול מרשים במספר בתי האב החרדיים שבחרו להתגורר בה בשנים האחרונות. לצד השכונות החרדיות הוותיקות הולכות וצומחות שכונות חדשות. כך למשל שכונת נוף כנרת בטבריה שהפכה ממש בחודשים האחרונים אבן שואבת למשפחות גדולות של משפרי דיור מערי המרכז.

שכונת נוף כנרת בטבריה שהייתה ועודנה פיתרון דיור לזוגות צעירים התבססה, הפכה לשכונה של ממש ובה (בינתיים) שלושה רחובות, מוסדות חינוך לתפארת, פרקים וכעשרים בניינים, מאות משפחות וגל חסר תקדים של מתעניינים, חלקם הגדול משפחות גדולות רווקות. "הדמנט נדירה לעבור לדירה ענקית ומרווחת במחיר של דירה צפויה במרכז", מסביר אחד המתיישבים החדשים שעבר לשכונה בערב פסח האחרון.

ביקור לא מתקשר של שניים מחברי מועצת גדולי התורה שליט"א, חשף את "התגלית" של השכונה החדשה בפרט ושל טבריה החרדית בכלל. ראש ישיבת גרונא, הגאון רבי צבי דרבין שליט"א ביקר בשכונה והפתע ממראה השכונה המפותחת. הגר"צ אמר כי ימליץ לתלמידי ישיבתו לשקול רצינות התיישבות במקום. "לשם מה אנשים צריכים

טיפים ודגשים בעיצוב חלל המגורים (סלון)

תאורה נכונה, "כתמי צבע" שנותנים אווירה, כניסה מותאמת וכבוד לארון הספרים היהודי – אך שלא יהיה עמוס מידי. כך תעצבו נכון את הסלון שלכם

• גם אם בחרתם מסיבותיכם לייצר חלל סגור עבור הסלון, הימנעו מדלת "רגילה" לחדר זה. מחיצה, חיפוי קיר שמסתיר בתוכו דלת, או מפתח רחב מהרגיל, תמיד ישרתו את החלל הזה טוב יותר. זכרו כי בסופו של דבר החלל הזה אמור לשדר יוקרה ובידול משאר חלקי הבית. אל תהפכו אותו ל"עוד חדר".

• כמו כן, הקפידו להוריד גוף משתלשל מעל השולחן להדגשת הנראות של השולחן. מנגד, מעל מערך הישיבה בסלון הקפידו למקם גופים צמודים או כאלו שמשתלשלים מעט. כך החלל ייראה וירגיש מרווח יותר.

• קירות ריקים או תמונות, ניתן להדגיש באמצעות ספוטים או גופים צמודי קיר. באם לא קיימת אצלכם בסלון הנמכת גבס, לכו על גופים שיאירו כלפי מעלה ("אפ לייט"), מה שייצר אווירה נעימה ורכה יותר בחלל.

• אל תוותרו על שטיח או על וילון. אין כמוהם להשלמת המראה ואיחוד הפריטים שמונחים בחלל. לפעמים שטיח (זול יחסית) יכול לעזור לנראות הכללית, הרבה יותר מספה יקרה ומדוגמת!

• זרקו כתמי צבע בחלל. אל תפחדו לתת נוכחות לצבעים עזים ודומיננטיים, הגם שמדובר בסלון, כל עוד המינון נכון. כריות נוי בצבע עז, פרחים ואקססוריז צבעונים, יכולים ל"החיות" חלל מונוכרומטי ולעשות שיפור מדהים בתוצאת הנראות!

• חשבו תמיד טרם בחירת הריהוט, האם העמדת הריהוט וגדלי הרהיטים תואמים את גודל החלל? ברוב המקרים, הרצון לבחור ריהוט גדול ונוכח, חוסם מאד את החלל ויוצר תחושת מחנק ועומס.

• הימנעו מבחירת ריהוט שנוגד את קווי המתאר של החלל. שולחן מלבני מתאים רק לחלל מלבני ולא לחלל ריבועי. ספה פינתית תמוקם תמיד בפינה, ולא במצב שבו היא חוסמת מעברים. ואם החלטתם למקם בתקרה פרופילים מתעגלים, בדקו האם יש הקשר לקווים אלו בצורניות הכללית של החלל. שם המשחק תמיד הוא - התאמות!

• ארון הספרים היהודי מקבל ביטוי של כבוד כמעט בכל סלון במחזורותינו. גם אם בחרתם להציג את הספרים בחלל הציבורי (ולא בחדר לימוד או פינה נפרדת), השתדלו שלא להעמיס על הארון. אין שום חובה להציג את כל הספרים שקיבלתם לפני 30 שנה בבר המצווה, וניתן בהחלט לשמור את הספרים שאינם בשימוש יומיומי, בארון סגור. הדבר רק יקל בעין בחלל שמטבעו עמוס די.

• שולחן השבת: קיימים היום הרבה סוגי פתיחות לשולחן, כך שניתן לשמור על החלל עם שולחן סגור ונעים לעין ולפתחו בעת הצורך. העדיפו תמיד את רגלי השולחן במרכז ולא בצדדים, מה שיאפשר לכם עוד מקומות ישיבה בשעת פתיחה.

• תאורה: כמו בכל חלל, גם בסלון התאורה עושה את כל ההבדל.

פיוז יומאלצות

קול פליי חוגג שנה להקמתו

ואתם פשוט... שרים איתנו

תרגישו צעירים
תרגישו
קול פליי

סקר מכון אסקריא אפריל 2021 קובע:

23%

מקרב מאזיני הרדיו החרדיים קבעו: קול פליי 107.6 FM
היא התחנה הצעירה והעדכנית ביותר על הסקאלה

בשם ה' נעשה ונצליח

KOL
PLAY

107.6 FM

קול פליי
תמיד צעיר

בתמונות: שולם למר מתארח אצל גד אלבו << שוואקי וניקומב שורפים את החמץ >> ישי לפידות ישיבישעיר מתמיד << ריבו ואוגר בזאט במקסיקו >> אוגר ולאופר נפרדים מפסח >> שולי רנד ויונתן

האלבום "יונגערליך 3" בהפקת **נפתלי משה שניצלער**, עתיד לצאת לקראת חג השבועות. באלבום, כך אנחנו חושפים לראשונה, יהיו לחנים של **פינקי וובר**, **הרשי ויינברגר**, **אליעזר קאליש**, וגם לחן של **שמעון יואל וובר**, שהוא לא אחר מאשר הבן הצעיר של פינקי. על העיבודים: שניצלער עצמו, וגם **משה לאופר והרשי גינסברג**. בין הלהיטים המסתמנים: השירים "שיוויתי הי", "צאן קדשים", "קל מלך נאמן" ועוד, וגם שיר ביידיש המוקדש לסבים, בשם "מיין זיידע".

הזמרים **שולי רנד ויונתן רזאל** התייצבו לחגיגות המימונה לאמני משרד ההפקות FDS פרודקשין, בביתו של המנכ"ל **דוד פדידה**. עוד השתתפו: **אוהד מושקוביץ**, **קובי ברומר**, **אהרלי נחשוני**, **מני הולדר**, **אברומי ויינברג**, **יוסי שוורץ**, ילד הפלא **מוטי גרינבוים** ומנהל היח"צ **ארי המניק**.

מוטי שטיינמץ מצטרף לפרויקט "צמאה"? שטיינמץ ומנהלו **רובי בנט**, נצפו בפגישה עם המפיק המוזיקלי של "צמאה", **נאור כרמי**.

אחרי שורה של להיטים של **יוסי גרין**, **אברמי רוט** עובד בימים אלה על שיר בכיוון שונה, שיר רגוע בשם "שיר של בית המקדש". הלחן הוא של **משה פלד**, ואילו העיבוד – של **יובל סטופל**.

אותו פלד עובד בימים אלה על שיר חופה ומרגש. על הלחן, הוא עצמו. ואילו העיבוד וההפקה המוזיקלית הם של **בני לאופר**.

המפיק **שלום וגשל** השווה בשבועות האחרונים בארה"ב, תפס במוצאי שבת את השכנים ברחוב הברוקלינאי, **מרדכי בן דוד ויוסי גרין**, לתמונה משותפת בבית הכנסת של בן דוד.

הפעם בלי 10 שנים הפרש: בקיץ הקרוב עתיד **שולי רנד** להוציא אלבום חדש משירי היוצר **עמרי בניון**, 3 שנים בלבד אחרי האלבום "רצוא ושוב".

ארגוני ההצלה בארה"ב ממשיכים את המסורת משנה שעברה, ויקיימו משדר התרמה מיוחד בל"ג בעומר, והפעם בהשתתפות **מרדכי בן דוד**, **אברהם פריד**, **ישי ריבו**, **מוטי שטיינמץ** ועוד.

אחרי התקף הלב שעבר, הזמר **מיכאל שניצלער** עובד על אלבום חדש עם דואטים מפתיעים. דואט שכבר הוקלט הוא שיר שבתו עם **פינקי וובר**.

חוזרים לחיים: אחרי היעדרות של כשנה וחצי בשל הגבלות הקורונה, גדול הזמר **אברהם פריד** יחזור ממש בקרוב (לפי התכנית כרגע, כמובן. טל"ח וכו') להופיע בישראל. בסוף חודש סיון, בכ"א בסיון, יופיע פריד בבריכת הסולטן, ויחזור שוב לסולטן, למופע המסורתי בט"ו באב, וצפויים עוד מופעים נוספים.

גם **מרדכי בן דוד**, שבימים אלה מקליט שירה לאלבום מלחני המלחין **חזקי וייס** (ממנו יצא הלהיט "לשנה הבא" בערב פסח), מתכנן מופע מיוחד בארץ בקיץ הקרוב, בסימן יובל שנים לפעילותו המוזיקלית.

גם בבני ברק חוזרים לשגרה: אלפי בני ישיבה תושבי העיר, השתתפו בערב פסח באירועים מיוחדים של "הכנה ליל הסדר". שרו, בין השאר: **זאנוויל ויינברגר**, **יוסי ברגר**, ילד הפלא **מנדי רוט** ומקהלת **נשמה** המורחבת, בליווי תזמורת **פייער**.

אפרופו זאנוויל: בחוה"מ פסח, במופע 'מסוגלים' בבנייני האומה, רגע לפני שזאנוויל עלה לשיר את הלהיט החדש שראה אור בשלהי החורף, "והנה נער בוכה", מנחה הערב **מנחם טוקר**, סיפר לקהל את הסיפור המצמרר שמאחורי השיר, שנחשף לראשונה במגזין פסח של "קול פליי", ורק אז הזמין את זאנוויל לשיר את השיר המרגש.

יוני זי, כך נמסר, בעיצומן של ההקלטות לאלבומו השני, ויש למה לחכות.

ואילו אלבום הבכורה של **שמחה פרידמן** ייצא כבר לל"ג בעומר. האלבום נקרא "לבדרך" ומכיל לא פחות מ-15 שירים.

בחוה"מ נערך בבנייני האומה מופע היישיבישיר 3, בניצוחו של **יואלי דיקמן**, ובהשתתפות **ארי היל**, **ישי לפידות** ו**ורולי דיקמן**. השיר שנבחר הפעם לביצוע המיוחד עם הקהל, הוא "אין ערוך לך" המיתולוגי, של **מיכאל שטרייכר**.

ישי ריבו טס לקנקון, מקסיקו, כדי להופיע במוצאי שביעי של פסח בפני קהל נופשים באחד המלונות היוקרתיים. בין היתר, ביצע שם ריבו דואט עם **שמילי אוגר** לשיר "נפשי".

דיוויד טויב עובד על שירים חדשים לקראת אלבום, בהם גם דואט פופ בעברית, עם **ישי לפידות**. זאת ועוד: גם **שרולי ברונקר** עובד על שיר חדש וקצבי, בו הוא מארח את אותו לפידות.

ואחרון מלפידות: הזמר הוותיק נצפה לאחרונה עם זקן עבות (מודבק כמובן), זאת לרגל צילומים למחזה חדש.

רזאל במימונה אצל פדיה << שטיינמץ, בנט וכרמי >> גרין ומב"ד בבית הכנסת במוצ"ש

ועמירן עובד כעת על שיר חדש יחד עם המסיימים, שהושמע לראשונה באירוע. הגיעו לכבוד: **ישי לפידות** ו**ישראל גוטסדינר** מ"צמד רעים". ועוד מגזרת עמירן: בתוך חודש מאיריסי ביתו, אירס עמירן גם את בנו **מתנאל**, ועולם המוזיקה דרוך לקראת צמד "חתונות השנה".

כבר חשפט כאן לפני כמה מדורים, את אלבום הדואטים המדובר של **יוסי גרין**. כעת אנחנו חושפים, כי האלבום ייקרא - ככל הנראה - בשם המקורי "תרת" משמע, ובנוסף לשאר הזמרים שכבר פרסמו, ישיר בו גם **אברהם פריד**, **אייבי רוטנברג** ו**משה טישלר**.

ועוד מגרין: כ־4 שנים אחרי צאת ספרו "מנגינת חיי", בו הוא מספר את סיפוריהם של כ־50 מלהיטיו (מתוך המאות שהלחין), בימים אלה הספר - שפורסם בזמנו בעברית - מתורגם ליידיש, ועתיד לצאת בקרוב מאד במאמע לשון.

המעבד והמנצח העולמי **משה לאופר**, שחגג את הפסח במקסיקו (ופגש שם את **שמילי אונגר**), המשיך משם לנוי יורק, שם הוא עובד במרץ על מספר פרויקטים מוזיקליים. בבית לבנו של המלחין והנגיד **חזקי וייס**, הוא ובנו **אלי לאופר**, פגשו את **מרדכי בן דוד**.

אמרו מזל טוב יפה לזמר **מנדי ג'רופי**, לרגל איריסי ביתו. גם לזמר **אבי מן** מגיעות ברכות, לרגל נישואיו.

יעקב שוואקי ו**יוסף ניוקוב**, נצפו יחד בשריפת החמץ בזמן הנופש שלהם באריזונה, כשהם שרים יחד את "ממצרים" שהוציא שוואקי ערב פסח, מתוך פרויקט "צמאה".

גד אלבז אירח בפסח לדואט בהפתעה במופע במלון יוקרתי במקסיקו, את לא אחר מאשר **שולם למר**.

אלי הרצליך עומד לפני הוצאת סינגל חדש בשם "כל תפילותיי". הלחן של **אלי לאופר**, והעיבוד שייך ל**דוד איכילביץ**.

גם **מילך קאהן** עובד על שירים חדשים לקראת הקיץ, בעיבודים של **יהודה גלילי**.

אותו גלילי עובד בימים אלה על שיר מיוחד שהלחין **איצי וולדנר**, לרגל חתונת ביתו של אחד מגדולי הנגידים מארה"ב, ועתיד לצאת בלייג בעומר.

אחרי הלהיטים "מחשבות טובות" ו"חי חי חי", הזמר **מוטי וייס** עובד בימים אלה באולפנים על להיט חדש.

הזמר **משה קליין** עובד גם הוא בימים האחרונים באולפנים, על סיום אלבום הבכורה שלו. על הלחנים: **אלחנן אלחדד**, **הרשי ויינברגר** ו**בני לאופר**, שאף מפיק מוזיקלית את האלבום.

אהר"ה סמט מוציא בימים הקרובים שיר קצבי חדש בשם "אמת". הלחן שייך למלחין החסידי **יהושע האנשטטר** מלונדון, והעיבוד הוא של **יואלי דיקמן**.

עונת הווקאלי: מקהלת "מלכות" ששומרת באדיקות על מסורת הפקות ווקאליות בימי ספירת העומר כמעט מיום היווסדה, הפתיעה השנה עם מוצר חדש, שונה ומרענן: ביצוע ווקאלי בהשתתפות הקהל בניצוחו של **פנחס ביכלר**, שגם נתן לביצוע שם מיוחד: "קולעוילים" - הגרסה הישיבתית חסידיית ל"קולוילים" העממי. ביקולעוילים, שנערך בחי במסגרת שלושה ימי טיול בצפון הארץ לאלפי בני ישיבות בהפקת "איחוד בני הישיבות", מככב ילד הפלא **בנצי קלצקי**, לצד מקהלת מלכות המורחבת.

איש העסקים **יצחק ליבמן**, מפיק בימים אלו אלבום משפחתי. על הלחנים **אבי שפר**, ואילו העיבודים וההפקה המוזיקלית הם של **בני לאופר**.

גם **משה פתאל** עובד - כבר עשר שנים! - על אלבום מהלחנים שהלחין במשך השנים, בהפקה מוזיקלית ייחודית של **יואלי דיקמן**, ובקרוב ישוחררו שירים מהפרויקט. ישירו, בין השאר: **אברהמי רוט**, **שלמה כהן**, **יוני שלמה**, **גלעד פוטולסקי**, **אפרים מנדלסון** וילד הפלא לשעבר **שמואל ליסטוונד**.

מפגש פסגה נערך בימים האחרונים, בין המלחין והמעבד **מונה רוזנבלום**, הזמר והיוצר **אהרן רזאל** ומקהלת "נרנה". היה זה במסגרת סיום מסכת של 20 מתלמידי הכולל של ארגון "נפש יהודי" של הרב **אליהו אילני** (בהם אהרן רזאל עצמו), אירוע אותו אירח הנגיד הרב **יצחק שפירא**.

חיים ישראל עובד על שיר ל"ג בעומר עם **מקהלת ידידים העולמית**, ובהפקה מוזיקלית של **ישראל סוסנה**.

הזמר **ניב בן משיח** עובד על להיט קיצי חדש, עם המוזיקאים **משה בן אברהם**, **אופק יקותיאל** ו**אבירם דרעי**.

כמו שסיפרנו במדור הקודם, בימים האחרונים אכן ערך **עמירן דביר** אירוע סיום הש"ס מרגש, שנלמד בצוותא עם עוד 70 בחורים, בתוך שנה. האירוע נערך ב"דימול פלטינום",

ותטיסנו לשלום

זודי רובינשטיין יועץ תיירות ומנהל "חו"ל מהודר"

טיסת ביניים: אז אלו חברות תעופה פועלות בארץ? מי מהן נחשבת ליוקרתית יותר מחברותיה? ומה ההבדל בין מחלקות הביזנס במטוסים צרי הגוף והמטוסים רחבי הגוף? **סקירה מיוחדת**

המנכ"ל הנמרץ, ידידי מר אורי סירקיס, עשה הכל כדי להשאיר את החברה פועלת, מטיסות חילוץ ועד הגעה לסין וליעדים חדשים.

קהילות יהודיות רבות בעולם נעזרו על ידי החברה, ממשלוחים לפסח ועד הטסת מוהלים וכדו', למרות הסגרים.

לחברה 4 מטוסי איירבוס צרי גוף ר3 מטוסי ATR לטווחים קצרים (אילת ואגן הים התיכון).

גם ישראיר נרכשה בקורונה על ידי שותפות של רמי לוי המסורתית וחיים שלום החרדי, מ'טעמן'. כנראה שגם ישראיר נראה בקרוב חיוק בשמירת השבת. כבר בשנת הקורונה החברה השתדלה שמטוסיה לא יטוסו בשבת.

ארקיע

"ארקיע" היא חברת תעופה ותיקה שעברה גלגולים שונים. כיום היא בבעלות האחים נקש, וחלק בידי עובדי החברה.

החברה מתמקדת בטיסות לאילת וביעדי נופש בינלאומיים. לחברה 2 מטוסי איירבוס צרי גוף חדישים, NEO321. למטוס יש יכולת להגיע גם ליעדים מרוחקים של 7'6 שעות טיסה. כמו כן, יש לארקיע 3 מטוסי אמבראיר בעלי 120 מושבים, המגיעים לאילת, לדובאי, לאגן הים התיכון ולמזרח אירופה.

פול סרוויס ולואו קוסט

חברות התעופה בעולם מאופיינות בעיקר בין 2 רמות טיסה. או חוויית שירות מלאה (פול סרוויס) או חוויית שירות חסכונית (לואוקוסט).

בחזוויית שירות מלאה תקבלו בנוסף למושב גם אפשרות לקחת מזוודה בתא המטען, גם ארוחה, וגם בחירת מושב.

בלואוקוסט תקבלו אפשרות לטוס מנקודה א' לנקודה ב', זהו. כל שירות נוסף יעלה לכם כסף, ממזוודה ועד אוכל או בחירת מושב. הגדילו לעשות חברות הלואוקוסט הגדולות כמו ריינאיר, וויזאיר, שדורשות כסף אפילו על מזוודת הטרולי הקטנה שעולה איתנו למטוס, או על ביצוע צ'ק אין בדלפק.

חוויית פול סרוויס בישראל, תוכלו לקבל בעיקר באל על ובקווים הארוכים לצפון אמריקה ולמזרח הרחוק המבוצעים על ידי המטוסים רחבי הגוף: הדרמילינר או 777.

אם עלה בגורלכם כזה מטוס לאירופה או לדובאי, ובכן, החוויה תתחיל כבר מנתב"ג.

כמו כן, יש חברות תעופה ששולחות את מיטב מטוסיהן לישראל,

יש הרבה דרכים לצאת לנופש: ברכב פרטי, באוטובוס, במונית, או - כמובן - במטוס...

הטיסה נהייתה חלק בלתי נפרד מחוויית ההגעה ליעד בחו"ל. במיוחד בישראל, שהיא מדינת אי המוקפת מדינות לא ידידותיות. כך שהדרך (כמעט) היחידה לצאת, היא דרך האוויר.

נתב"ג שלנו הינו אחד מנמלי התעופה השוקקים ומלאי החיים במזרח התיכון. חברות התעופה הבינלאומיות שולחות אלינו לעיתים רבות את המטוסים החדשים והמפנקים שלהם, שהלא ידוע לכל הענף שהישראלים אוהבים לטוס.

בארץ ישראל, כידוע, בניסים גדולים ובחסדי שמים נראה שכבר ניצחנו את המגיפה.

בעולם הגדול, עוד ייקח זמן עד שכל מגבלות הקורונה יוסרו. למרות זאת, כבר יש התעניינות גדולה בנתב"ג לאן אפשר לטוס.

שנת הקורונה לא השכיחה מהישראלים את חזוויית הטיסה. ברשימה שלפנינו נספר על הטיסה, מה יש בה, מי השחקנים העיקריים בישראל, כיצד להתכונן ולמה לצפות.

הדקו חגורות, כבר ממריאים.

אל על

"אל על" היא חברת התעופה הגדולה בישראל. בעבר הייתה שייכת למדינה, וכיום היא בידים פרטיות, כאשר למדינה יש בה מניית זהב. אל על נרכשה בשנת הקורונה על ידי משפחת רוזנברג החרדית מניו יורק ירושלים. (למעשה, כמעט כל ענף התעופה הישראלי עובר למשקיעים חרדים, תיכף נפרט גם לגבי 'ישראיר'). בכונות משפחות רחנברג לשקם את החברה שנקלעה לקשיים וחובות כבדים בשנת הקורונה, ולהציעה לדרך חדשה.

גם בתחום הכשרות, השבת והשירות לנוסע הדתי, נראה בקרוב שינויים מרעננים, בעז"ה.

לחברת אל על יש 45 מטוסים. 24 מטוסים צרי גוף מדגם בואינג 737/800, 21 מטוסים רחבי גוף טרנס אטלנטיים - מתוכם 15 מטוסי דרימליינר חדישים + 6 מטוסי בואינג 777. צי מגוון ומעניין.

ישראיר

ישראיר התחילה את דרכה בהפעלת קווי תעופה לאילת, והתפתחה להפעלת טיסות ליעדי נופש באגן הים התיכון ובאירופה, בעיקר.

בשנת הקורונה, כשפעילות חברות התעופה בארץ ובעולם שותקה, עלתה קרנה של ישראיר שלא השביתה את המטוסים ולו ליום אחד.

מחלקת ביזנס באתיחאד

שירות מפנק מבית האמירויות. מטוס של חברת אתיחאד

מחלקת הביזנס באל על

כונת השוחות ומנהלי חולל מהודר עם מנכ"ל אל על הנכנס

מטוס צר גוף ליד מטוס רחב גוף

מטוס דרימליינר של אל על

מחלקת התיירים (האקונומי) המפורסמת. היא המחלקה לרובנו, פשוטי העם. מושב בדיוק על פי מידות הגוף. ב"לאו קוסט", המושב לרוב אפילו לא נשען אחורה. אבל העיקר שיש חלון לראות את הדרך היפה מעל העננים.

חברות התעופה מהאמירויות עדיין מתחזקות את הפירסט קלאס בחלק מהמטוסים רחבי הגוף, אבל זה כבר באמת לטוס כמו שייח'...

במטוס צר הגוף בדרך כלל המטוס יהיה כולו מחלקת שירות אחת - אקונומי.

חברות התעופה בעולם מחפשות לחסוך והגיעו להחלטה שאין צורך להשקיע יותר מידי על טיסות של עד 5'4 שעות טיסה - שהן כיום רוב הטיסות בעולם - במיוחד שיש תחרות עזה בין חברות הטיסה לרכבות הבין מדינתיות או לטיסות הלאו קוסט המוזלות.

ועדיין, חברות התעופה הפול סרוויס, יציעו מחלקת ביזנס גם בצרי הגוף, אך חובה לברר עם הסוכן באיזה ביזנס מדובר. באלעל וטורקיש, לדוגמה, זה יהיה בדרך כלל מושב שהופך לחצי מיטה. בשאר החברות האירופאיות, יהיה זה מושב רגיל עם מושב חסום באמצע. נו שוין...

בברכת ותולכנו לשלום ותגיענו למחח חפצנו לחיים ולשמחה ולשלום.

טיסה נעימה.

ליצירת קשר: dudirubi@gmail.com

ביניהן סוויס, דלתא, יונייטד, טורקיש בטיסט הלילה, קתאי פסיפיק, אייר קנדה, בריטיש ווירג'ין אטלנטיק, וגם אייר פרנס מתכוונת לשלוח לכאן איירבוס 350 רחב גוף.

לאחרונה, חברות "אתיחאד" מאבו דאבי ובהמשך "אמירטס" מדובאי, יטוסו לישראל, כך שחובבי התעופה הישראלים הולכים לחוות את מחלקות היוקרה הטובות ביותר בעולם - מנתב"ג!

מחלקות טיסה:

המחלקות הן: פירסט קלאס, ביזנס, פרימיום אקונומי ואקונומי.

ברוב המטוסים רחבי הגוף יש 3 מחלקות, ואילו ברוב המטוסים צרי הגוף יש מחלקה אחת.

במטוס רחב הגוף תוכלו לבחור בין מושב בביזנס (שבדרך כלל עולה פי 3 מהמושב הרגיל). השירות במחלקה הזו יוצא מן הכלל: אירוח בטרקלין לפני העלייה למטוס, אוכל ושתייה בצלחות וסכו"ם, צוות שירות ייעודי למחלקת הביזנס, וסביבת מושב מפנקת ומרווחת עם כל הכפתורים והמסכים. הפינוק העיקרי הוא כמובן מושב שהופך למיטת שינה.

למרות כל מה שחושבים על הציבור החרדי, הוא נוכח מאד במחלקה זו.

הפרימיום אקונומי הינה מחלקת ביניים בין הביזנס למחלקה הרגילה. זהו בעצם מושב נוח שנותן פיתרון למי שרוצה לטוס יותר בנוחות ממחלקת התיירים, אבל לא לשלם מחירי ביזנס.

תעודת זהות אורי ארנולד

גיל: 45, אב לשלושה. עיר מוצא: ילד תל אביב, כיום תושב הגליל המערבי.
שכונה אהובה: שוק הכרמל, תל אביב. אם לא בגליל המערבי, איפה היית גר? "הייתי חוזר לתל אביב המתחדשת, או אפילו לניו יורק".

יצאנו לאכול

יוסי אטינגר & אלי הלמן

בשר עם נגיעות גליליות

"יהודי, נוצרי ומוסלמי פותחים מסעדה". זה נשמע אולי כמו התחלה של בדיחה, אבל במקרה של אורי ארנולד זאת לגמרי מציאות חיו. ולא רק זה. אפשר להתחיל עוד הרבה לפני, עם שושלת יוחסין שגם היא מרתקת ולא שגרתית בעליל. האם, נצר למשפחה רבנית מפורסמת, ואילו האב - שמשפחתו התגייסה - נכד לכומר פרוטסטנטי שנולד בשווייץ...

אז כמו שאתם מבינים, שום דבר שגרי לא עובד על אורי. גם היצירתיות מלאת האהבה שהוא רוקח במטבח המעולה של מסעדתו הנוכחית "רותם", היא הכל חוץ משגרתית. מדובר במסעדת שף בשרית השוכנת באחד המקומות היפים בארץ, בלב מתחם אולמות האבירים - בעכו העתיקה.

זו מסעדה כשרה למהדרין, ששותפים בה כאמור שלושה: יהודי, נוצרי ומוסלמי. שף אורי ארנולד, החל את דרכו הקולינירית לפני כשני עשורים, כאשר היה מחלוצי המסעדות הכשרות בארץ, כשהקים את מסעדת הגורמה הכשרה 'ארנולד'ס' הזכורה לטוב בנתיבי השיירה וברמת ישי, מסעדות שמשכו אליהן את חובבי האוכל הכשר אניני הטעם מכל רחבי הארץ.

כך, במשך עשור, התווה אורי סטנדרטים גבוהים במסעדתו הכשרה, כאשר הוא מכריז ומסביר לכולם כי גם כשר יכול להיות טעים, ואפילו הרבה מעבר לכך. כיום, מטבחו של אורי

מתאפיין בהרבה בשר מקומי ואיכותי, עם נגיעות גליליות המשתלבות בצורה נפלאה במיקומה הייחודי של המסעדה.

מה הזיכרון הראשון שלך מהמטבח?

"שסבא, הרב העירקי, יושב על שרפרף ואופה 'גראדק' - מציית עירקיות".

כמה שנים אתה כבר בתחום האוכל?

"25 שנים".

מה חומר הגלם האהוב עליך במיוחד?

"בשר, בשר ועוד בשר".

מהו סוג האוכל שמאפיין אותך?

"בשרי עם נגיעות גליליות".

מה מרגש אותך בעבודה עם אוכל?

"פרצופים מחויכים מאוזן לאוזן, משיבועות רצון".

איך התמודדת עם משבר הקורונה, והטראומה הגדולה שהוא גרם לענף המסעדות?

"בגדול, ניסיתי לשמור על שפיות נפשית. השקעתי המון בילדי, השלמתי פורים של שנים איתם, וגם חיזקתי את נוכחותי ברשתות החברתיות השונות".

לסיום, טיפ למבשל/אופה:

"כשנשאר לכם ציר מעולה מתבשיל עשיר, הקפואו אותו בשקית ייעודית לקוביות קרח, וכך יהיו לכם טבליות פלא להעשרת תבשילים".

הכותבים הם מנהלי "דתי'לשם", קהילת הקולינריה הכשרה הגדולה בישראל

עליהם נזרה את מחצית מכמות האורז, עליהם את הירקות, ואז את יתרת האורז. נכסה במים, כשני ס"מ מעל גובה התכולה, נביא לרתיחה עדינה, ננמך למינימום, ונבשל עוד שעה. בסיום, נהפוך על תבנית.

פינת המחתכון

מקלובה - בריאה

(כל המרכיבים אפויים, במקום טיגון בשמן עמוק)

מצרכים:

2 כוסות אורז עגול

4 שוקי עוף

1 שוק טלה ממסרת (אוסובוקו טלה)

1 בצל גדול

4 קישואים קטנים

3 תמחי אדמה בינוניים

חצי ראש כרובית

מלח גס

פלפל גרוס

קעמון

כמון

כורכום

פלפל אנגלי

מעט שמן זית

קול מלי: אייר תשפ"א 64

אופן ההכנה:

נחתוך את כל הירקות לקוביות גסות, נתבל במלח גס, פלפל גרוס ומעט שמן זית, ונאפה בתנור על חום של 190 להשחמה.

(במקור נהוג לטגן, אבל אנחנו במגמות שמירה ☺)

בסיר עם טיפ טיפונת שמן נסגור את חלקי העוף, ואחר כך את זרוע הטלה המנוסרת. נשטוף את הארז העגול עם מים פושרים, ואחר כך נשרה אותו במים כחצי שעה.

נתבל במלח ותבלינים האמורים בעדינות, ונעבור להרכבת הסיר:

נרפד תחתית סיר בנייר אפיה גזור למידת התחתית.

עליו נסדר יפה את העוף והטלה.

ארי גוטלהף
arigprod@gmail.com

הקשר המופלא בין העצים ליין

- נוטעים מיד עץ חדש. לאחר הכריתה עובר העץ עיבוד וחיתוך ללוחות שמתייבשים באוויר הפתוח למשך 3 שנים. בתום תקופת הייבוש ניגשים החבתנים אל מלאכת ריכוך העץ, בכדי שהם יוכלו לכופף את הלוחות ולהכניסם אל לולאות המתכת שמרכיבות את החבית. הריכוך מתבצע על ידי קליית העץ באש. הקלייה משפיעה על טעמי החבית, ולכן נקבעו 3 דרגות קליה - עדינה, בינונית וגבוהה, וכל יינן מחליט איזו רמת קלייה מתאימה לסגנון היין הרצוי.

מאפיין נוסף שמשפיע על היין הוא נפח החבית. ככל שנפח החבית גדול יותר, יחס העץ-יין קטן יותר.

החבית הנפוצה והסטנדרטית היא בנפח 225 ליטר והיא מתורגמת לכ- 300 בקבוקים, אך גדלי החבית משתנים לפי אזורי ייצור שונים בעולם ולפי דרישות הייננים, והם נעים לרוב בגדלים שבין 225 ל-1,000 ליטר.

ועכשיו אחרי שהבענו את הוקרתינו לעצים וכדי שלא אצטרך להתייעץ שוב עם הקולות בראש שלי, אשמח שתספרו לי בתיבת הדוא"ל שלי (בראש עמוד זה) מה מעניין אתכם בתחום היין ועל מה הייתם רוצים שאכתוב.

בהתרגשות רבה התיישבתי לכתוב את מדור היין הראשון שלי במגזין קול פליי, ופשוט לא הצלחתי להחליט על מה לכתוב. עולם היין מלא בכל-כך הרבה תוכן מעניין ומגוון, ואני פשוט לא מוצא על מה לכתוב... אז מזגתי לעצמי כוס יין והתחלתי לחשוב, עד שקול בתוך הראש שלי הזכיר לי את מה שאמר לי פעם חכם סיני זקן: "כשאתה לא מוצא משהו - תחזור אל הנקודה הראשונה שפגשתי בו, ותתחיל משם". איזו הברקה: אכתוב על המפגש הראשון שלי עם היין! אבל אז, משום מקום, הגיע הקול השני בראש שלי, ואמר לי שמעולם לא פגשתי חכם סיני זקן ושכדאי שאפסיק להמציא פתגמים. איזו אכזבה, תמיד רציתי לפגוש חכם סיני זקן...

אז החלטתי לשכוח מהעבר ולהתרכז בעתיד. מבט קצר בלוח השנה, גילה לי שאנחנו נמצאים כעת ערב ל"ג בעומר, או במילים אחרות - יום שואת העצים. אז כהוקרה לכל אותם העצים שמוסרים את נפשם בכל שנה על קידוש המדורות ושיפודי המרשמלו, החלטתי לצלול קצת אל הקשר העמוק של עצים ויין.

בימי קדם, כלי הקיבול הנפוצים ליינות היו "אמפורות", עשויות מאפר אפוי. בחביות עץ, השתמשו אז בעיקר לאחסון והובלת דגים, מלחים ונוזלים אחרים. השימוש בעץ אלון ליין, מוכר כבר כאלפיים שנה, והוא צבר פופולריות בתקופת האימפריה הרומאית. רק כעבור שנים רבות החלו להכיר בהשפעת חביות עץ האלון על אופי וטעם היין, ולא רק ככלי קיבול והובלה.

חביות עץ האלון אינן אטומות לגמרי. נקבוביות זעירות בלוחות העץ שמהם מורכבת החבית, מאפשרות כניסה מתונה וזעירה של חמצן אל היין מצד אחד, ומצד שני אידי מועט של נוזל מתוך הבית, שמורכב בעיקר מאלכוהול ומים, מה שגורם לריכוז והדגשת טעמי היין שבחבית. בנוסף, קיים באלון "פגול", שמגיב באופן כימי למגע עם היין ויוצר טעמים המדמים וניל ומתיקות. לכן, ייננים שמעוניינים לקבל מהחבית את תהליך החמצון ללא טעמי החבית, ישתמשו לרוב בחביות משומשות שהפגול שלהם כבר קיים מגע עם יין בעבר.

ספקיות עץ האלון הגדולות בעולם הן צרפת וארצות הברית, וההבדל בין האלון האמריקאי לצרפתי מורגש בעיקר בהשפעתו על טעמי היין. לאלון האמריקאי יש טעמי וניל ומתיקות מודגשים, מרוכזים ועזים יותר מהאלון הצרפתי, שנחשב לבעל טעמים רכים יחסית. על העצים שמיועדים לחביות יין להיות בני 80 לפחות, וכדי להמשיך את מסורת הגידול ואיכות האלון, במקום כל עץ שנכרת

המלצת החודש

גוורצטרמינר יבש מהדורה מיוחדת 2020 יקב גוש עציון

רוב יינות הגוורצטרמינר בארץ הם חצי יבשים, מתקתקים ומתחנפים, ולכן הפחד של אנשי גוש עציון שגרם להם לייצר רק 2,000 בקבוקים מהיין המעולה הזה, מובן מאוד.

באף נרגיש מאפיינים טרופיים מודגשים - גויאבה, אגסים, פסיפלורה ומעט ליצי, ובפה חומצה נעימה, מעט מליחות וסימונת מרידה וארוכה. שאפו.

אתר יינות הבוטיק של ישראל

kiddush.co.il

055-7246084

קידוש
Boutique Wine

לא סתם עוד יין

תשכבי קוליק

מ	ש	ע	ת	מ	א	ע	ת	ל	פ	מ	י	ע	מ	ש	ה	ג	א
ע	א	ו	ש	ב	נ	ח	ו	ר	מ	צ	ב	ש	י	ת	ג	נ	ל
צ	ש	מ	מ	ו	ל	י	י	ב	פ	א	ר	ק	מ	ה	א	ו	ס
ו	ל	א	י	ר	א	ת	ה	י	ט	ה	ע	פ	ו	ב	כ	ה	ב
פ	כ	ט	ר	נ	ס	ו	ל	ש	ו	י	ת	י	ו	ד	נ	ו	מ
ס	ע	ב	ב	ד	ב	ט	ת	כ	ל	ו	נ	פ	ש	י	מ	ה	ר
י	כ	נ	י	ט	ק	נ	ר	ח	ר	ז	מ	ב	י	ב	ל	י	א
ד	ש	ב	כ	ב	ו	י	ו	י	ר	א	מ	ט	ל	ר	ב	א	ו
ת	ע	מ	ו	ת	ס	ק	א	ס	ת	נ	ג	ה	מ	ס	ב	י	ע
ו	כ	ו	מ	א	ר	פ	ה	כ	י	י	ו	ק	ר	ל	מ	ל	כ
ר	ג	ע	ז	ו	ה	ק	א	י	ג	ד	כ	ש	א	ת	ב	ע	י
ו	ד	מ	י	מ	ל	מ	ר	ת	מ	ה	ת	מ	נ	ר	ה	ד	ב
ע	ב	א	ק	כ	ד	י	כ	ד	י	ד	י	א	כ	צ	ר	ש	ל
ת	ר	ו	ה	צ	ק	ח	י	מ	ע	ת	צ	ל	א	ד	ת	צ	כ
ה	מ	ט	ל	ד	א	י	כ	ת	ה	נ	ג	ו	ל	כ	א	ע	ו
ב	כ	ו	א	ב	צ	ח	צ	ק	ו	ב	ש	מ	ח	ה	מ	י	ח
ל	ת	ל	י	ר	ל	ש	מ	ש	מ	י	מ	ת	כ	ב	ד	נ	י

תפזורת אלבומי יעקב שוואקי

בתפזורת שלפניכם נחבאים להם שמות של 13 מאלבומיו של יעקב שוואקי. מצאו לפחות 11 מהם

פתרונות מגיליון שעבר:

ש	י
ק	ד
ק	ח
ו	נ
ח	ב
ה	ק
ק	י
ק	ד
ו	נ
ו	נ
י	ד
ה	מ

פירמדה מוזיקלית:

המשפט שיצא - יציאת מצרים

של מיהלחן: את "והיא שעמדה"

של אברהם פריד, הלחין החזן אהרון מילר.

השיר של הרב:

הרה"ג ישראל מאיר לאו הלחין את השיר "השומר שבת", המופיע באלבום "מזמור שיר ליום השבת" של תזמורת שלהבת, דיסק ג'.

הזוכים:

יהודית ליבוביץ, רכסים; שלמה פריד, ירושלים

מדור לדור

באיזה שיר במוזיקה החסידית, משתתפים לא פחות מארבעה דורות?

השיר הייחודי

מהו השיר היחיד אותו הלחין יואלי דיקמן - ומוזיקאי אחר עיבד?

@

פתרונות ניתן לשלוח למייל: magazine@kol-play.co.il

דוליק בולש

דוליק מאתר עובדות לא ידועות במוזיקה היהודית, וגם משיב לכם לשאלות

"גל סטאר" קנתה מברדא את המאסטר, וכדי להריץ מכירות שיתנה את השם ל"ברידא".

במדור האחרון נכתב שאוהד מושקוביץ עובד על האלבום השישי. אלא שלמעשה אוהד כבר הוציא אלבום שישי שנקרא "בשעה טובה", כך שלדעתי יש טעות, ואוהד עובד על האלבום השביעי ולא השישי. (יעל) התשובה פשוטה: אוהד הוציא עד היום חמישה אלבומים עם שירים חדשים, ועוד אחד ("המוזיקה שלי") עם מחרוזות שירים מוכרים. ולכן, אוהד עובד בימים אלה על אלבום השישי המקורי.

הידעתם? עמירן דביר ותזמורת "שלהבת" היו אמנם במשך שנים "מתחרים" האחד בשני, אך באחת השנים, בערב חג הסוכות, ערכו שתי התזמורות הופעה משותפת ונדירה בירושלים, ולרגל המופע הוציאו סינגל משותף בשם "שיר חדש".

שמעתי לאחרונה שיר שהשתתפו בו ניסים בלאק וילדים אמריקאים. אשמח מאד לדעת איזה שיר זה, ומי הלחין? (יעקב) ובכן, השיר נקרא Bring It On והוא מבוצע על ידי פרחי ניו יורק וניסים, באלבום המקהלה שיצא לאחרונה, "אמת". הלחן הוא של מנצח המקהלה, איצ'י באלד.

אני רואה זמרים שמוציאים אלבום ובכל שיר בוחרים מעבד אחר. האם זה בחירה באופן של מה שיוצא יוצא, או שיש משהו יותר ברור לגבי איזה מעבד מתאים למקצב או סגנון מסוים? (אברמי) בעבר היותר רחוק היה נהוג לקחת מעבד אחד לכל האלבום. בערך בעשרים השנים האחרונות זה השתנה, וכמעט כל אלבום מעובד על ידי ארבעה-חמישה מעבדים. מי שבחר את המעבדים הם הזמרים והמפיקים המוזיקליים של האלבומים השונים, ואלה בדרך כלל "משדכים" לכל מעבד שיר שיתאים לו לעבד. לדוגמה, הם לא ישלחו למשה לאופר שיר שמתאים לו עיבוד אלקטרוני, אלא יתנו לו שיר שיותר יתאים לסגנון שלו.

הידעתם? הזמר יוני שלמה נקרא על שמו של יוני נתניהו ע"ה (אחיו של בנימין נתניהו), שנהרג ב"מבצע אנטבה". יוני נתניהו נהרג בקיץ תשל"ו. כמה חודשים לאחר מכן נולד יוני שלמה, והוריו החליטו לקרוא לו על שמו של החייל האמיץ. פעם סיפר זאת יוני שלמה לראש הממשלה בחתונה בה השתתפו שניהם, ונתניהו אמר לו: תמסור תודה לאמא שלך.

לאחרונה הגיעה אליי תיקיית מוזיקה בשם "מזמרת הארץ" ששר היוצר ישי ריבו. קיימים בה שירים רבים כגון: "נזכרתי בשבת בגעגוע", "הדרך לקדושה", "לילה לילה" ועוד רבים. אשמח לדעת מה פשרם של השירים הללו. ובאיזה שלב בקריירה ריבו הוציא אותם. יש לציין, שאלו שירים שפחות אופייניים לישי ריבו שאנחנו מכירים. (שמואל) ובכן, בירור קצר העלה כי "מזמרת הארץ" היו אלבום שהוקלט עבור תפוצה פנימית ומשפחתית, וחולק כמתנה בחתונתו של ישי ריבו. זהו אינו אלבום מסחרי, והוא הוקלט עוד לפני תחילת הקריירה הרשמית, ולכן ריבו גם אינו מבצע מהשירים אלו באירועים ובהופעות.

לאיפה נעלם אודי דודי, הידוע והאהוב? כבר זמן רב שלא שומעים ממנו. (לייזי, אסתי, שירה ועוד רבים) אכן, הזמר אודי דודי די נעלם ממפת המוזיקה בשנים האחרונות. הסינגל האחרון שלו, "אהבת עולם", יצא ב-2018, ומאז דודי כמעט ולא שר על במות (לבד מהבלחה חד פעמית במופע "צמאה" האחרון, שעודר ללא קהל בשל הקורונה). מנהלו האישי אריה הנץ מסר לנו כי "אודי כרגע באתנחתא ומתרכז בעסקיו הפרטיים". וידידיו של דודי סיפרו שהכוונה לעסקיו המשגשגים בתחום גידול הצאן, ובנוסף הוא שולח את ידידיו גם לתחום החשמל הסולארי. אבל ניתן לנחש שהוא עוד לא אמר את המילה האחרונה שלו במוזיקה.

הידעתם? השיר "איה אמצאך" שמופיע באלבום "מעומקא דליפא" של ליפא שמעלצר והולחן על ידי מרדכי בן דוד, הוקלט על ידי בן דוד שנים קודם, עבור האלבום "כולם אהובים". אלא שבשל ריבוי החומרים המוקלטים, השיר נותר מחוץ לאלבום. ליפא, ששמע על השיר, ביקש ממב"ד להקליט אותו, ואכן קיבל רשות - ואפילו דואט יוצא דופן עם המלחין, מרדכי בן דוד.

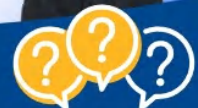
הקוראת יהודית כותבת: הידעתם? אלי לוי, זמר הקומזיצים המצליח מארה"ב, הוא בן דוד של חברי להקת פומפדייטא, שמורכבת מצבי ומאט לוי.

הקורא דניאל

כותב: במדור הקודם פרסמתם על האלבום שהוציא אשר ברדא תחת השם "אשר ברידא". זה הסיפור המלא: הדיסק, "20 להיטים" שמו, יצא ונמכר באלפי עותקים בהצלחה לא רגילה, תחת השם "אשר ברדא". לאחר ההצלחה, חברת

שואלים את דוליק יש לכם עובדה לא ידועה על המוזיקה היהודית? שאלות בנושאי מוזיקה? מעוניינים לדעת מי הלחין שיר נשכח? איפה מרדכי בן דוד ביצע את השיר ההוא, ומי עיבד את השיר הזה והזה של חיים ישראלי? דוליק יבלוש עבורכם ויענה בשמחה. שאלות, בקשות והתקלות, יתקבלו בתיבת המייל שלנו (לציין: עבור מדור "דוליק בולש"), ודוליק יענה על הנבחרות שבהן בע"ה במדור הבא

magazine@kol-play.co.il

איזה הרכב מתמטי מקשר בין התאריכים הללו?

פתרתם? מקומכם איתנו! במרכז האקדמי לב

קמפוס טל (בנות) קמפוס לב (בנים)

17:00 אצלנו בקמפוס
*בנוס מיוחד למגיעים
19:00 אצלכם בבית
שידור חי באתר
המרכז האקדמי לב

יום חמישי
כ"ד באייר
6.5
יום פתוח
היברידי

*תואר של האוניברסיטה העברית

***3239**
www.jct.ac.il

קמפוס טל
בית הדפוס 7
גבעת שאול
ירושלים.

קמפוס לב
הוועד הלאומי 21
גבעת מרדכי
ירושלים.

< הפקולטה למדעי החיים והבריאות

***B.Pharm** רוקחות **(חדש!)**
B.S.N סיעוד
B.Sc. ביואינפורמטיקה

< תואר שני

DATA MINING M.Sc. כריית מידע
M.Sc. פיזיקה יישומית / הנדסת אלקטרו-אופטיקה
M.S.N סיעוד: רפואה פנימית
Nurse Practitioner + M.S.N סיעוד

< הפקולטה להנדסה ומדעי המחשב B.Sc.

פיזיקה שימושית / הנדסת אלקטרו-אופטיקה
הנדסת חשמל ואלקטרוניקה
הנדסת תוכנה
הנדסת מערכות תקשורת
הנדסת תעשייה וניהול
מדעי המחשב
פיזיקה - מתמטיקה **(חדש!)**

< הפקולטה לניהול B.A.

חשבונאות ומערכות מידע
תואר ב-3 וחצי שנים **(חדש!)**
מנהל עסקים

מבחן תיל / פסיכומטרי

ימי לימוד מרוכזים

רמת לימודים גבוהה

אחוז השמה גבוה

מערך מלגות רחב

International Program: Computer Science Business Administration

המכינה לתואר מכינת ריענון / מכינה מלאה

שנר לימוד אוניברסיטאי